

UCHWAŁA Nr XXXVII/211/17
RADY GMINY I MIASTA W WARCIE
z dnia 4 stycznia 2017 roku

w sprawie: przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata
2017 – 2022

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 08 marca 1990
roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 446), Rada Gminy i
Miasta Warta uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 -2022,
stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Warta

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Grzegorz Kopacki

finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w PR cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyień w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

▽ Promocja Programu Rewitalizacji

Gmina i Miasto Warta będą upowszechniać informacje o projektach i jego efektach przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje o projektach i o PR będą również upowszechniane na terenie Polski. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcenie do współpracy.

Działania promocyjne będą zgodne z wymogami Rozporządzenia w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów umożliwiających efektywne wdrażanie PR oraz ocenę działań promocyjnych. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace i działania promocyjne. Celem ewaluacji działań promocyjnych jest odpowiedź na pytanie, czy wszyscy mieszkańcy regionu mają wystarczającą wiedzę o działaniach realizowanych przez Urząd Gminy i Miasta? W przypadku problemów z promocją, działania powinny być korygowane w miarę zapisów projektu. Innym celem jest zapewnienie efektywnej promocji przy jednoczesnym obniżeniu jej kosztów.

W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Programu Rewitalizacji.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Grzegorz Kłpacki

∇ Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyień, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

∇ Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron;
- oszacowanie możliwości i ograniczeń;
- usprawnienie zarządzania;
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego;
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności;
- wsparcie alokacji zasobów finansowych;
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć

*Program Rewitalizacji
Gminy i Miasta Warta
na lata 2017 – 2022*

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	5
2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego.....	11
2.1. Nawiązanie do regionalnych i lokalnych dokumentów planistycznych.....	11
2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	15
3. Diagnoza stanu Gminy i Miasta Warta; czynniki i zjawiska kryzysowe oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	20
3.1. Sfera społeczna	21
3.1.1. Liczba ludności	21
3.1.2. Struktura ludności	22
3.1.3. Przyrost naturalny.....	25
3.1.4. Migracja	27
3.1.5. Główne przemiany społeczne i gospodarcze	28
3.1.6. Pogłębiona diagnoza sfery społecznej. Charakterystyka zjawiska marginalizacji społecznej w Warcie – problem patologii społecznych oraz przestępczości.	29
3.1.7. Problemy zidentyfikowane w sferze społecznej	41
3.2. Położenie Gminy i Miasta oraz zagospodarowanie przestrzenne	50
3.2.1. Położenie geograficzne i powiązania komunikacyjne	50
3.2.2. Sfera środowiskowa - zasoby środowiska przyrodniczego	53
3.2.3. Turystyka	57
3.2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	61
3.2.4.1. Podział administracyjny Gminy i Miasta Warta – funkcje Gminy i Miasta Warta	61
3.2.4.2. Analiza tkanki mieszkaniowej Gminy i Miasta Warta	66
3.2.5. Sfera techniczna - zasoby infrastruktury technicznej Gminy i Miasta Warta	67
3.2.6. Strefa ochrony konserwatorskiej	73
3.2.7. Infrastruktura społeczna	78
3.2.8. Główne problemy w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	85
3.3. Sfera gospodarcza	89
3.3.1. Struktura działalności gospodarczej.....	89
3.3.2. Obszary aktywności gospodarczej w Gminie i Mieście Warta	95
3.3.3. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.....	96
3.3.4. Problemy zidentyfikowane w sferze gospodarczej.....	97
4. Analiza SWOT Gminy i Miasta Warta	100
5. Założenia Programu Rewitalizacji.....	104
5.1. Okres realizacji Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta.....	104
5.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	105
5.3. Obszar rewitalizacji.....	106
5.4. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji.....	109

5.5.	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)	110
5.6.	Potrzeby rewitalizacyjne, cele rewitalizacji oraz kierunki działań	111
5.7.	Planowane podstawowe projekty rewitalizacyjne.....	122
5.8.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym	149
5.9.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	152
5.10.	Planowane wskaźniki osiągnięcia celów	161
6.	Indykatywne ramy finansowe realizacji – plan finansowy Programu Rewitalizacji	164
7.	Mechanizmy włączania podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy i Miasta Warta w proces rewitalizacji	170
8.	System wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta.....	174
9.	Sposoby monitorowania, oceny i promocja Programu Rewitalizacji	177

SPIS TABEL

Tabela 1	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie i Mieście Warta	21
Tabela 2	Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie i Mieście Warta - udział % w ogóle ludności	22
Tabela 3	Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie miejsko-wiejskiej Warta - udział % w ogóle ludności	23
Tabela 4	Informacja o bezrobociu ogółem- stan na dzień 30.06. w latach 2014 – 2016	24
Tabela 5	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w Gminie i Mieście Warta	24
Tabela 6	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie i Mieście Warta	24
Tabela 7	Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w miastach powiatu sieradzkiego w 2002 roku – ostatnie dostępne dane (O – ogółem; M – mężczyźni; K – kobiety).....	25
Tabela 8	Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w wybranych powiatach w 2011 roku (O – ogółem; M – mężczyźni; K – kobiety)	25
Tabela 9	Ruch naturalny ludności w Gminie i Mieście Warta	26
Tabela 10	Przyrost naturalny w Gminie i Mieście Warta w podziale na obszar Miasta i obszar wiejski	26
Tabela 11	Migracje na pobyt stały w Mieście Warta	27
Tabela 12	Migracje na pobyt stały na obszarze wiejskim Gminy Warta.....	28
Tabela 13	Struktura przestępstw zaistniałych w miejscach publicznych w Gminie i Mieście Warta----	30
Tabela 14	Wydatki z budżetu Gminy na pomoc społeczną.....	31
Tabela 15	Liczba rodzin ogółem objętych pomocą społeczną oraz liczba mieszkańców w Gminie Warta w latach 2013 - 2015	32
Tabela 16	Wskaźnik liczba rodzin objętych pomocą społeczną do liczby mieszkańców.....	32
Tabela 17	Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015.....	33
Tabela 18	Informacja o bezrobociu - stan na dzień 30.06. w latach 2014 - 2016.....	36
Tabela 19	Liczba Niebieskich Kart w latach 2013 - 2015	40
Tabela 20	Zasoby mieszkaniowe Gminy i Miasta Warta	66
Tabela 21	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w gminie miejsko-wiejskiej Warta	67
Tabela 22	Obiekty stanowiące własność Gminy i Miasta Warta	72

Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w gminie miejsko-wiejskiej Warta wpisane do rejestru REGON-----	89
Tabela 24 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji i działów PKD 2007 w 2015 roku w gminie miejsko-wiejskiej Warta-----	90
Tabela 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji i działów PKD 2007 w 2015 roku w Mieście Warta-----	91
Tabela 26 Użytkowanie gruntów w gminie miejsko-wiejskiej Warta-----	93
Tabela 27 Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie miejsko-wiejskiej Warta.-----	94
Tabela 28 Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju w Gminie miejsko-wiejskiej Warta. -----	94
Tabela 29 Pogłowie zwierząt gospodarskich w Gminie Warta. -----	94
Tabela 30 Dochody i wydatki z budżetu Gminy Warta -----	96
Tabela 31 Struktura wydatków z budżetu Gminy Warta (zł)-----	96
Tabela 32 Udział procentowy poszczególnych wydatków z budżetu gminy Warta w 2015 roku-----	97
Tabela 33 Potrzeby rewitalizacyjne, cele, kierunki i projekty rewitalizacyjne – komplementarność problemowa -----	116
Tabela 34 Liczebność próby potrzebna do uzyskania reprezentatywnych wyników przy założeniu 5-procentowego błędu próby i 95-procentowego poziomu ufności. -----	148
Tabela 35 Kompleksowość i komplementarność projektów rewitalizacyjnych – źródła finansowania	154
Tabela 36 Kompleksowość projektów rewitalizacyjnych – sfery występowania i współwystępowania negatywnych zjawisk, wskazanie, na które sfery projekt oddziałuje, wzajemne powiązania oraz synergia projektów; komplementarność problemowa-----	156

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie i Mieście Warta -----	21
Wykres 2 Ruch naturalny ludności w Gminie i Mieście Warta -----	26
Wykres 3 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2015 -----	35
Wykres 4 Podmioty gospodarki narodowej w gminie miejsko-wiejskiej Warta wpisane do rejestru REGON-----	90
Wykres 5 Procentowy udział poszczególnych Sekcji w ogóle podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2015 roku w gminie miejsko-wiejskiej Warta -----	91
Wykres 6 Procentowy udział poszczególnych Sekcji w ogóle podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2015 roku w Mieście Warta -----	92

SPIS MAP

Mapa 1 Mapa województwa łódzkiego z wyszczególnionym powiatem sieradzkim-----	50
Mapa 2 Mapa powiatu sieradzkiego z oznaczoną Gminą Warta-----	51
Mapa 3 Położenie Gminy i Miasta Warta na mapie -----	52
Mapa 4 Połączenia drogowe Gminy i Miasta Warta-----	52
Mapa 5: Obszary chronione, korytarze ekologiczne -----	55
Mapa 6 Obszar rewitalizacji w gminie miejsko-wiejskiej Warta – Miasto Warta-----	107
Mapa 7 Miejsca realizacji projektów infrastrukturalnych w Mieście Warta-----	107

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Zbiornik Jeziorsko.....	57
-----------------------------------	----

1. Wstęp

W zrównoważonym rozwoju krajów europejskich rewitalizacja traktowana jest jako metoda rozwiązywania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W krajach Unii Europejskiej główne cele gospodarki przestrzennej określone są w Europejskiej Karcie Zagospodarowania Przestrzennego, wyznaczając standardy przestrzenne odnośnie zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego we wszystkich regionach, poprawy jakości życia, odpowiedzialnego gospodarowania zasobami oraz racjonalnego wykorzystania terenów.

Tadeusz Kaczmarek w pracy „*Rewitalizacja miast w Polsce na tle doświadczeń europejskich*” terminem „rewitalizacja” określa planowe działania w celu zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej zdegradowanych obszarów miasta i w konsekwencji ich ożywienia gospodarczego i społecznego.

Profesor Krzysztof Skalski tłumaczy pojęcie „rewitalizacja” jako całość działań obejmujących program remontów, modernizacji i zabudowy przestrzeni publicznej, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja jest połączeniem działań technicznych z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych.

Jeszcze trafniejsza definicja rewitalizacji została sformułowana przez dr Andreasa Billerta:

*Rewitalizacja odnosi się do kompleksowego procesu odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru jak i zrównoważony rozwój całego miasta.*¹

Kluczowe w tej definicji jest stwierdzenie, że rewitalizacja to reakcja na **stan kryzysowy**, który przejawia się nie tylko w degradacji substancji, ale także – a nawet przede wszystkim – w degradacji funkcji i przestrzeni. A więc rewitalizacja to działania o charakterze naprawczym w sferze architektoniczno-urbanistycznej (substancja), społecznej i gospodarczej (funkcja) oraz ekologiczno-przestrzennej. A. Billert stwierdza wręcz:

*Rewitalizacja jest, więc odpowiedzią na stan kryzysowy obszaru miejskiego i obejmuje zespół kompleksowych działań, koordynowanych i zarządzanych przez sektor publiczny (gminę), opartych na aktywnej współpracy organów i instytucji polityczno-administracyjnych oraz podmiotów społecznych.*²

Wreszcie warto porównać przytoczone definicje z kolejną, sformułowaną przez Wojciecha Kłosowskiego:

¹ Andreas Billert, Centrum staromiejskie w Żarach; problemy, metody i strategie rewitalizacji; Słubice 2004, s. 6

² Ibidem, s. 6

Rewitalizacja oznacza ponowne ożywienie procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły. Obszary wymagające rewitalizacji to nie obszary wybrane pod kątem wartości zabytkowej, ale obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo-architektonicznych).

W historycznych miastach europejskich bardzo często obszarami takimi są najstarsze dzielnice miast, stanowiące zespoły zabytkowe. Jednak to nie zabytkowy charakter predystynuje je do rewitalizacji, ale właśnie szczególna kumulacja wielu problemów społecznych i gospodarczych w jednym miejscu³.

I dalej:

Rewitalizacja musi angażować zawsze wszystkich aktorów lokalnej sceny: władzę samorządową i różne służby publiczne, a z drugiej strony – biznes i organizacje obywatelskie, a wreszcie – samych mieszkańców⁴.

W cytowanych definicjach podkreśla się **to, co pozwala odróżnić rewitalizację od innych form kompleksowej interwencji w przestrzeń miejską.**

Widzimy więc, że cele rewitalizacji są usytuowane w sferze społeczno-gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, a działania infrastrukturalne i architektoniczno-urbanistyczne są tym celom podporządkowane (mają charakter narzędziowy); **nie jest więc rewitalizacją działanie wyłącznie remontowo-budowlane, które nie ma wskazanego celu społecznego, gospodarczego lub ekologiczno-przestrzennego;**

Tadeusz Kaczmarek zwraca uwagę, że działania rewitalizacyjne mają wymiar:

- przestrzenny – nowy wizerunek obszarów rewitalizowanych,
- funkcjonalny – nowe przeznaczenie terenu – nowe funkcje lub odrodzenie dawnych, ale często w nowym wymiarze jakościowym,
- gospodarczy – powstanie nowych impulsów rozwoju gospodarczego, rozwój istniejącej lub implantacja nowych działalności, rozbudzenie mechanizmów rynkowych (np. korzyści dla aglomeracji),
- społeczny – podniesienie poziomu życia, stworzenie lepszych warunków zamieszkania, pracy, komunikacji, korzystania z usług, wypoczynku,
- kulturowy – zharmonizowanie przestrzeni miejskiej, nadanie nowych wartości miejscom (obszarom), rozbudzenie tożsamości terytorialnej, poprawa wizerunku miasta.

Na obszarach miejskich wyróżniamy trzy rodzaje obszarów wymagających rewitalizacji:

- obszary ograniczonego rozwoju mieszkalnictwa,
- tereny przemysłowe,
- obszary powojenne (koszary, magazyny, porty, lotniska).

³ Wojciech Kłosowski, *Metodologiczne problemy rewitalizacji obszarów miejskich w kontekście poddziałania 3.3.1. ZPORR*, Bielsko-Biała 2004, s. 2

⁴ Ibidem, s. 3

Problemy, które występują na tych obszarach to: ubóstwo, wykluczenie społeczne, bezrobocie, problemy zdrowotne, przestępstwa, trudne warunki mieszkaniowe, a także zanieczyszczone środowisko. Powodują one brak inwestycji a to z kolei powoduje (pogłębia) sytuację kryzysową.

Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach na raz; **nie jest więc rewitalizacją działanie podejmowane poza obszarem kryzysowym** (stąd kluczowe znaczenie trafnego wyznaczenia obszaru do rewitalizacji).

Rewitalizacja musi być realizowana w formie współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych: zarówno sektora publicznego (z reguły – gminy), jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów (miejscowych uczelni, policji itp.); **nie jest więc rewitalizacją program nieuwzględniający zaangażowania partnerów prywatnych: zarówno komercyjnych jak i niekomercyjnych.**

Rewitalizacja ma charakter kompleksowy, jest zawsze planem wielowątkowych, wzajemnie wzmacniających się (synergicznych) działań zmierzających do wywołania jakościowej zmiany na całym wyznaczonym obszarze, w tym zawsze – zmiany negatywnego wizerunku tego obszaru; **nie jest więc rewitalizacją lista (choćby obszerna) naprawczych działań punktowych, niepowiązanych ze sobą i nieukładających się w spójny, całościowy program.**

Według definicji legalnej, *rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.*⁵

Podstawowym celem tego procesu (regulacji planistycznych, strategicznych i prawnych oraz zintegrowanych zachowań) jest zapewnienie skuteczności i powszechnego charakteru działań rewitalizacyjnych, a także ich kompleksowości i wprowadzenia mechanizmów koordynacji, co pozwoli na wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Niniejszy dokument implementuje założenia *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020*, w szczególności skupiając się na zagadnieniach z zakresu rewitalizacji obszarów problemowych.

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022 jest kontynuacją działań rewitalizacyjnych ujętych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Warta na lata 2005 - 2013*.

W przygotowanie programu rewitalizacji zaangażowana została społeczność lokalna, umożliwiono szeroką partycypację społeczną. W działaniach przygotowujących PR zaproponowano model partycypacyjny, angażujący przedstawicieli lokalnych społeczności, środowiska gospodarczego, organizacji pozarządowych, mieszkańców Gminy i Miasta Warta oraz ekspertów. Za konieczne uznano nawiązanie dialogu z szerokim kręgiem interesariuszy oraz

⁵ Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777).

przeprowadzenie transparentnego procesu konsultacji społecznych. Również etap wdrażania, realizacji i monitorowania programu oparty będzie na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym w szczególności mieszkańcami obszaru rewitalizacji.

W ramach prac nad dokumentem zaplanowano następujące narzędzia partycypacji społecznej:

- spotkania, na których przedstawiciele lokalnej społeczności poznają problematykę rewitalizacji, będą mogli rozmawiać o mocnych i słabych stronach Gminy i Miasta Warta, kluczowych problemach, jakie występują na obszarze rewitalizacji, kierunkach rozwoju tego obszaru, wstępnych propozycjach projektów odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby;
- wyłożenie do publicznego wglądu PR, raportów z realizacji – umożliwi mieszkańcom zapoznanie się z obszarem rewitalizacji, problemami jakie występują na jego terenie, realizowanymi projektami oraz stopniem realizacji PR.

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022 powstał w procesie społecznej partycypacji oraz partnerskiej debaty, z wykorzystaniem wniosków płynących z rozmów przeprowadzonych z jednostkami podległymi Urzędowi Gminy, opracowań eksperckich oraz przede wszystkim na podstawie prowadzonych z mieszkańcami rozmów oraz konsultacji. Mieszkańcy Gminy i Miasta Warta wyrazili potrzebę przeprowadzenia procesu rewitalizacji oraz chęć do wzięcia czynnego udziału w proponowanych projektach. Lokalna społeczność uznała, że realizacja procesu rewitalizacji przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru zdegradowanego, jednocześnie wzmacniając pełnione przez ten obszar funkcje. Mowa przede wszystkim o wzmocnieniu i polepszeniu funkcji mieszkaniowych, ale także gospodarczych, kulturowych, wypoczynkowych (w tym rekreacji i sportu) oraz turystycznych.

Prace nad nowym Programem Rewitalizacji są koordynowane przez Urząd Gminy i Miasta w Warcie oraz prowadzone są w oparciu o następujące zasady:

- **Zintegrowane podejście** – wszelkie projekty realizowane w ramach Programu muszą być spójne i skoordynowane z innymi politykami Miasta na obszarze kryzysowym. To oznacza, że wyjście obszaru z kryzysu będzie możliwe wyłącznie na skutek ich łącznej realizacji w tym samym czasie.
- **Długi horyzont czasowy** – przyjęto okres 2017 – 2022, aby odnieść się do realiów planowania średniookresowego rozwoju kraju (*Strategia Rozwoju Kraju 2020*) oraz Gminy i Miasta Warta oraz projektu *Narodowego Planu Rewitalizacji do 2022 roku*, co pozwala na kompleksową realizację projektów w celu stworzenia warunków dla wyjścia obszaru z kryzysu oraz wykorzystania instrumentów proponowanych na szczeblu krajowym.
- **Koncentracja zadań i działań** na głównych obszarach problemowych, wskazanych w uspołecznionych diagnozach, w priorytetowym obszarze kryzysowym.
- **Zasada spójności** – zasada nakazująca spójność z zewnętrznymi i wewnętrznymi dokumentami o charakterze strategicznym i planistycznym.
- **Nakierowanie na cel**, charakteryzujące się koncentracją spójnych, kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się celów. Wszelkie projekty w Programie realizują cele, którym przyporządkowane są określone wskaźniki, przy zastosowaniu tylko obiektywnych i weryfikowalnych mierników i metod badawczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

• **Zasada partycypacji** – zasada oznaczająca podejście powiązane z szerokim zakresem interwencji, polegające na zaangażowaniu różnych partnerów publicznych i społecznych, nie tylko na etapie przygotowania Programu poprzez konsultacje, ale również poprzez wspólną realizację projektów. W ten sposób program ma stanowić zaproszenie do współpracy skierowane do wszystkich, którzy pragną działać na rzecz wychodzenia obszaru z kryzysu.

• **Zasada trwałego i zrównoważonego rozwoju**, oznaczająca taki rozwój, który zapewni sprawiedliwe zaspokojenie potrzeb współczesnego społeczeństwa bez naruszania możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń, przy zapewnieniu ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego oraz uwzględnieniu struktury demograficznej społeczeństwa.

Niniejszy dokument przygotowano w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020⁶, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r. Program zawiera wskazane w załączniku do *Wytycznych* odpowiednie cechy i elementy, w szczególności zaś spełnia wymagania zawarte w punkcie 5 Załącznika, stanowiącym o minimalnej zawartości (elementach) Programu Rewitalizacji.

Przedmiotowy PR odznacza się kompleksowością (uwzględnia projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych). Dzięki temu, że składa się z kilku różnorodnych projektów warunkuje kompleksowość interwencji.

Program dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju Gminy i Miasta Warta, obejmujących całość obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.

Zwrócono uwagę na występowanie na obszarze zdegradowanym stanu kryzysowego, który spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) gospodarczej – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- 2) środowiskowej – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

⁶ W dalszej części dokumentu: „Wytyczne ...”

Program odznacza się również komplementarnością zawartych w nich projektów w różnych wymiarach (zgodnie z „Wytycznymi ...” projekty odznaczają się komplementarnością: przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną międzyokresową oraz źródeł finansowania).

Opracowanie programu rewitalizacji przebiega wg następujących faz:

Pierwszy etap prac to **faza diagnozowania** stanu obecnego Gminy i Miasta ze szczególnym uwzględnieniem problemów rewitalizacji. W ramach diagnozowania zinwentaryzowano liczne dane statystyczne oraz informacje z różnych jednostek miejskich, których analizy dokonał Zespół ekspercki identyfikując problemy będące podstawą określenia obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Drugi etap prac to **faza wyboru obszaru** do rewitalizacji. Wybór obszaru został dokonany na podstawie wielokryterialnej analizy uwzględniającej problemy społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, w tym również środowisko kulturowe i atrakcyjność turystyczną.

Etap trzeci to **faza planowania działań na obszarze rewitalizowanym**, która składa się z identyfikacji celów rewitalizacji, planowania działań i harmonogramu ich realizacji, określenia budżetu dla Programu. Planowanie działań objęło identyfikację projektów infrastrukturalnych i społecznych poprzez zgłaszanie propozycji przez członków Zespołu Zadaniowego oraz przedstawicieli różnych środowisk lokalnych jak organizacje pozarządowe. Ten etap prac objął również przygotowanie pierwszego projektu Programu Rewitalizacji.

Czwarty etap prac to **faza konsultacji społecznych** poprzez: spotkania z lokalną społecznością, udostępnienie do wglądu projektu Programu Rewitalizacji w siedzibie Urzędu Gminy i Miasta w Warcie oraz na stronie internetowej Urzędu. Fazę kończy analiza wniosków i uwag zawierająca wskazania do wprowadzenia zmian w projekcie dokumentu.

Etap piąty to **opracowanie dokumentu końcowego** uwzględniającego wnioski i uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

Mając na uwadze powyższe stwierdza się, iż zadaniem Programu jest stworzenie skutecznych narzędzi, które pozwolą na sprawniejsze wyrowadzanie zdegradowanych obszarów ze stanu kryzysowego. Efektem wejścia w życie uchwały będzie funkcjonowanie kompleksowych ram strategicznych oraz wytyczenie komplementarnych i zintegrowanych interwencji dla prowadzenia poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022 musi pozostawać zgodny w swoich założeniach z dokumentami na szczeblu lokalnym, regionalnym, wojewódzkim, krajowym oraz europejskim.

Na poziomie europejskim PR wpisuje się w swych założeniach w *STRATEGIĘ EUROPA 2020* - Strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, *Wspólne Ramy Strategiczne, Kartę Lipską na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich oraz Umowę Partnerstwa*. Na poziomie kraju PR realizuje zapisy:

- *Strategii Rozwoju Kraju 2020,*
- *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,*
- *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030 - Trzecia fala nowoczesności,*
- *Narodowego Planu Rewitalizacji 2022*
- *Krajowej Polityki Miejskiej 2023*
- *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*
- *Strategii Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030*
- *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*
- *Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.*

2.1. Nawiązanie do regionalnych i lokalnych dokumentów planistycznych

Na poziomie regionalnym przedmiotowy PR sprzyja realizacji celów *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020*:

- Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców.
- Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych.
- Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązaniem systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego.

Odnosząc się do celów *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego* można stwierdzić, iż PR jest zgodny z celami w niej określonymi.

Poniżej przedstawiono opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie powiatu:

▽ **Strategia rozwoju powiatu sieradzkiego na lata 2016 – 2023 – projekt – Sieradz, marzec 2016**

Przedmiotowy PR wpisuje się w założenia Strategii, w tym w szczególności w:

- Cel strategiczny nr 1. Tworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju osadnictwa, konkurencyjności przedsiębiorstw oraz nowych inwestycji na terenie powiatu

Cele operacyjne	kierunki planowanych działań
Rozwój infrastruktury komunikacyjnej	Wspieranie budowy dróg gminnych, wojewódzkich i krajowych na terenie powiatu wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie) poprzez współpracę z właściwymi zarządami dróg i wykonawcami robót
Remont i rozbudowa boisk przy szkołach ponadgimnazjalnych powiatu sieradzkiego	Prace będą obejmowały przede wszystkim wymianę nawierzchni, przebudowę kanalizacji odwadniającej, instalację oświetlenia oraz ogrodzenie terenu, a w niektórych przypadkach także budowę bieżni, skoczni w dal z rozbiegiem i zamontowanie piłkochwyłów.

Cel strategiczny nr 2. Rozwój powiatu w oparciu o zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych w ramach obszarów funkcjonalnych

Cele operacyjne	kierunki planowanych działań
Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, wzrost komfortu życia mieszkańców przez rozwój infrastruktury komunalnej	Budowa gminnych oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji sanitarnej
	Zakończenie wodociągowania terenu powiatu
	Budowa, rozbudowa i modernizacja zbiorników retencyjnych ujętych w Wojewódzkim Programie Małej Retencji dla województwa łódzkiego
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest możliwe podłączenie do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków
	Uporządkowanie gospodarki ściekami opadowymi poprzez budowę, rozbudowę i modernizację kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających
	Odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi, oczyszczenie terenów tzw. międzywala na rzece Warcie, remonty wałów przeciwpowodziowych
Rozwój branży turystycznej	Wspieranie rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej, noclegowej i gastronomicznej
Wykorzystanie rekreacyjne zbiorników wodnych przy zachowaniu ich funkcji retencyjnych	Planowane działania obejmą budowę urządzeń rekreacyjnych i infrastruktury dojazdowej w okolicach zbiorników wodnych na terenie powiatu (przede wszystkim Jeziorsko, Smardzew, Próba i inne uwzględnione w Wojewódzkim Programie Małej Retencji).

Cel strategiczny 3. Wzrost zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cele operacyjne:

- Promowanie zatrudnienia poprzez rozwój przedsiębiorczości
- Aktywizacja osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
- Rozwój kapitału ludzkiego

Cel strategiczny 4. Rozwój systemu pomocy społecznej, wspieranie rodziny i włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją

Cele operacyjne

- Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej
- Poprawa jakości życia osób starszych

Cel strategiczny 5. Integracja samorządów i mieszkańców ziemi sieradzkiej, dbanie o jej dziedzictwo kulturowe, wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców

Cele operacyjne

- Modernizacja obiektów instytucji kultury i dziedzictwa Ziemi Sieradzkiej
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i wzrost roli organizacji pozarządowych

Z powyższych zapisów wynika zatem, iż realizacja działań rewitalizacyjnych na obszarze powiatu pozostaje jednym z ważniejszych zadań o wysokiej randze.

Poniżej przedstawiono opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy i Miasta Warta:

∇ Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Warta wyznacza następujące cele:

„Głównym celem strategicznym rozwoju Gminy Warta, który powinien stanowić filar Strategii i jej koło zamachowe, jest rozwój turystyki w oparciu o potencjał przyrodniczy i krajobrazowy.”

Cel strategiczny 1: Rozwój turystyki bliskiej naturze

Cele operacyjne:

- a. Zagospodarowanie turystyczne zbiornika Jeziorsko i rzeki Warty
- b. Stworzenie i promocja zintegrowanej oferty turystycznej
- c. Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel strategiczny 2: Pobudzanie aktywności Lokalnej

Cele operacyjne:

- a. Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości
- b. Wsparcie potencjału sektora rolno - spożywczego

Cel strategiczny 3: Wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu

Cele operacyjne:

- a. Odnowa i promocja istniejącego dziedzictwa kulturowego
- b. Stworzenie oferty wydarzeń/imprez kulturalnych

- c. Zagospodarowanie infrastruktury kulturalnej

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia

Cele operacyjne:

- a. Poprawa bezpieczeństwa
- b. Rozwój infrastruktury drogowej i okolicy turystycznej
- c. Cyfryzacja Gminy
- d. Rozwój sportu i rekreacji

Cel strategiczny 5: Rozwój osadnictwa

Cele operacyjne:

- a. Zagospodarowanie przestrzenne na potrzeby rozwoju osadnictwa
- b. Przygotowanie infrastruktury dla rozwoju osadnictwa
- c. Stworzenie i promocja oferty inwestycyjnej

Zachodzi spójność Programu Rewitalizacji z zapisami Strategii. Niniejszy PR jest także spójny z projektem wymienionym w Strategii pn. Rewitalizacja Miasta Warta – etap I.

∇ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Warta

Jak czytamy w dokumencie: „W Studium uznano, że celem polityki przestrzennej gminy i miasta Warta jest tworzenie jak najlepszych warunków dla ich rozwoju wynikających z obecnego zagospodarowania terenów, walorów i zagrożeń środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz sprawności funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej. Cele te znajdują swoje odzwierciedlenie w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta i zasadach polityki odnoszących się do problematyki przyrodniczej, kulturowej, komunikacyjnej i uzbrojenia technicznego. Do najważniejszych zasad mających wpływ na kierunki polityki przestrzennej gminy i miasta, poza naczelną zasadą zrównoważonego rozwoju, zaliczono:

1. Wyznaczenie i ukształtowanie systemu ekologicznego gminy opartego na przebiegu doliny rzeki Warty – stanowiącej korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, wspomaganego systemem lokalnych korytarzy ekologicznych. W tym systemie – wiodące znaczenie i wpływ na funkcjonowanie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego wraz z jego biotyczną i abiotyczną strukturą, a także na uwarunkowania polityki funkcjonalno-przestrzennej, należy przypisać zbiornikowi Jeziorsko.
2. Zasady przyjęte dla czynnej ochrony i kształtowania systemu przyrodniczego gminy i miasta muszą uwzględniać żywotne dla gminy korzyści wynikające z faktu istnienia na jej obszarze walorów i atutów naturalnych, w tym, m.in. obszaru objętego ochroną specjalną ptaków w systemie NATURA 2000 PLB 100002 „Zbiornik Jeziorsko”.
3. Mając na względzie możliwie maksymalne wykorzystanie istniejącego uzbrojenia technicznego i zakładane tempo realizacji nowych inwestycji w tym zakresie – ustalenie zasad dla intensyfikacji zabudowy i zagospodarowania istniejących terenów osadnictwa wiejskiego w gminie i terenów zainwestowanych różnymi funkcjami w mieście. Równocześnie należy

dyscyplinować rozwój tego osadnictwa przeciwdziałając tendencjom do rozpraszania zabudowy na terenach przypadkowych wskazywanych we wnioskach do studium.

4. Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy i miasta Warta, w szczególności rewaloryzacja i rewitalizacja starówki miasta Warta.
5. Kreowanie centrów osadnictwa wiejskiego we wsiach stanowiących podstawowe jednostki osadnicze gminy oraz rozwój miasta z uwzględnieniem ciągów krystalizujących jego strukturę przestrzenną.
6. Wyprowadzenie z miasta ruchu tranzytowego wzdłuż drogi krajowej poprzez budowę obwodnicy miasta.
7. Rozwój nowej funkcji gminy jako obszaru wytwarzającego energię ze źródeł odnawialnych poprzez budowę farm elektrowni wiatrowych.

Kierunki rozwoju mające na celu podnoszenie konkurencyjności gminy i miasta uwzględniają:

- aktywną postawę władzy samorządowej,
- działania na rzecz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej wybranych obszarów,
- przyciąganie zewnętrznych podmiotów gospodarczych,
- wykorzystywanie własnych zasobów lokalnych,
- wykorzystywanie potencjału ludzkiego własnych mieszkańców i przyciąganie nowych mieszkańców do osiedlania się w gminie,
- zdolność do współpracy i innowacji z innymi miastami i regionami partnerskimi na terenie kraju i Unii Europejskiej,
- harmonijny rozwój przestrzenny, zapewniający dbałość o środowisko i zachowanie walorów kulturowych,
- tworzenie przyjaznego klimatu dla lokowania inwestycji,
- wykorzystywanie wszelkich możliwości dla poprawy jakości życia mieszkańców,
- rozbudowę infrastruktury komunalnej,
- rozwój Gminy i Miasta jako ośrodka turystycznego, obsługi rolnictwa, obsługi biznesu, nauki i kultury, handlu i ochrony zdrowia.

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022 wpisuje się zatem w zapisy Studium.

W szczególności zgodność zachodzi z podkreśloną zasadą nr 4.

2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022 wpisuje się wprost w założenia RPO WŁ na lata 2014 – 2020, przede wszystkim zaś zachodzi spójność z:

Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny rozwoju

Przedsięwzięcia realizowane w ramach OP VI w sposób bezpośredni przyczyniać się będą do zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych (CT6), wsparcia rozwoju obszarów o specyficznych potrzebach i potencjałach endogenicznych (CT8), zmniejszenia poziomu ubóstwa (CT9) co wpływa na inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, będący istotą Strategii Europa 2020.

Planowane w ramach OP VI przedsięwzięcia w zakresie usług kulturalnych i turystycznych, rozwoju potencjałów endogenicznych obszarów o specyficznych potrzebach oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych przyczynią się do ożywienia społeczno-gospodarczego regionu, jak i wpłyną na podniesienie jakości i atrakcyjności życia mieszkańców woj. łódzkiego. Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych będzie następowało poprzez realizację szerokiego spektrum inwestycji infrastrukturalnych prowadzących do aktywizacji społeczno-gospodarczej terenów zdegradowanych. Interwencje w zakresie działań rewitalizacyjnych i innych służących budowaniu potencjału społecznego (w tym również o charakterze kulturalnym oraz wpływających na wzrost zatrudnienia), będą w szczególności realizowane w sposób komplementarny z działaniami finansowanymi z EFS, co przyczyni się do wzrostu aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, a tym samym wpłynie na poprawę wizerunku regionu.

Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Cel szczegółowy Zwiększona partycypacja w kulturze na terenie województwa łódzkiego.

W ramach PI 6c przewiduje się wspieranie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, naturalnego oraz wsparcie instytucji kultury. Inwestycje zaplanowane w ramach PI 6c przyczynią się do wzrostu partycypacji w kulturze na terenie województwa łódzkiego. Przedsięwzięcia dotyczące prac konserwatorskich i restauratorskich oraz w odniesieniu do instytucji kultury wpłyną na podniesienie świadomości historycznej mieszkańców województwa poprzez poszerzenie oferty kulturalnej w regionie, co tym samym przełoży się na podniesienie uczestnictwa w kulturze mieszkańców regionu oraz potencjalnych turystów. Działania podejmowane w ramach PI 6c wpłyną bezpośrednio na osiągnięcie celu szczegółowego Umowy Partnerstwa „zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie”.

Typy przedsięwzięć przewidziane w ramach PI 6c:

- prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych wraz z ich otoczeniem oraz zakup wyposażenia niezbędnego do zachowania pełnionych przez nie dotychczas funkcji kulturalnych lub nadaniem im takich funkcji,
- roboty budowlane z wyłączeniem prac polegających na budowie oraz/lub zakup wyposażenia do obiektów instytucji kultury, zabezpieczenie zasobów instytucji kultury na wypadek zagrożeń, w szczególności w zakresie zabezpieczeń np. przeciwpożarowych.

Priorytet inwestycyjny 8b Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów,

w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój

Cel szczegółowy: Zwiększone wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych województwa łódzkiego dla rozwoju gospodarki turystycznej.

PI 8b ukierunkowany jest na wykorzystanie i rozwój potencjałów endogenicznych regionu łódzkiego, opartych na walorach przyrodniczych i kulturowych, określonych w polityce terytorialno-funkcjonalnej SRWŁ 2020 w celu rozwoju przedsiębiorczości z zachowaniem zasad zrównoważonej turystyki.

Typy przedsięwzięć przewidziane w ramach PI 8b:

Budowa, przebudowa infrastruktury turystycznej (w tym obiektów i urządzeń) wraz z zakupem wyposażenia i sprzętu oraz zagospodarowanie otoczenia pozostającego w bezpośredniej lokalizacji inwestycji. W ramach interwencji PI 8b wsparcie mogą uzyskać również projekty związane z adaptacją obiektów do pełnienia funkcji turystycznych.

Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Cel szczegółowy:

Przywrócenie lub nadanie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zdegradowanych.

Ożywienie społeczno-gospodarcze i ograniczenie ubóstwa na terenach zdegradowanych w regionie łódzkim wymaga realizacji kompleksowych i zintegrowanych działań rewitalizacyjnych, uwzględniających wymiar gospodarczy, fizyczny i społeczny. Rewitalizacja planowana w ramach 9b ma na celu przywrócenie lub nadanie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zdegradowanych, co będzie miało wpływ na niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na zdegradowanych obszarach miejskich i wiejskich. Działania zaplanowane w ramach PI 9b mają koncentrować się na poprawie warunków do rozwoju obszarów zdegradowanych. Kompleksowa rewitalizacja wymaga aktywności w czterech sferach:

- materialno-przestrzennej (modernizacja budynków oraz przestrzeni publicznej i infrastruktury technicznej),
- społecznej (rozwiązanie problemów społecznych takich jak bezrobocie, wykluczenie społeczne, niski poziom kapitału ludzkiego),
- gospodarczej (tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości),
- środowiskowej (działania zwiększające efektywność energetyczną i służące wykorzystaniu terenów zdegradowanych).

Typy przedsięwzięć przewidziane w ramach PI 9b:

- renowacja, adaptacja budynków, obiektów, terenów i przestrzeni prowadząca do przywrócenia lub nadania nowych funkcji, wraz z możliwością zakupu sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji celu interwencji 9b,
- rewitalizacja tkanki mieszkaniowej w ramach części wspólnych wielorodzinnych budynków, w tym termomodernizacja budynków mieszkalnych (jako element szerszego projektu).

Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna

Priorytet inwestycyjny 4.a. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy

Zwiększona produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym województwa łódzkiego przyczyni się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych oraz poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód oraz redukcję ilości wytwarzanych odpadów. Interwencje zaplanowane w ramach PI 4.a. przyczynią się ponadto do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego województwa łódzkiego, a w szczególności do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Ponadto wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych cechuje się niewielką lub zerową emisją gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne, a jednocześnie bezpośrednio wpłynie na osiągnięcie celu szczegółowego Umowy Partnerstwa "zmniejszenie emisyjności gospodarki"

Typy przedsięwzięć przewidziane w ramach PI 4.a:

- budowa, przebudowa lub modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii (sieci niskiego napięcia poniżej 110 kV), pochodzącej ze źródeł odnawialnych (ze szczególnym nastawieniem na produkcję energii elektrycznej), w oparciu o moc instalowanej jednostki: energia wodna (wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej), energia wiatru, energia słoneczna, energia geotermalna, energia biogazu, energia biomasy.

Priorytet inwestycyjny 4.c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.

Cel szczegółowy

Poprawiona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i w sektorze budownictwa mieszkaniowego.

Jednym z kierunków rozwoju województwa łódzkiego jest zapewnienie wysokiej jakości środowiska naturalnego poprzez wspieranie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki. Interwencja związana z gospodarką niskoemisyjną wpisuje się w realizację polityki klimatycznej UE – polityki ograniczenia gazów cieplarnianych. Zgodnie z układem celów tematycznych Polityki Spójności przyjętym na poziomie UE, określenie „gospodarka niskoemisyjna” odnosi się do emisji CO₂. Projekty przewidziane w ramach PI 4.c. przyczynią się do budowy bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej województwa łódzkiego, która w wydajny, zrównoważony sposób wykorzystuje zasoby i zmniejsza emisję zanieczyszczeń. Największy potencjał w zakresie oszczędności energii identyfikowany jest w budynkach, w związku z tym wsparcie skoncentrowane będzie na ich głębokiej modernizacji energetycznej. Ponadto bardzo ważna jest świadomość społeczeństwa w zakresie możliwości podejmowania różnych działań mogących przyczynić się do eliminacji lub znacznego

ograniczenia źródeł powstawania zwiększonego zapotrzebowania na energię. Do działań w tym zakresie zaliczyć należy wdrażanie rozwiązań technologicznych ograniczających zużycie energii poprzez wykonywanie głębokiej modernizacji energetycznej budynków, zwłaszcza użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkalnych, celem zwiększenia ich efektywności energetycznej.

Typy przedsięwzięć przewidziane w ramach PI 4.c.:

- głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej lub wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), modernizacja systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła z opartego na paliwach konwencjonalnych na źródła ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych bądź na przyłącza sieciowe oraz najbardziej wydajne urządzenia grzewcze wykorzystujące paliwa konwencjonalne. Zastosowanie pieców węglowych nie będzie przedmiotem dofinansowania.

Priorytet inwestycyjny 4.e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel szczegółowy:

Lepsza jakość powietrza.

Inwestycje planowane w ramach PI. 4.e powinny przyczynić się do obniżenia zużycia energii oraz redukcji zanieczyszczeń powietrza, związanych szczególnie z niską emisją. Ich realizacja będzie wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej, które mają na celu wskazanie sposobów wypełnienia obowiązków wynikających ze zobowiązań, określonych w ratyfikowanym przez Polskę Protokole z Kioto oraz w pakiecie klimatyczno-energetycznym, przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku. Ich realizacja służy spełnieniu obowiązków, określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, w szczególności dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych, redukcji zużycia energii, a także wzrostu udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł. W wyniku realizacji projektów powinna nastąpić poprawa efektywności dystrybucji ciepła do odbiorców, co w znacznym stopniu spowoduje ograniczenie emisji dwutlenku węgla oraz zwiększy efektywność energetyczną. Ponadto realizacja priorytetu wpłynie na racjonalizację rozproszonych systemów gospodarowania energią i ciepłem użytkowym oraz oszczędnością w zużyciu energii pierwotnej. Realizowane przedsięwzięcia wpłyną na ograniczenie emisyjności gospodarki, a tym samym na poprawę jakości powietrza, co przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego Umowy Partnerstwa "zmniejszenie emisyjności gospodarki".

Typy przedsięwzięć przewidziane w ramach PI 4.e.:

- inwestycje w zakresie budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych, polegające na projektach pilotażowych, demonstracyjnych dotyczących budynków użyteczności publicznej,

- inwestycje w ramach modernizacji źródeł ciepła (kompleksowa wymiana lub renowacja), rozbudowy systemów zaopatrzenia w ciepło oraz doprowadzenia źródeł ciepła do budownictwa jednorodzinne i wielorodzinne oraz budynków użyteczności publicznej. Zastosowanie pieców węglowych nie będzie przedmiotem dofinansowania,
- inwestycje w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych jako element szerszego projektu infrastrukturalnego.

3. Diagnoza stanu Gminy i Miasta Warta; czynniki i zjawiska kryzysowe oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

W ramach *Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022* przeprowadzono diagnozę wszystkich sfer wymienionych w „*Wytycznych...*”, a zatem sfery: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W szczególności przeprowadzono pogłębioną analizę kwestii społecznych, dla określenia potrzeb podjęcia działań o charakterze społecznym. Dzięki tak szerokiej analizie możliwe stało się wyodrębnienie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Pozwala to na podniesienie skuteczności i trwałości wskazanych w dalszej części Programu projektów rewitalizacyjnych oraz wskazuje możliwość partycypacji mieszkańców we współdecydowaniu o obszarze objętym rewitalizacją.

Diagnoza stanu Gminy i Miasta Warta została przeprowadzona w oparciu o dane ogólnodostępne, ale również w oparciu o dane otrzymane z: Urzędu Gminy i Miasta w Warcie, Policji oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie. Pozyskanie danych wiązało się z ogromem pracy włożonej przez przedstawicieli każdej z instytucji, albowiem na co dzień tego rodzaju informacje nie są archiwizowane w sposób szczegółowy. Ponieważ, nie każdy problem można było przedstawić za pomocą danych liczbowych, w poszczególnych fragmentach Programu umieszczono także opisy zjawisk, jakie zaobserwowano podczas przeprowadzonej wizji lokalnej. W trakcie tworzenia Programu nieocenioną wartość stanowiła wiedza oraz doskonała znajomość specyfiki Gminy i Miasta oraz problemów mieszkańców, posiadana przez pracowników Urzędu Gminy i Miasta w Warcie, którzy na co dzień zmagają się z problemami lokalnej społeczności.

Diagnoza opisuje sytuację Gminy i Miasta Warta w sferach kolejno: społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i gospodarczej. Dla każdej ze sfer, za pomocą udostępnionych i zebranych danych przedstawiono najpierw dane ogólne dotyczące całej Gminy i Miasta Warta, a następnie postarano się – również dla każdej ze sfer - jak najdokładniej zobrazować panującą w niej sytuację, za pomocą danych bardziej szczegółowych (dane liczbowe oraz opis obserwacji poczynionych podczas wizji lokalnej).

3.1. Sfera społeczna

W rozdziale tym zgodnie z „Wytycznymi ...” przeprowadzono szczegółową i pogłębioną analizę kwestii społecznych, w tym m.in.: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości.

3.1.1. Liczba ludności

Gminę miejsko-wiejską Warta na koniec 2015 roku faktycznie zamieszkiwało 12 897 osób, z czego większość stanowili mieszkańcy obszaru wiejskiego Gminy – około 74,2%. Gęstość zaludnienia całej Gminy wynosiła 51 os/km², w Mieście 307 os/km², zaś na obszarze wiejskim 39 os/km².

Tabela 1 Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie i Mieście Warta

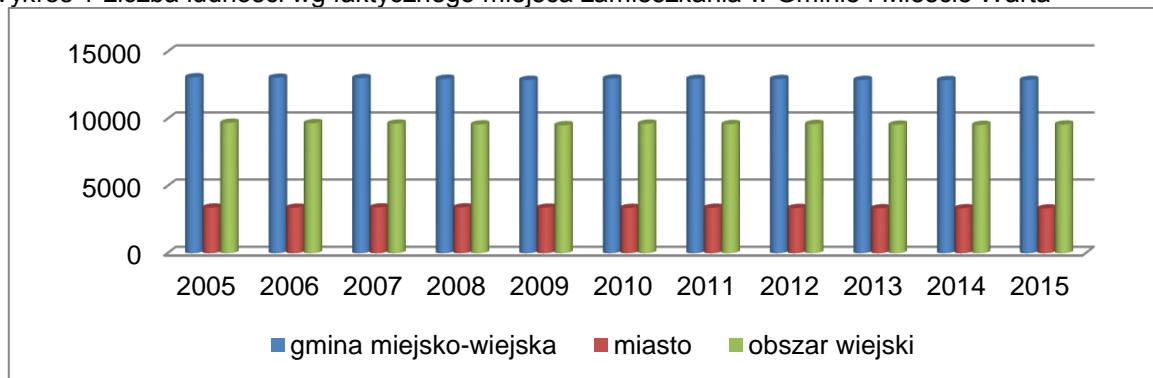
rok	gmina miejsko-wiejska	miasto	obszar wiejski
2005	13089	3390	9699
2006	13055	3382	9673
2007	13031	3398	9633
2008	12979	3400	9579
2009	12898	3381	9517
2010	12996	3366	9630
2011	12974	3374	9600
2012	12961	3354	9607
2013	12893	3337	9556
2014	12880	3339	9541
2015	12897	3326	9571

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w całej Gminie maleje - w porównaniu do roku 2005, w roku 2015 odnotowano o 192 osoby mniej. W Mieście Warta zmniejszenie liczby ludności wyniosło 64 osoby, a na obszarze wiejskim Gminy 128 osób.

W roku 2015 w stosunku do roku 2005 wzrósł udział mieszkańców obszaru wiejskiego Gminy w stosunku do udziału mieszkańców Miasta w ogólnej liczbie mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Warta. Oznacza to, że liczba mieszkańców Miasta zmniejsza się w większym stopniu, niż liczba mieszkańców obszaru wiejskiego.

Wykres 1 Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie i Mieście Warta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Dane udostępnione przez Urząd Gminy i Miasta Warta wskazują, że na dzień 30.06.2016 roku Gminę Warta zamieszkiwały 12704 osoby, w tym na obszarze Miasta 3224 osoby, zaś na obszarze wiejskim 9480 osób.

3.1.2. Struktura ludności

▽ Ekonomiczne grupy wieku

Poniżej przedstawiono strukturę ludności wg. Ekonomicznych grup wieku, a zatem wg podziału, który obrazuje jak część społeczeństwa jest zdolna do pracy. W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

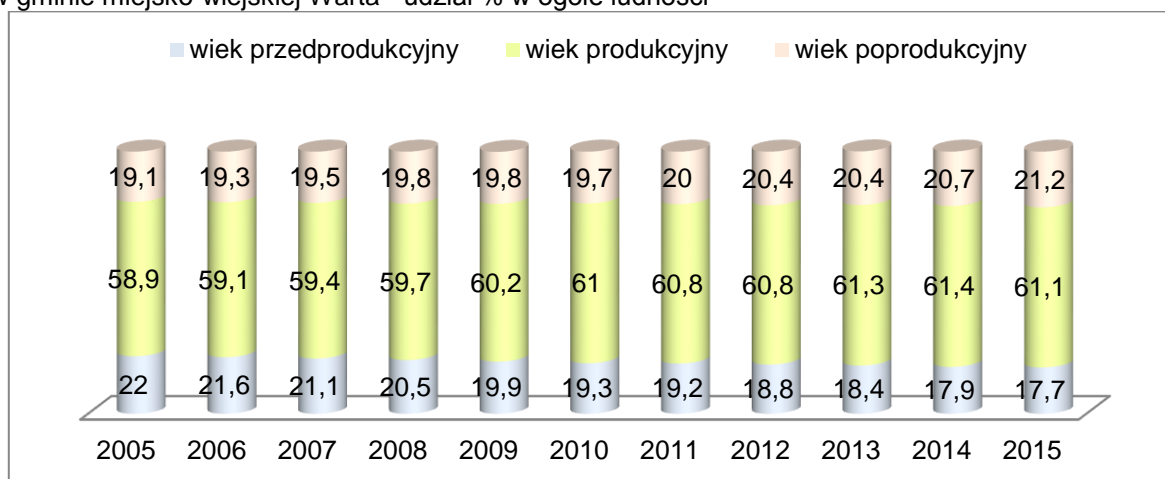
Przedstawiony powyżej podział ludności względem grup wiekowych obowiązuje dla danych znajdujących się w tabeli poniżej. Od 2013 roku powszechny wiek emerytalny w Polsce uległ wydłużeniu – docelowo do 67 lat (zarówno dla kobiet jak i dla mężczyzn). Zmianie ulegnie zatem struktura ludności względem ekonomicznych grup wieku (zwiększy się odsetek osób w wieku produkcyjnym).

Tabela 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie i Mieście Warta - udział % w ogóle ludności

obszar	wiek	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
gmina miejsko - wiejska	przedprodukcyjny	22,0	21,6	21,1	20,5	19,9	19,3	19,2	18,8	18,4	17,9	17,7
	produkcyjny	58,9	59,1	59,4	59,7	60,2	61,0	60,8	60,8	61,3	61,4	61,1
	poprodukcyjny	19,1	19,3	19,5	19,8	19,8	19,7	20,0	20,4	20,4	20,7	21,2
miasto	przedprodukcyjny	20,5	20,0	19,1	18,4	17,8	17,6	17,3	17,0	16,6	16,7	16,7
	produkcyjny	63,9	63,7	63,5	63,3	63,3	64,1	63,6	63,0	63,2	62,1	61,4
	poprodukcyjny	15,6	16,3	17,5	18,3	18,9	18,3	19,1	20,0	20,2	21,1	21,9
obszar wiejski	przedprodukcyjny	22,5	22,1	21,8	21,3	20,7	20,0	19,9	19,4	19,0	18,4	18,1
	produkcyjny	57,2	57,5	57,9	58,4	59,2	59,9	59,8	60,1	60,6	61,1	61,0
	poprodukcyjny	20,3	20,4	20,2	20,3	20,1	20,1	20,4	20,5	20,5	20,5	20,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 3 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie miejsko-wiejskiej Warta - udział % w ogólnej ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze całej Gminy w 2015 roku w stosunku do roku 2005 udział % w ogólnej ludności:

- ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 4,3 punktu procentowego;
- ludności w wieku produkcyjnym zwiększył się o 2,2 p. p.;
- ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 2,1 p. p..

Na obszarze Miasta w 2015 roku w stosunku do roku 2005 udział % w ogólnej ludności:

- ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 3,8 punktu procentowego;
- ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się o 2,5 p. p.;
- ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 6,3 p. p..

Na obszarze wiejskim w 2015 roku w stosunku do roku 2005 udział % w ogólnej ludności:

- ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 4,4 punktu procentowego;
- ludności w wieku produkcyjnym zwiększył się o 3,8 p. p.;
- ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 0,6 p. p..

Z zaprezentowanych danych wynika tendencja spadkowa liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej Gminie. Liczba osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na podobnym poziomie, jednak biorąc pod uwagę malejącą liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym, będzie ona ulegać powolnemu zmniejszaniu się. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w najbliższych latach będzie kształtować się na zbliżonym do obecnego poziomie, a więc osoby te będą stanowiły ok 20 % społeczeństwa.

Podobnie sytuacja kształtuje się na obszarze wiejskim Gminy, w samym Mieście Warta odnotowano jednak zmniejszenie się udziału liczby osób w wieku produkcyjnym w roku 2015 względem roku 2005 o 2,5 p. p. oraz zwiększenie liczby osób w wieku poprodukcyjnym aż o 6,3 p. p.

Ludność zamieszkująca Gminę Warta należy do grupy społeczeństwa starzejącego się, jednak w szczególności tendencja ta widoczna jest w samym Mieście Warta.

▽ Rynek pracy

Bezrobocie jest czynnikiem hamującym rozwój danej osoby, ale również generującym szereg negatywnych odczuć i zachowań. Bycie zatrudnionym związane jest oczywiście z posiadaniem źródła

stałego dochodu, dzięki czemu możliwe jest zaspokajanie co najmniej podstawowych potrzeb. Z drugiej strony brak pracy powoduje frustrację oraz zniechęcenie. Długotrwałe bezrobocie, które jest szczególnie dotkliwe w Mieście Warta, jest przyczyną pojawiania się kolejnych dysfunkcji i narastających problemów natury psychospołecznej. Porównując dane zawarte w tabeli poniżej stwierdza się, że większą grupę osób bezrobotnych stanowią mieszkańcy wsi – w roku 2016 było to niemalże 59,3% ogółu, jednak należy mieć na względzie, że mieszkańcy obszaru wiejskiego ogółem stanowili na dzień 30.06.2016 roku około 74,6% mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Warta.

Tabela 4 Informacja o bezrobociu ogółem- stan na dzień 30.06. w latach 2014 – 2016

rok	gmina miejsko-wiejska Warta	Miasto Warta	obszar wiejski
2014	766	308	458
2015	656	269	387
2016	540	220	320

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu, pupsieradz.pl

∇ Wychowanie przedszkolne

W 2014 roku (brak danych za rok 2015) w gminie miejsko-wiejskiej Warta było 259 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W porównaniu do roku 2005 ich liczba wzrosła o 43 osoby. Ponad połowa dzieci została objęta wychowaniem przedszkolnym. Zapotrzebowanie na opiekę przedszkolną w Gminie wzrasta.

Tabela 5 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w Gminie i Mieście Warta

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
gmina miejsko-wiejska	215	221	223	225	235	237	245	279	309	259
miasto	103	107	118	109	120	115	105	138	149	125
obszar wiejski	112	114	105	116	115	122	140	141	160	134

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 6 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie i Mieście Warta

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
gmina miejsko-wiejska	42,6	44,6	44,6	45,4	50,4	49,7	52,1	55,4	62,0	57,3
miasto	85,1	81,7	86,1	97,3	111,1	105,5	101,0	116,0	133,0	114,7
obszar wiejski	29,2	31,3	28,9	30,2	32,1	33,2	38,3	36,6	41,5	39,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

∇ Wykształcenie

Poniżej przedstawiono poziom wykształcenia mieszkańców Miasta Warta – są to ostatnie dostępne dane pochodzące ze spisu Powszechnego Ludności za 2002 rok. W podanym czasie znaczna ilość społeczeństwa legitymowała się tylko wykształceniem podstawowym i niżej, czyli podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia. W pozostałych trzech grupach w mieście Warta dominowały osoby, które uzyskały wykształcenie średnie, następnie zasadnicze zawodowe i na końcu wyższe. Przewaga kobiet widoczna jest na poziomie średnim i wyższym.

Tabela 7 Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w miastach powiatu sieradzkiego w 2002 roku – ostatnie dostępne dane (O – ogółem; M – mężczyźni; K – kobiety)

poziom wykształcenia	Warta		
	O	M	K
wyższe	247	104	143
średnie razem⁷	957	344	613
zasadnicze zawodowe	597	401	196
podstawowe ukończone	1 021	481	540
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	98	48	50

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, Narodowy Spis Powszechny 2002, Ludność

Poniżej przedstawiono natomiast poziom wykształcenia w powiecie sieradzkim, w obrębie którego leży Gmina i Miasto Warta. Dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego za 2011 rok. Udział kobiet i mężczyzn na poszczególnych poziomach wykształcenia jest charakterystyczny w zasadzie dla większości kraju. Najbardziej niepokoi fakt, iż znaczny odsetek osób stanowią te, których edukacja zakończyła się na poziomie podstawowym, w powiecie sieradzkim jest to 25% osób, wg struktury płci przeważają kobiety.

Tabela 8 Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w wybranych powiatach w 2011 roku (O – ogółem; M – mężczyźni; K – kobiety)

Poziom wykształcenia	powiat sieradzki			
	O	udział w ogóle	M	K
ogółem	105 020	100%	51 018	54 002
wyższe	13 735	13%	5 355	8 380
średnie i policealne - ogółem	30 661	29%	13 237	17 424
średnie i policealne - średnie zawodowe	15 183	14%	7 696	7 487
średnie i policealne - średnie ogólnokształcące	12 988	12%	4 809	8 179
zasadnicze zawodowe	23 154	22%	14 579	8 575
gimnazjalne	6 064	6%	3 380	2 684
podstawowe ukończone	26 278	25%	12 165	14 113
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1 862	2%	722	1 140

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, Narodowy Spis Powszechny 2011, Ludność

3.1.3. Przyrost naturalny

Ruchem naturalnym ludności, zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego, nazywamy „Fakty zawierania związków małżeńskich, rozwodzenia się, urodzeń i zgonów powodujące zmiany w stanie liczebnym i strukturze ludności według płci, wieku i stanu cywilnego.”⁸

Ruch naturalny w Gminie i Mieście Warta kształtował się w latach 2005 – 2015 następująco:

⁷ Policealne, średnie zawodowe i średnie ogólnokształcące.

⁸ Główny Urząd Statystyczny, Portal informacyjny www.stat.gov.pl

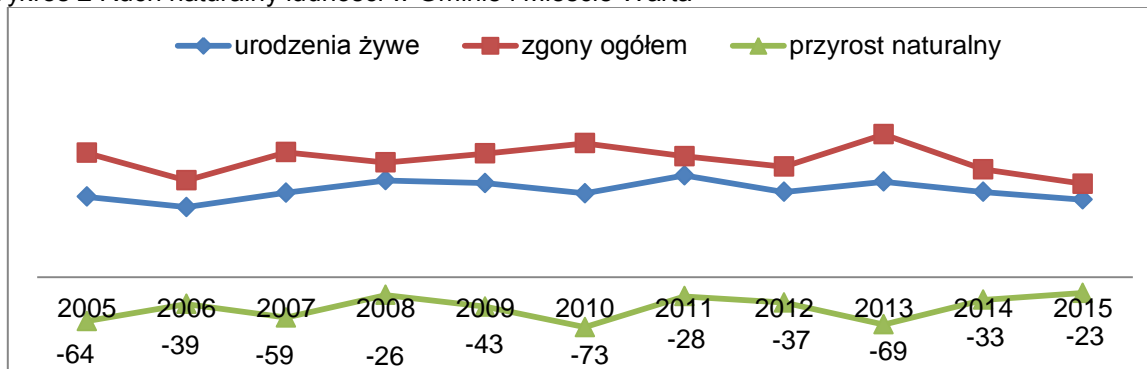
Tabela 9 Ruch naturalny ludności w Gminie i Mieście Warta

	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny
2005	117	181	-64
2006	102	141	-39
2007	123	182	-59
2008	141	167	-26
2009	137	180	-43
2010	122	195	-73
2011	148	176	-28
2012	124	161	-37
2013	139	208	-69
2014	124	157	-33
2015	113	136	-23

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny, czyli różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów, ulega w Gminie wahaniom. Na przestrzeni podanych 11 lat nigdy nie osiągnął wartości dodatniej.

Wykres 2 Ruch naturalny ludności w Gminie i Mieście Warta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Rozpatrując wartości przyrostu naturalnego w podziale na Miasto i obszar wiejski Gminy, w obydwu przypadkach były one ujemne, jedynie w latach 2009 i 2011 w Mieście wynosiły „0”.

Tabela 10 Przyrost naturalny w Gminie i Mieście Warta w podziale na obszar Miasta i obszar wiejski

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
gmina miejsko-wiejska	-64	-39	-59	-26	-43	-73	-28	-37	-69	-33	-23
miasto	-15	-9	-12	-7	0	-9	0	-5	-13	-13	-5
obszar wiejski	-49	-30	-47	-19	-43	-64	-28	-32	-56	-20	-18

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.1.4. Migracja

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „Migracjami (lub wędrówkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności.”⁹

Istnieje kilka czynników determinujących ruch migracyjny społeczeństwa, zalicza się do nich:¹⁰

- czynniki demograficzne, takie jak wiek, płeć i stan cywilny;
- czynniki pozademograficzne: ekonomiczne, polityczne, etniczne, społeczne i kulturowe.

Poniżej przedstawiono dane statystyczne obrazujące migracje ludności na obszarze Gminy. Należy w tym miejscu zauważyć, iż są to dane oficjalne prezentowane przez Główny Urząd Statystyczny i nie uwzględniają one nierejestrowanych wyjazdów oraz przyjazdów mieszkańców.

Na obszarze Miasta Warta większa liczba zameldowań rejestrowana jest z obszarów wiejskich, co jest spowodowane prawdopodobnie poszukiwaniem lepszej pracy, postrzeganiem przez młode osoby Miasta jako obszaru bardziej atrakcyjnego dla życia. W Warcie meldują się także mieszkańcy innych miast, jednak stanowią oni mniejszą część. W ostatnich 6 latach odnotowano 2 zameldowania z zagranicy. Co do wymeldowań to przeważają, choć w niewielkim stopniu, te na obszary wiejskie. W latach 2010 – 2015 zarejestrowano 8 wymeldowań za granicę.

Tabela 11 Migracje na pobyt stały w Mieście Warta

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania ogółem	34	38	23	27	53	0
zameldowania z miast	9	10	8	11	24	5
zameldowania ze wsi	25	26	15	16	29	20
zameldowania z zagranicy	0	2	0	0	0	0
wymeldowania ogółem	49	30	31	65	41	0
wymeldowania do miast	17	18	20	30	14	9
wymeldowania na wieś	32	9	10	35	23	14
wymeldowania za granicę	0	3	1	0	4	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze wiejskim Gminy w latach 2010 – 2015 odnotowano zdecydowanie więcej zameldowań z miast niż z innych wsi. Jest to sytuacja coraz bardziej spotykana wśród osób lepiej sytuowanych, które wolą zamieszkiwać w miejscach cichych i spokojnych, nawet kosztem np. codziennego dojazdu do pracy w Mieście. W całym okresie zarejestrowano 2 zameldowania z zagranicy. Wymeldowania w większości odbywają się do miast, co jest zjawiskiem dość powszechnym. Mieszkańcy obszarów wiejskich, w szczególności młodzież i osoby szukające pracy często zamieszkują w miastach, odnajdując tam lepsze warunki dla życia i pracy, a także lepsze perspektywy na przyszłe życie.

⁹ Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

¹⁰ „Materiały dydaktyczne Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

Tabela 12 Migracje na pobyt stały na obszarze wiejskim Gminy Warta

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania ogółem	76	93	103	91	94	0
zameldowania z miast	52	68	73	66	61	45
zameldowania ze wsi	24	24	30	25	32	39
zameldowania z zagranicy	0	1	0	0	1	0
wymeldowania ogółem	96	95	92	93	106	0
wymeldowania do miast	46	61	55	58	61	28
wymeldowania na wie	50	33	35	34	43	34
wymeldowania za granicę	0	1	2	1	2	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.1.5. Główne przemiany społeczne i gospodarcze

Najważniejsze przemiany społeczne zachodzące na obszarze Gminy i Miasta Warta dotyczą malejącej liczby ludności. Ze zjawiskiem tym powiązany jest szereg pozostałych - natury demograficznej. Ujemny przyrost naturalny nie jest dobrym prognostykiem dla rozwoju obszaru. Na liczbę ludności mają jednak również wpływ ruchy migracyjne. Szczególnie dotkliwe jest ujemne saldo migracji wewnętrznych. Brak zwiększenia się liczby urodzeń oraz odpływ ludności na tereny wiejskie lub do innych gmin, czy miast od kilkunastu lat budzą znaczny niepokój. Są one świadectwem niskiego przywiązania społeczeństwa do rodzinnej Gminy i Miasta, ale również negatywnych odczuć związanych z dalszym rozwojem osobistym.

Młodzi ludzie nie zakładają rodzin, albo robią to stosunkowo późno. Znacznie przesunął się wiek, w którym kobiety decydują się na urodzenie dziecka.

Osobom ambitnym nie sprzyja brak atrakcyjnych miejsc kształcenia oraz oferty szkoleniowej. Jeśli osiągną już wymarzony poziom edukacyjny, to rzadko kiedy mają możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce w zawodzie na terenie Miasta, co powoduje, że migrują do miejsca, gdzie znajdą pracę zgodną z ich kwalifikacjami.

W kontekście zachodzących przemian oraz zachowań społecznych widoczna jest konieczność stworzenia mieszkańcom jeszcze lepszych warunków dla rozwoju, życia i pracy. Niezbędne staje się stworzenie miejsca bardziej przyjaznego i zadbanego, kuszącego młodych ludzi ofertą edukacyjną, rekreacyjną, a w końcu miejscami pracy, które zapewnią stałe źródło dochodu.

Analiza rynku pracy również nie jest korzystna. Znaczny odsetek bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne oraz te pomiędzy 18 a 44 rokiem życia – czyli te, które powinny być aktywne na rynku pracy. Statystyki z pewnością zniekształca w pewnym stopniu nierejestrowana „szara strefa”, w której to zwykle mężczyźni znajdują zatrudnienie przy pracach w polu, czy na budowie. Szczególny niepokój budzi bezrobocie wśród mieszkańców Miasta Warta, których problem ten dotyka częściej.

Najczęściej spotykanymi barierami społecznymi wejścia na rynek pracy są:

- brak wyuczonego zawodu;
- dezaktualizacja zawodu;
- niskie kwalifikacje;
- niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców;
- brak gruntownego doświadczenia zawodowego wynikającego z częstej zmiany pracy i podejmowania prac jakichkolwiek dla ratowania własnej egzystencji;
- brak gotowości do orientacji zawodowej.

Dlatego też projekty rewitalizacyjne polegać muszą również na przełamaniu barier wyjścia na rynek pracy osób z grup marginalizowanych. Organizacja szkoleń oraz pomoc psychologów stanowić musi ważny element w działaniach Władz, jak również organizacji pozarządowych. Aktywność organizacji przyczyni się do osiągnięcia celów Programu Rewitalizacji.

3.1.6. Pogłębiona diagnoza sfery społecznej. Charakterystyka zjawiska marginalizacji społecznej w Warcie – problem patologii społecznych oraz przestępczości.

Jednym z kryteriów wg których obszar może zostać zakwalifikowany jako teren, na którym zasadne jest przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych jest właśnie wspomniany problem patologii społecznych oraz zjawiska przestępczości. Patologie społeczne to zachowania ludzkie skierowane przeciwko powszechnie akceptowanym wartościom i normom społecznym. Do przejawów patologii zaliczany jest m.in.: alkoholizm, narkomania, przestępczość czy prostytutka. Wg socjologów „Źródła patologii społecznych tkwią głównie w:

- osłabianiu więzi społecznych, zakłóceniach w stosunkach międzyludzkich i zachwianiu społecznej kontroli zachowań ludzi i ich poczucia dobra i zła;
- wzroście napięcia między potrzebami i aspiracjami a możliwościami ich urzeczywistnienia na określonym poziomie i w określonym czasie, przy jednocześnie niesprawiedliwym podziale już wytworzonych dóbr;
- zagrożeniu bezpieczeństwa jednostki, a zwłaszcza potęgowaniu się jego zagrożenia;
- nasilaniu się różnorodnych i sprzecznych interesów grup ludzi o charakterze etnicznym, językowym, kulturowym, religijnym.”¹¹

Zjawisko marginalizacji społecznej w Gminie i Mieście Warta przeanalizowano w oparciu o dane dotyczące przestępczości pochodzące z Urzędu Gminy i Miasta Warta, obserwacje własne oraz dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie (MGOPS).

¹¹ „Przyczyny i przejawy patologii społecznej” Adolf Dobieszewski, „Polityka i społeczeństwo” 1/2004

∇ Komisariat Policji w Warcie zasięgiem swojego działania obejmuje Gminę i Miasto Warta oraz gminę Goszczanów. Obszar podległy tutejszej jednostce zamieszkiwany jest łącznie przez 18 325 mieszkańców.¹² W 2015 roku, na obszarze Gminy i Miasta Warta:

- Bójki lub pobicia: wszczęto 3 oraz stwierdzono 1
- Uszczerbek na zdrowiu: wszczęto 3 oraz stwierdzono 2
- Kradzież z włamaniem: wszczęto 15, stwierdzono 13
- Kradzież mienia: wszczęto 18, stwierdzono 16
- Kradzież pojazdu: wszczęto 1, stwierdzono 1
- Przepęstwa narkotykowe: wszczęto 1, stwierdzono 1
- Przepęstwa o charakterze gospodarczym: wszczęto 14, stwierdzono 9

„W 2015 roku stwierdzono spadek przestępczości o charakterze kryminalnym, w tym przeciwko życiu i zdrowiu, a także kradzieży i kradzieży z włamaniem. Odnotowano natomiast wzrost w kategorii przestępczości gospodarczej.” (w stosunku do 2014 roku).

„W 2015 roku na terenie Komisariatu Policji w Warcie stwierdzono łącznie 146 przestępstw zaistniałych w miejscach publicznych. Na terenie Miasta i Gminy Warta odnotowani ich 119 (...). W analogicznym okresie 2014 r. odnotowano ogółem 253 przestępstw, w tym 146 w miejscach publicznych. Na terenie Gminy i Miasta Warta stwierdzono 115 (...). Struktura przestępstw zaistniałych w miejscach publicznych, w rozbiciu na siedem wybranych kategorii, przedstawia się następująco:

Tabela 13 Struktura przestępstw zaistniałych w miejscach publicznych w Gminie i Mieście Warta

rok	Miasto i Gmina Warta	
	2014	2015
Bójki i pobicia	0	0
Uszkodzenia ciała	8	2
Kradzieże z włamaniem	24	13
Kradzieże	24	17
Kradzieże pojazdów	1	1
Uszkodzenia mienia	10	5
Nietrzeźwi kierujący	18	38
ogółem	86	76

Źródło: „Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku na terenie działania Komisariatu Policji w Warcie za 2015 r.”, Warta, 21 stycznia 2016 r.

W Mieście i Gminie Warta najczęściej popełnianych jest kradzieży i kradzieży z włamaniem. Sporadycznie dochodzi do uszkodzeń ciała, uszkodzenia mienia czy kradzieży pojazdów. Nie mniej jednak przestępstwa są popełniane.

„(...) W 2015 roku przeprowadzono ogółem na terenie Miasta Warta (na zasadzie wielokrotności) 84 służby patrolowe i 16 służb na monitoringu miasta Warta (...). Służby były przeprowadzone w patrolach pieszych adekwatnie do zagrożeń, w szczególności w porze dziennej, popołudniowej

¹² „Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku na terenie działania Komisariatu Policji w Warcie za 2015 r.”, Warta, 21 stycznia 2016 r.

i wieczorowo-nocnej. W ramach tych służb wylegitymowano łącznie 115 osób, zatrzymano na gorącym uczynku 5 sprawców wykroczeń. Wobec osób, które dopuściły się wykroczeń:

- Sporządzono wniosków o ukaranie – 1
- Nałożono mandatów karnych kredytowych – 4
- Zastosowano pouczeń – 23.

Większość ujawnionych wykroczeń dotyczyła zakłóceń ładu i porządku publicznego przez grupy młodzieżowe i osoby z tzw. marginesu społecznego oraz naruszeń przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.¹³

W kontekście rodzaju popełnianych przestępstw zachwane jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Miasta. Choć niewiele odnotowuje się tych najcięższych wykroczeń, to jednak te odnotowywane mają znaczny wpływ na odczucia społeczeństwa. Sprawy związane z bezpieczeństwem publicznym są jednym z priorytetów władz samorządowych. Począwszy od 2008 roku wzrasta procentowy udział wydatków Gminy na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową. Warto również zauważyć, że poziom bezpieczeństwa w Warcie stopniowo wzrasta. Przedstawione w niniejszym PR zadania mają na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, a poprzez to poprawę jakości ich życia.

- ∇ Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Warta realizuje **MGOPS w Warcie**. Ośrodek realizuje zadania własne o charakterze fakultatywnym, obowiązkowym oraz zadania zlecone gminie do wykonania.

Na terenie Gminy i Miasta Warta działają dwa ośrodki wsparcia. Są to:

- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Rożdżałach.

W ostatnich latach wzrasta wysokość wydatków z budżetu Gminy i Miasta Warta na pomoc społeczną. W 2015 roku stanowiły one 16,21% ogółu wydatków.

Tabela 14 Wydatki z budżetu Gminy na pomoc społeczną

rok	wydatki w zł
2008	5 389 695,58
2009	4 785 828,55
2010	5 197 380,17
2011	5 491 077,37
2012	5 751 265,65
2013	5 978 639,75
2014	6 000 069,18
2015	5 987 306,84

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

„(...) w latach 2010 – 2014 można zauważyć, iż najwyższy wzrost liczby świadczeń zanotowano w liczbie przyznanych zasiłków celowych i w naturze oraz w liczbie zasiłków stałych.

¹³ Ibidem

Dane te potwierdzają wcześniej już stawiane tezy o wzroście liczby osób niepełnosprawnych, którym przysługuje prawo do korzystania z pomocy w formie zasiłku stałego i zwiększeniu się liczby rodzin korzystających z pomocy jednorazowej w formie zasiłków celowych, z powodów wcześniej już wymienianych, jak bezrobocie, ubóstwo, choroba i wielodzietność.¹⁴

W tabeli poniżej zebrano dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną z obszaru Gminy i Miasta Warta w latach 2013 - 2015. Dane te skonfrontowano z liczbą mieszkańców odpowiednio Miasta/obszaru wiejskiego Gminy.

Tabela 15 Liczba rodzin ogółem objętych pomocą społeczną oraz liczba mieszkańców w Gminie Warta w latach 2013 - 2015

rok	liczba rodzin objętych pomocą społeczną			liczba mieszkańców		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
ogółem	882	883	880	12880	12897	12880
Miasto	336	411	382	3339	3326	3339
obszar wiejski	546	490	498	9541	9571	9541

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Warcie oraz GUS

Analiza wykazała, że to na obszarze Miasta Warta większy udział liczby rodzin w stosunku do liczby mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. W zależności od analizowanego roku różnica w wysokości wskaźnika jest nawet ponad dwukrotna. Świadczy to o tym, że sytuacja rodzin na obszarze miejskim Gminy jest gorsza, niż na obszarze wiejskim.

Tabela 16 Wskaźnik liczba rodzin objętych pomocą społeczną do liczby mieszkańców

	2013	2014	2015
ogółem	6,85%	6,85%	6,83%
Miasto	10,06%	12,36%	11,44%
obszar wiejski	5,72%	5,12%	5,22%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Warcie oraz GUS

W ramach pogłębionej diagnozy sfery społecznej postanowiono dokładnie przeanalizować charakterystykę mieszkańców objętych pomocą społeczną w oparciu o przesłanki do udzielenia pomocy społecznej z tytułu których, liczba rodzin korzystających z tejże pomocy była w latach 2013 – 2015 największa.

▽ POGŁĘBIONA DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ

Pogłębiona diagnoza sfery społecznej została przeprowadzona w oparciu o liczbę rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze Gminy i Miasta Warta w latach 2013 - 2015. Następnie przedstawiono przesłanki do udzielenia pomocy w latach 2013 – 2015 oraz szerzej opisano, te z tytułu których największa liczba rodzin korzysta z pomocy społecznej.

¹⁴ „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Warta na lata 2015-2025”.

Poniżej przedstawiono tabele prezentujące dane udostępnione przez MGOPS w Warcie. W latach 2013 - 2015 największa liczba rodzin otrzymała wsparcie z tytułu: bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej i ciężkiej choroby, potrzeby ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i alkoholizmu.

Tabela 17 Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015

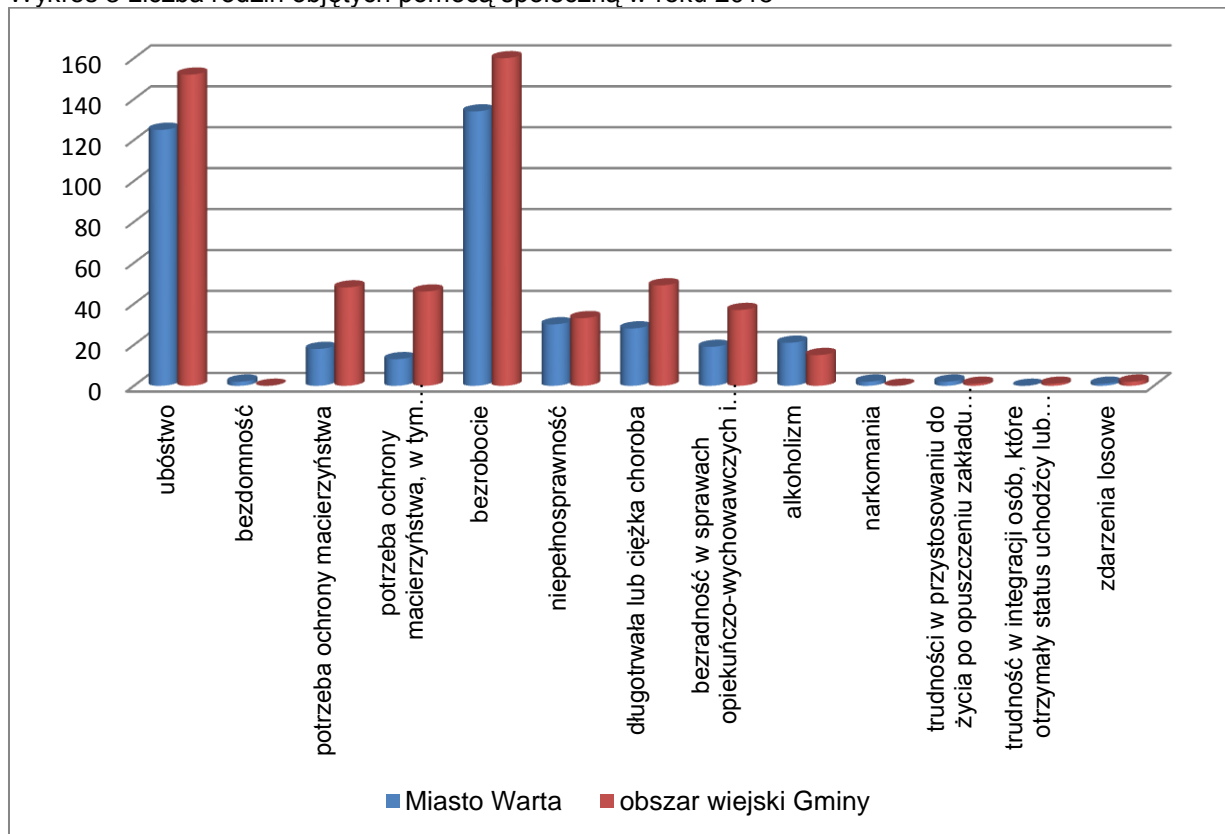
Rok 2013				
przesłanki do udzielenia pomocy społecznej	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym w Mieście	w tym na wsi	
ubóstwo	308	103	205	993
sieroctwo	0	0	0	0
bezdomność	1	0	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	47	12	35	270
w tym wielodzietność	39	8	31	238
bezrobocie	331	145	186	1015
niepełnosprawność	39	17	22	83
długotrwała lub ciężka choroba	54	18	36	148
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	55	20	35	213
w tym: rodziny niepełne	33	20	13	96
rodziny wielodzietne	13	0	13	85
przemoc w rodzinie	1	1	0	5
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
alkoholizm	38	16	22	119
narkomania	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	0	4
trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0
zdarzenia losowe	3	0	3	10
sytuacja kryzysowa	1	0	1	5
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0
Rok 2014				
przesłanki do udzielenia pomocy społecznej	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym w Mieście	w tym na wsi	
ubóstwo	257	141	134	670
sieroctwo	0	0	0	0
bezdomność	2	1	1	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	55	15	40	318
w tym wielodzietność	51	12	39	301
bezrobocie	316	149	167	957
niepełnosprawność	63	28	35	141
długotrwała lub ciężka choroba	77	29	48	227
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	60	24	36	233
w tym: rodziny niepełne	37	22	15	110

rodziny wielodzietne	14	1	13	88
przemoc w rodzinie	0	0	0	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
alkoholizm	46	21	25	122
narkomania	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	1	2
trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	1	0	1	1
zdarzenia losowe	3	1	2	7
sytuacja kryzysowa	1	1	0	1
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0
Rok 2015				
przesłanki do udzielenia pomocy społecznej	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym w Mieście	w tym na wsi	
ubóstwo	277	125	152	850
sieroctwo	0	0	0	0
bezdomność	2	2	0	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	66	18	48	384
w tym wielodzietność	59	13	46	358
bezrobocie	294	134	160	887
niepełnosprawność	63	30	33	140
długotrwała lub ciężka choroba	77	28	49	217
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	56	19	37	214
w tym: rodziny niepełne	35	16	19	106
rodziny wielodzietne	10	1	9	64
przemoc w rodzinie	0	0	0	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
alkoholizm	36	21	15	52
narkomania	2	2	0	2
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	2	1	3
trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	1	0	1	1
zdarzenia losowe	3	1	2	11
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane z MGOPS Warta, opracowanie własne na potrzeby Programu Rewitalizacji

Kształtowanie się liczby rodzin wg podziału na Miasto Warta i obszar wiejski Gminy oraz wg przesłanek do udzielenia pomocy społecznej w roku 2015 przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 3 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Poniżej przedstawiono charakterystykę grup osób wymagających wsparcia, powołując się na zapisy „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Warta na lata 2015-2025”.

Ubóstwo

„Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Ubóstwo spowodowane m.in. wysokim bezrobociem, niskimi wynagrodzeniami i świadczeniami emerytalno-rentownymi, z których niejednokrotnie utrzymują się wraz z całymi rodzinami. Zwiększające się trudności na rynku pracy oraz utrzymująca się od wielu lat niekorzystna sytuacja finansowa gospodarstw powiązanych z rolnictwem to główne czynniki, które wpłynęły na pogorszenie się sytuacji materialnej części rodzin w Gminie Warta. Ubóstwo powoduje znaczące ujemne skutki społeczne. Zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamująco na rozwój gospodarczy. Uniemożliwia lub znacznie utrudnia korzystanie ludzi ubogich z istniejących szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia. Przyczynia się do wzrostu przestępczości. Sprzyja rozwojowi patologii społecznych, takich jak: narkomania, alkoholizm, bezdomność. Niedoskonałość systemów pomocy osobom i rodzinom ubogim może działać demoralizująco, zmniejszając motywację do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy.”

Liczba rodzin ubogich w roku 2014 zmniejszyła się w stosunku do stanu z roku 2013 jednak w 2015 roku ponownie wzrosła. Biorąc pod uwagę, iż większość mieszkańców Gminy zamieszkuje obszar wiejski, zwykle to również liczba rodzin wspartych w ramach danej przesłanki do udzielenia pomocy, większa jest na wsi. Tym bardziej niepokoi fakt, iż z tytułu ubóstwa w 2014 roku wsparto więcej rodzin z obszaru Miasta Warta, a w roku 2015 różnica w liczbie rodzin pomiędzy obszarem wiejskim a Miastem wyniosła zaledwie o 25 rodzin więcej zamieszkujących wieś.

Odnosząc te dane ponownie do liczby mieszkańców okazuje się, że wskaźnik mówiący o tym, ile rodzin na liczbę mieszkańców korzysta z pomocy społecznej, jest wyższy dla Miasta Warta i wynosi 3,76%, zaś dla obszaru wiejskiego Gminy 1,59%. Ubóstwo w Mieście stanowi zatem większe zagrożenie niż na wsi.

Bezrobocie

„(...) dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest bezrobocie. Wydłużający się stan ubóstwa powodowany bezrobociem nasila konflikty, nieporozumienia, napięcia w rodzinie i najbliższym otoczeniu. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna, ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezsilność wobec trudnych problemów życiowych, utrata poczucia bezpieczeństwa socjalnego, brak perspektyw awansu społecznego i ekonomicznego często jest przyczyną depresji i ograniczonej zdolności oceny własnego postępowania, czemu towarzyszą zachowania patologiczne, jak przemoc w rodzinie czy nadużywanie alkoholu.

Problem ten zasługuje na zwrócenie większej uwagi i wypracowanie możliwości pomocy ,której osoby bezrobotne nie są w stanie uzyskać w Urzędzie Pracy. Należy też dążyć do stworzenia właściwej współpracy pomiędzy urzędem pracy a ośrodkiem pomocy społecznej w celu maksymalizacji pomocy tej grupie osób.”

Liczba rodzin wspartych z powodu bezrobocia stopniowo zmniejsza się.

W roku 2015 w całej Gminie wsparcie otrzymały 294 rodziny, a w nich 887 osób. 45,5% rodzin zamieszkiwało obszar Miasta Warta, a zatem biorąc pod uwagę ogólną liczbę mieszkańców Miasta, która jest znacznie niższa od liczby mieszkańców obszaru wiejskiego, dane te wskazują na relatywnie większy problem bezrobocia na obszarze Miasta Warta, co potwierdzają dane poniżej.

Na dzień 30.06.2016 roku udział zarejestrowanych osób bezrobotnych na obszarze Miasta Warta w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Miasta wyniósł 6,8%, zaś na obszarze wiejskim Gminy w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców tego obszaru 3,4%, co oznacza, że bezrobocie stanowi większy problem na obszarze Miasta Warta.

Tabela 18 Informacja o bezrobociu - stan na dzień 30.06. w latach 2014 - 2016

Rok 2014				
	gmina miejsko-wiejska Warta	Miasto Warta	obszar wiejski	
ogółem	766	308	458	
kobiety	342	140	202	
zwolnieni z przyczyn dot. zakładu	24	10	14	
z prawem do zasiłku	59	23	36	

Rok 2014						
	gmina miejsko-wiejska Warta		Miasto Warta		obszar wiejski	
zarejestrowani w okresie 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły	26		8		18	
w wieku 18-44 lata	572		223		349	
zarejestrowani 12 m-cy i dłużej	338		127		211	
Rok 2015						
	gmina miejsko-wiejska Warta		Miasto Warta		obszar wiejski	
ogółem	656		269		387	
kobiety	306		131		175	
zwolnieni z przyczyn dot. zakładu	23		8		15	
z prawem do zasiłku	64		29		35	
zarejestrowani w okresie 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły	13		4		9	
w wieku 18-44 lata	467		188		279	
zarejestrowani 12 m-cy i dłużej	313		122		191	
Rok 2016						
	gmina miejsko-wiejska Warta		Miasto Warta		obszar wiejski	
ogółem	540	udział w ogółem	220	udział w ogółem	320	udział w ogółem
kobiety	251	46,48%	103	46,82%	148	46,25%
zwolnieni z przyczyn dot. zakładu	23	4,26%	14	6,36%	9	2,81%
z prawem do zasiłku	43	7,96%	23	10,45%	20	6,25%
zarejestrowani w okresie 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły	15	2,78%	1	0,45%	14	4,38%
w wieku 18-44 lata	368	68,15%	140	63,64%	228	71,25%
zarejestrowani 12 m-cy i dłużej	270	50,00%	111	50,45%	159	49,69%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu, pupsieradz.pl

W latach poddanych analizie ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ulega zmniejszeniu. Dla danych z roku 2016 wyliczono udział procentowy danej kategorii osób bezrobotnych w ogóle osób zarejestrowanych. Można przyjąć, że kobiety stanowią około 46,5% zarejestrowanych. Bardzo dużym problemem jest bezrobocie wśród osób w przedziale wiekowym 18-44 lata, a zatem w wieku największej aktywności zawodowej; na obszarze całej Gminy osoby te stanowiły ponad 68% ogółu zarejestrowanych. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w niskim wykształceniu ludności, niedopasowaniu wykształceniu do potrzeb pracodawców, braku kwalifikacji i doświadczenia, ale także w niechęci do podjęcia pracy. Niepokojące są także statystyki dotyczące długotrwałego bezrobocia, albowiem zarejestrowani 12 m-cy i dłużej stanowili średnio połowę osób zarejestrowanych, przy czym niewielką przewagę stanowiły osoby z obszaru Miasta. Należy także zwrócić uwagę na liczbę osób uprawnionych do zasiłku, jest ich niewiele – na obszarze Miasta stanowią 10,45% zarejestrowanych, zaś na obszarze wiejskim 6,25%. Zadać sobie trzeba w tym miejscu pytanie, z jakich źródeł utrzymują się te osoby, by zaspokoić podstawowe potrzeby własne i swoich rodzin.

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba

„Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Powszechność tego zjawiska stawia przed państwem obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz łagodzenia jej skutków. W Uchwale z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają z Konstytucji RP, powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych praw.”

W roku 2015 z tytułu niepełnosprawności wsparto 63 rodziny, w ramach których żyło 140 osób. Liczba wspartych rodzin na obszarze Miasta (30) była bliska licznie wspartych rodzin z obszaru wiejskiego Gminy (33). Oznacza to, że relatywnie większy problem niepełnosprawności dotyczy rodzin z obszaru miejskiego Gminy.

77 rodzin (217 osób) uzyskało wsparcie, dla którego przesłanką była długotrwała lub ciężka choroba. 63,63% tych rodzin zamieszkiwało obszar wiejski Gminy. Odnosząc jednak liczbę rodzin do liczby mieszkańców Miasta i obszaru wiejskiego Gminy okazuje się, że większy odsetek rodzin korzystających z pomocy stanowią mieszkańcy Miasta (0,84%), podczas gdy dla obszaru wiejskiego wskaźnik ten wynosi 0,51%.

Rodzina wielodzietna

„Rodziny wielodzietne - wychowujące 3 i więcej dzieci, stanowią blisko 17% ogółu rodzin z dziećmi na utrzymaniu w Polsce, a dzieci w rodzinach wielodzietnych to ok. 33% wszystkich dzieci w kraju. Istotnym aspektem funkcjonowania rodzin wychowujących dzieci jest ich sytuacja życiowa, szczególnie w zakresie warunków materialnych. Badania prowadzone w Polsce dowodzą, że w najtrudniejszym położeniu pod względem funkcjonowania i warunków życia znajdują się rodziny wielodzietne. Fakt, iż rodziny wielodzietne często znajdują się w trudnej sytuacji życiowej znalazł odzwierciedlenie także na terenie Gminy i Miasta Warta.”

W roku 2015 wsparto 59 rodzin wielodzietnych, na które składało się łącznie 358 osób. Rodziny wielodzietne dominują na obszarze wiejskim Gminy, stanowiąc 77,96% ogółu wspartych z tego tytułu rodzin.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego

„Rodzina jest grupą złożoną z osób połączonych stosunkiem małżeńskim, rodzicielskim żyjąca zwykle w jednym gospodarstwie domowym. Rodzina, która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem, relacje między członkami opierają się

na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków uważana jest za rodzinę prawidłową. Zaburzenia w realizacji funkcji rodziny lub zanik niektórych z funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach krańcowych dochodzi do pojawienia się patologii i rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełniać przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co odbija się na przyszłości następnego pokolenia. Na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny mają wpływ:

- trudna sytuacja materialna i mieszkaniowa,
- konflikty wewnątrzrodzinne,
- oziębłość emocjonalna,
- alkoholizm i przemoc w rodzinie,
- nie leczona choroba psychiczna,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (szczególnie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.”

Z tytułu omawianej przesłanki w 2015 roku wsparto 56 rodzin (214 osób). 66% rodzin zamieszkiwało obszar wiejski Gminy. Ponownie większy odsetek wspartych rodzin w stosunku do liczby mieszkańców odnotowano dla Miasta Warta (0,57%), dla obszaru wsi wyniósł on 0,39%.

Alkoholizm

„Do negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie rodzin jest nadużywanie alkoholu co stanowi groźną plagę społeczną. Spożywanie dużych ilości alkoholu powoduje zaburzenia w realizacji funkcji opiekuńczej, wychowawczej, socjalizacyjnej i emocjonalnej rodziny. Wzorce nadmiernego picia w rodzinie przechodzą często na młodą generację. Grono pijących osób zwiększa się regularnie. Wczesna inicjacja alkoholowa jest szczególnie niebezpieczna, gdyż działa na młody organizm destrukcyjnie w sferze fizjologicznej i psychologicznej. Intensywne picie szybko przekształca się w uzależnienie.

(...) W wyniku nadużywania alkoholu wzrasta przestępczość oraz agresja potęgująca zjawiska przemocy w rodzinie. Stwierdza się przypadki ukrywania problemu alkoholowego i związanej z tym przemocy w rodzinach. Okazuje się, że żony alkoholików zgłaszają się o pomoc dopiero po długotrwałym okresie nadużywania alkoholu i stosowania przemocy. W celu przeciwdziałania narastania tego zjawiska, konieczne są dalsze działania profilaktyczne, a także pomoc osobom już uzależnionym. Cel ten jest realizowany poprzez aktywne działania komisji ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Mieście i Gminie Warta”

W roku 2015 w całej Gminie wsparcie otrzymało 36 rodzin, a w nich 52 osoby. 58% rodzin zamieszkiwało obszar Miasta Warta.

Przemoc w rodzinie

„Przemoc w rodzinie to każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. To zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Osoby przebywające w domach, w których dochodzi do przemocy doznają

zaburzeń funkcjonowania we wszystkich sferach życia: emocjonalnej, psychicznej i społecznej. Badania w tej sferze pokazują silny związek pomiędzy wychowywaniem się dzieci w rodzinach z przemocą i skłonnościami do zachowań agresywnych w ich dorosłym życiu.

Zadaniem gminy m.in. jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Ilość prowadzonych „Niebieskich kart” nie oddaje w pełni skali tego problemu. Wiele osób wciąż obawia się konsekwencji poinformowania stosownych służb. Świadomość konsekwencji (zeznania czy ewentualne konieczność stawienia się w sądzie) niejednokrotnie wygrywa z chęcią pomocy ofiarom przemocy.”

Według danych udostępnionych przez Urząd Gminy i Miasta w Warcie, liczba Niebieskich Kart w latach 2013 - 2015 przedstawiała się następująco:

Tabela 19 Liczba Niebieskich Kart w latach 2013 - 2015

rok	Liczba Niebieskich Kart		Liczba mieszkańców		Liczba Niebieskich Kart/mieszkańca	
	Miasto Warta	obszar wiejski Gminy	Miasto Warta	obszar wiejski Gminy	Miasto Warta	obszar wiejski Gminy
2013	4	5	3337	9556	0,12%	0,05%
2014	9	16	3339	9541	0,27%	0,17%
2015	5	12	3326	9571	0,15%	0,13%

Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Warcie

W roku 2013 liczba Niebieskich Kart na obszarze Miasta i obszaru wiejskiego była porównywalna, w latach kolejnych, więcej Niebieskich Kart funkcjonowało na wsi. Biorąc jednak ponownie pod uwagę, iż mieszkańcy obszaru wiejskiego stanowią około 74% mieszkańców Gminy ogółem, okazuje się, że na obszarze wiejskim liczba wydanych Niebieskich Kart/mieszkańca jest niższa od liczby wydanych Niebieskich Kart/mieszkańca w Mieście Warta, co oznacza, że relatywnie więcej rodzin korzysta z Niebieskich Kart na obszarze Miasta Warta.

W „Strategii ...” stwierdzono również, że: „W Gminie Warta obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują

i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy Warta. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej. (...)

Za główne problemy społeczne dotyczące osób starszych i niepełnosprawnych mieszkańcy wymieniają:

- zbyt mała liczba zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych
- niedostatecznie rozwinięte formy usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych
- zbyt długi okres oczekiwania na dostęp do usług medycznych
- niedostateczny dostęp do lekarzy specjalistów
- trudności z dostępem do wizyt domowych lekarzy
- brak punktu medycznego świadczącego pomoc całodobową
- występujące na terenie gminy bariery architektoniczne i komunikacyjne dla osób niepełnosprawnych.”

▽ Podsumowanie

Podsumowując pogłębioną diagnozę sfery społecznej stwierdza się, że mieszkańcy Miasta Warta częściej niż mieszkańcy obszaru wiejskiego Gminy korzystają z pomocy społecznej, w większości analizowanych przesłanek. Stwierdza się zatem, że kumulacja problemów oraz koncentracja sytuacji kryzysowych występuje na obszarze Miasta Warta.

3.1.7. Problemy zidentyfikowane w sferze społecznej

Poniżej przedstawiono problemy zidentyfikowane w obszarze społecznym:

- migracja osób młodych, wykształconych z terenu Gminy i Miasta;
- powiększanie się problemu alkoholizmu (szczególnie wśród coraz młodszych mieszkańców) - w roku 2015 w całej Gminie wsparcie otrzymało 36 rodzin, a w nich 52 osoby. 58% rodzin zamieszkiwało obszar Miasta Warta.
- ubóstwo mieszkańców (szczególnie odczuwalne w Mieście Warta);
- bezrobocie (w tym o charakterze długotrwałym), relatywnie większy problem bezrobocia występuje na obszarze Miasta Warta;
- dziedziczenie biedy;
- brak chęci do podwyższania swoich kwalifikacji przez osoby we wszystkich grupach wiekowych;

- niski przyrost naturalny;
- starzenie się społeczeństwa - w samym Mieście Warta odnotowano zmniejszenie się udziału liczby osób w wieku produkcyjnym w roku 2015 względem roku 2005 o 2,5 p. p. oraz zwiększenie liczby osób w wieku poprodukcyjnym aż o 6,3 p. p. Ludność zamieszkująca Gminę Warta należy do grupy społeczeństwa starzejącego się, jednak w szczególności tendencja ta widoczna jest w samym Mieście Warta;
- problem z powrotem do pracy matek po urodzeniu dziecka;
- niewystarczająca ilość osób z wykształceniem wyższym (choć następują w tym zakresie pozytywne przemiany);
- mało osób z wykształceniem technicznym;
- niedostosowanie wykształcenia do aktualnego zapotrzebowania na rynku pracy.

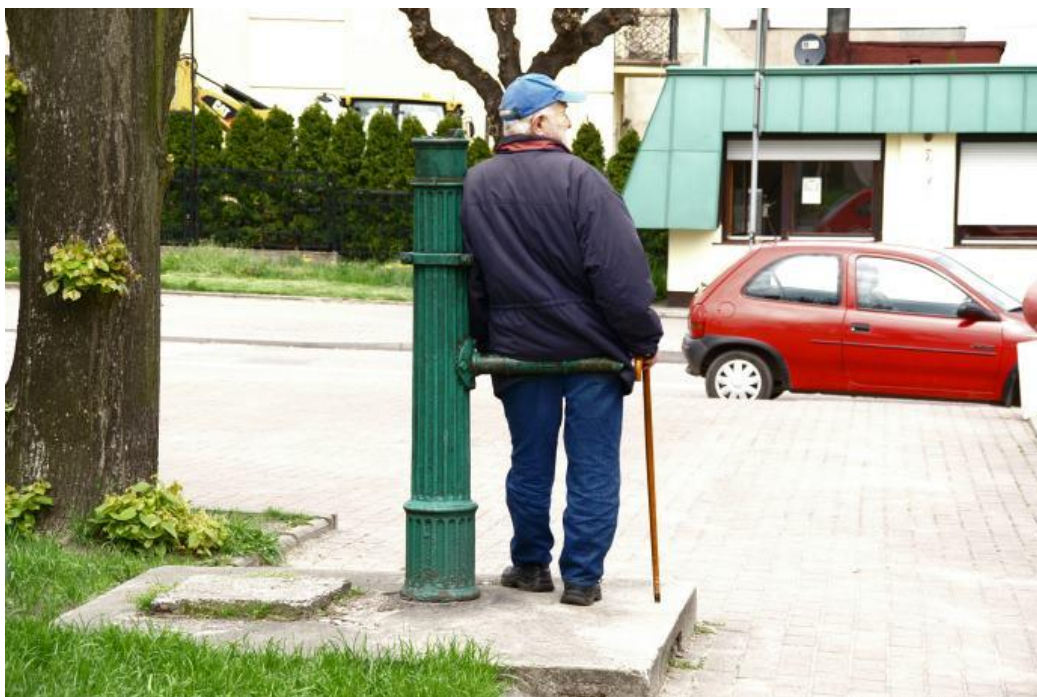
∇ **Obszary problemowe:**

Problemem jest alkoholizm, który dotyczy różnych grup społecznych (nie tylko osób ubogich, bezrobotnych). Choć statystyki są tutaj nieprecyzyjne, to rozmowa z mieszkańcami i obserwacja Miasta wiele mówią o problemach. Każda choroba jest to jakieś naruszenie równowagi psychofizycznej. Tak samo jest w przypadku uzależnienia od alkoholu. Następuje zaburzenie pracy umysłu, szkód doznaje cały organizm. Alkoholizm uszkadza wątrobę, żołądek. Głównymi poszkodowanymi są dzieci. Alkoholizm rodziców jest dla dziecka źródłem wielu traumatyzujących przeżyć, które działają z tym większą szkodą dla jego rozwoju, im jest ono młodsze. Dziecko, które nie ukończyło piątego roku życia jest całkowicie zależne od rodziców, stąd szczególnie dotkliwie odczuwa ono brak należytej opieki. Ponadto, jest zupełnie bezbronne wobec wszelkich form nadużyć, jakich dopuszczają się względem niego rodzice. W przeciwieństwie do starszych dzieci nie potrafi się w żaden sposób bronić i nie może choćby na krótki czas samodzielnie opuścić domu. Małe dziecko stale przebywa w środowisku, w którym przeżywa strach, doznaje upokorzeń i czuje się zagrożone. Atmosfera domu rodzinnego budzi w nim przerażenie i uniemożliwia prawidłowy rozwój. Dziecko, które jest pozbawione poczucia bezpieczeństwa i dojrzałej, odpowiedzialnej miłości rodziców czuje się niechciane, niekochane, odrzucone. Często dzieci zaniedbywane przez rodziców przeżywają lęk przed odejściem lub śmiercią pijącego rodzica, są ofiarami ich werbalnej lub fizycznej agresji, świadkami ciągłych konfliktów, które nierzadko wiążą się z użyciem siły, wreszcie muszą przejść przez dramatyczne doświadczenie rozpadu rodziny. Sytuacja rodzinna często zmusza je do przejmowania obowiązków i zachowań właściwych osobom dorosłym, obciąża nadmiarem odpowiedzialności i poczuciem winy, a w efekcie bezpowrotnie odbiera im bez troskie dzieciństwo. Osoby, które w dzieciństwie przeżyły rozwód rodziców wykazują większą skłonność do spożywania dużych ilości alkoholu lub nadużywania go i częściej stają się alkoholikami.

Fot. Bar Antalek przy Rynku w Warcie

Grupę podwyższonego ryzyka stanowią ludzie młodzi w wieku 23 - 33 lata, zaś prawdopodobieństwo wystąpienia problemów alkoholowych jest tym większe, im dziecko było młodsze w momencie rozvodu rodziców. Krzywdy i nieszczęścia spowodowane nadużywaniem alkoholu dotyczą wielu rodzin żyjących w Warcie. Skala tych problemów jest nieporównywalnie większa niż problemów wywołanych przez zażywanie narkotyków. Tutaj ten problem występuje niezwykle rzadko. Trzeba mieć również świadomość zagrożeń, jakie niesie ze sobą problem alkoholizmu powszechnie występujący w Warcie, a zwłaszcza w Mieście. Destrukcyjne skutki alkoholizmu dotyczą szerokich kręgów społeczeństwa. Co więcej, proces socjalizacji dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych jest w znacznym stopniu zaburzony, a to z kolei oznacza przenoszenie problemów na następne pokolenia. Negatywne skutki alkoholizmu to nie tylko osobiste dramaty członków rodzin alkoholowych, ale również zagrożenie dla ogółu społeczeństwa. Przede wszystkim choroba alkoholowa powoduje obniżenie stanu zdrowia całej populacji oraz dotkliwy dla wszystkich wzrost skali problemów społecznych.

Fot. Starszy człowiek przy Rynku w Warcie

Polska wchodzi w tzw. trzecią fazę przejścia demograficznego, która najogólniej rzecz ujmując charakteryzuje się przede wszystkim obniżeniem stopy urodzeń (spadkiem dzietności), a jednocześnie wydłużeniem przeciętnego trwania życia. Te dwa procesy wzmocnione przez migracje zewnętrzne powodują dynamiczne starzenie się społeczeństwa. Z prognoz Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że osoby starsze (w wieku 65 lat i więcej) w 2035 r. będą stanowiły 23,2% ludności, co oznacza wzrost o około 10 punktów procentowych w stosunku do roku 2007. Co ważne, odsetek osób będących w tzw. czwartym wieku, tj. mających 80 lat i więcej wyniesie w 2035 r. 7,2%, podczas gdy w 2007 r. kształtował się na poziomie 3%¹⁵. Nie inaczej sytuacja przedstawia się w Warcie, a szczególne problemy już dzisiaj występują na obszarze Miasta Warta. Centrum Miasta stało się dzielnicą biedy. Osoby młode, jeśli tylko mogą, przenoszą się na osiedla domów jednorodzinnych, na tereny wiejskie lub do innych miast regionu. W centrum Miasta pozostają więc głównie osoby ubogie i starsze, które z różnych powodów nie chcą zmieniać miejsca zamieszkania. Dlatego też osoby starsze potrzebują wyjątkowego wsparcia w Mieście. Zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna. Sytuacja materialna osób starszych jest często skomplikowana. Osoby starsze w Warcie mają utrudniony dostęp do rehabilitacji i skutecznego leczenia. Problemy materialne i zdrowotne często dominują wśród mieszkańców Miasta Warta. Brakuje zagospodarowania czasu wolnego osobom w podeszłym wieku w sposób aktywny. Problem ten dotyczy szczególnie terenów Miasta. Mieszkańcy twierdzą, że najbliższa rodzina powinna sprawować opiekę nad osobami starszymi. Tymczasem nie ma rozwiązań systemowych, które wspierałyby rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych. Opieka rodzinna nad osobami starszymi powinna być obudowywana wsparciem środowiskowym, świadczonym przez organizacje pozarządowe i służby publiczne.

¹⁵ Dane: Główny Urząd Statystyczny

Fot. Przykład dewastacji przestrzeni

Problem chuliganów występuje nawet w takich małych społecznościach jak Warta. Młodzież nie ma co robić w wolnym czasie i próbuje w ten sposób wyrazić emocje. Widać jednak, że występuje poważny problem z brakiem wykorzystania wolnego czasu i brakiem chęci do uprawiania sportu czy jakiegokolwiek formy rekreacji. O istnieniu problemu świadczy fakt, iż wiele dzieci nie wie co ma zrobić z czasem wolnym i spędza go bezmyślnie, bez opieki na ulicy i podwórku. Problem tkwi również w tym, że aktywność fizyczna dzieci i młodzieży jest znikoma w stosunku do potrzeb rozwijającego się organizmu. Według danych powiatu sieradzkiego szacuje się, iż nie więcej niż 30 procent dzieci ma dostateczną porcję ruchu, zgodną pod względem ilości i jakości z ich obiektywnymi potrzebami. Radykalnie rośnie obciążenie pracą umysłową. Młodzież w szkole spędza średnio sześć godzin dziennie i dodatkowo w domu spędza kolejne godziny na nauce. Dochodzi do tego jeszcze czas spędzony przed telewizorem i komputerem. Efektem takiego trybu życia jest to, że w każdej grupie wiekowej mamy do czynienia z dziećmi z nadwagą i coraz poważniejszymi problemami zdrowotnymi. Mózg jest niedotleniony, co powoduje jego gorszą pracę. Mięśnie i stawy stają się zwiotczone i coraz słabsze. Powoduje to, iż u co czwartego ucznia występują jawne lub ukryte wady postawy. Ogólnie organizm dziecka jest mniej odporny i niezahartowany w konsekwencji czego, pojawiają się częste choroby układu oddechowego. Ta ogólnie obniżona kondycja fizyczna, nadwaga, powodują, że rodzice często na prośbę dzieci zwalniają je z zajęć wychowania fizycznego. Postępowanie rodziców wynika stąd, iż większość z nich również nie uczestniczy w żadnych formach aktywności ruchowej.

Fot. Osiedle mieszkaniowe w Warcie

Na osiedlach mieszkaniowych brakuje przestrzeni integracji ogólnoośiedlowej, miejsc spotkań i zdarzeń. Potrzeba indywidualizmu i wyrażania siebie jest częściowo realizowana dzięki działalności Warckiego Centrum Kultury. Brakuje jednak miejsc kreatywnej rekreacji, jak i możliwości samodzielnego kształtowania przestrzeni. Na osiedlu znajdują się pozostałości po starym placu zabaw. Dzieci nie mają więc możliwości zabawy. Osoby starsze również poza kilkoma ławkami nie mają miejsca do spotkań, wymiany doświadczeń. Jak wskazują mieszkańcy, więzi pomiędzy sąsiadami rozluźniają się. Praca, obowiązki, powodują, że sąsiedzi coraz rzadziej spotykają się ze sobą. Może to osłabić w przyszłości relacje pomiędzy mieszkańcami i zdolność do samoorganizacji. Mieszkańcy przestali angażować się w rozwój własnego osiedla. Wyjątkiem są osoby starsze, które spotykają się i czynnie uczestniczą w życiu lokalnej społeczności.

Fot. Plac zabaw w centrum Warty

W ostatnich latach wybudowano plac zabaw w centrum Miasta. Jest on chętnie odwiedzany przez matki z dziećmi. Stanowi jednocześnie dobry przykład działań rewitalizacyjnych. Plac jest połączony z ogrodem i znajduje się w otoczeniu zabytków Warty. Mieszkańcy bawiąc się obcują z historią i kulturą regionu. Stworzony plac zabaw uznać należy za jeden z najpiękniejszych w województwie łódzkim.

Fot. Budynek w historycznym centrum Warty

Degradacja budynków w centrum Miasta nie świadczy jedynie o rozkładzie substancji mieszkaniowej, świadczy o wyjątkowych problemach ludzi, którzy tu mieszkają. Problemem jest ubóstwo wielu rodzin. Ubóstwo i wykluczenie społeczne to groźne zjawiska, które stają się udziałem coraz większej liczby mieszkańców Warty. Ubóstwo ma wiele znaczeń, jest pojęciem ekonomicznym, jak również socjologicznym. Określając w sposób najprostszy - dotyczy sytuacji, w której brakuje środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb jednostki (żywności, mieszkania, odzieży). Wykluczenia społecznego nie należy utożsamiać z ubóstwem, które raczej może być przyczyną lub skutkiem tego zjawiska. Osoby ubogie zazwyczaj są wykluczane z życia społecznego. W centrum Miasta wiele rodzin żyje w ubóstwie lub na skraju ubóstwa. Istnieje poważny problem z zaspokojeniem podstawowych potrzeb. Bezrobocie i patologie powodują, że sytuacja w regionie jest trudna. Co zaobserwowano, ubóstwo w wielu przypadkach dotyczy osób do 60 roku życia. Osoby te nie nabyły praw emerytalnych, nie mogą znaleźć pracy. Osoby starsze zaspokajają podstawowe potrzeby dzięki emeryturom lub rentom. Dlaczego problemy kumulują się w centrum Miasta? Mieszkańcy na obrzeżach Miasta i na terenach wiejskich bardzo często uprawiają ziemię i czerpią z niej dochody a jeśli nie, zaspokajają część podstawowych potrzeb żywieniowych. Mieszkańcy kamienic w centrum Warty nie mają takich możliwości i skazani są na znalezienie pracy. Problem pogłębia zła sytuacja na rynku pracy nie tylko w Warcie, ale także pobliskim Sieradzu.

Fot. Młodzież przed jedną ze szkół w Warcie

Problemem Warty jest niedostosowanie kwalifikacji do lokalnego i regionalnego rynku pracy. Bardzo mało młodzieży podejmuje naukę w kierunkach technicznych i inżynierskich. Technika w całym regionie świecą pustkami. Brakuje więc osób z wykształceniem technicznym. Wykształcenie ogólne, bez studiów wyższych wręcz gwarantuje problemy ze znalezieniem pracy. Konieczny jest więc program popularyzacji wykształcenia technicznego w Warcie. Może on spowodować zmniejszenie bezrobocia, które dotyczy całego Miasta i Gminy. Ponieważ samo posiadanie dyplomu wyższej uczelni nie chroni przed bezrobociem, bardziej zdeterminowane osoby podejmują pracę, która jest poniżej ich możliwości. Chroni to przed bezrobociem długotrwałym, które jest zjawiskiem bardzo negatywnym, ale nie rozwiązuje problemu braku odpowiedniej pracy. Podjęcie przez bezrobotnego zatrudnienia na mało satysfakcjonującym dla niego stanowisku pracy, pomimo posiadania kwalifikacji i dużej wiedzy teoretycznej powoduje, że wycofuje się on z życia społecznego, jeżeli taka sytuacja trwa zbyt długo. Rodzi to negatywne konsekwencje osobowościowe. Narasta frustracja, odczucie beznadziei, bezradności, spada kondycja psychiczna, rodzą się patologie społeczne.

W Warcie nie występują jakiegokolwiek problemy związane z mniejszościami narodowymi, czy wyznaniowymi.¹⁶ Miasto było jednak związane z historią narodu żydowskiego. Pierwsi Żydzi przybyli do Warty w I połowie XVI w. Byli to Żydzi czescy i morawscy. W 1534 r. zbudowali pierwszą synagogę nieopodal rynku, a w pobliżu synagogi ulokowali cmentarz. Żydowski mieszkańcy trudnili się zawodami rzemieślniczymi: krawiectwem, kuśnierstwem, szklarstwem. Byli również lekarzami, dentystami i fryzjerami. Ponadto, handlowali zbożem i bydłem. Działały tutaj także dwie żydowskie olejarnie, dwie garbarnie, fabryczka sody i zapalek, a przede wszystkim dwie fabryczki sukna należące do Joachima Wolsztyna. W okresie międzywojennym znanym handlarzem zboża był Szajnik, rozlewnia piwa, lemoniady, wody sodowej i octu należała do Samsona. Skład z opałem prowadził

¹⁶ Jedno z kryteriów uznania obszaru za problemowy w świetle wytycznych dotyczących rewitalizacji.

Erzon, natomiast Majerowicz handlował bydłem. Wśród Żydów warckich był także jeden rolnik o nazwisku Nojman. Około 20 rodzin żydowskich utrzymywało się z dzierżawy gospodarstw rolnych. Kilku z nich zajmowało się również handlem hurtowym owocami i warzywami, które dostarczali do Łodzi.

Fot. Cmentarz żydowski w Warcie

W pierwszych dniach września 1939 r. Warta oddalona zaledwie o 60 km od granicy z Niemcami znalazła się na linii frontu. W wyniku działań wojennych wiele budynków, szczególnie w dzielnicy żydowskiej zostało zniszczonych. Spaleniu uległa synagoga. Od pierwszych dni okupacji narastał terror w stosunku do społeczności żydowskiej. Niemcy gromadzili ludność na miejskim rynku i poddawali ją okrutnym szykanom. Żydzi zmuszeni zostali do prac na rzecz okupanta oraz kontrybucji pieniężnych. W listopadzie i grudniu 1939 r. hitlerowcy podjęli próbę całkowitego usunięcia ludności żydowskiej z Warty. Jednocześnie rozpuścili plotki o rzekomym przesiedleniu Żydów w rejon Lublina. Po kilkudniowym oczekiwaniu na bocznicę kolejowej deportację odwołano, a Żydom kazano powrócić do miasta. W lutym 1940 r. w części miasta zamieszkałej przez Żydów utworzono getto. Istniało ono w obrębie ulic: 20 Stycznia, 1 Maja, Paszkowskiego, Sadowej, 15 Grudnia, Kaliskiej, Piekarskiej i 22 Lipca. Domy w getcie nie nadawały się do zamieszkania. Były zrujnowane, często adaptowano je na mieszkania, chlewiki i obory. Dzielnica żydowska nie była ogrodzona, jedynie szlabany u wylotu ulic wyznaczały jej obszar. W 1940 r. Niemcy wysadzili w powietrze ruiny po spalonej we wrześniu 1939 r. synagodze, a do uprzątnięcia gruzów i fundamentów zmusili Żydów¹⁷. Dzisiaj dzielnice, czy diaspory żydowskie w Mieście nie istnieją. Pozostałością po burzliwym okresie historii jest cmentarz.

¹⁷ Źródło: <http://www.sztetl.org.pl/pl/article/warta/5,historia/>

3.2. Położenie Gminy i Miasta oraz zagospodarowanie przestrzenne

3.2.1. Położenie geograficzne i powiązania komunikacyjne

Miasto Warta położone jest w Gminie Warta, w powiecie sieradzkim, w zachodniej części województwa łódzkiego. Gmina Warta zajmuje powierzchnię 25434 ha, co stanowi ok. 16,9% powierzchni powiatu oraz ok. 1,39% powierzchni województwa.

Mapa 1 Mapa województwa łódzkiego z wyszczególnionym powiatem sieradzkim

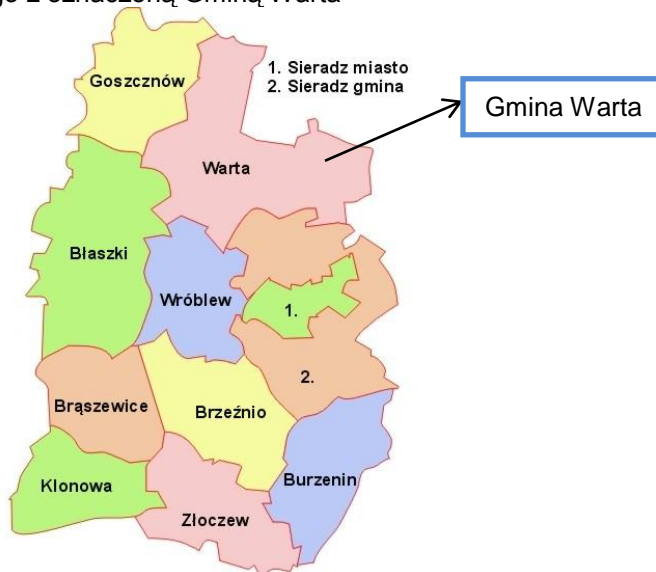

Gmina miejsko-wiejska Warta zlokalizowana jest w północnej części powiatu. Przez Gminę przepływa rzeka Warta - trzecia co do długości rzeka w Polsce, która wchodzi w skład dorzecza rzeki Odry.

Gmina sąsiaduje z gminami:

- od zachodu z gminą Goszczanów,
- od południowego zachodu z gminą Błaszki,
- od południa z gminami Wróblew i Sieradz,
- od południowego wschodu z gminą Zduńska Wola,
- od wschodu z gminą Szadek (powiat zduńskowolski),
- od północnego wschodu z gminami Zadzim i Pęczniew (powiat poddębicki),
- od północy z gminą Dobra (powiat turecki, województwo wielkopolskie).

Mapa 2 Mapa powiatu sieradzkiego z oznaczoną Gminą Warta

W skład Gminy Warta wchodzi 48 sołectw, w tym 62 miejscowości i jedno Miasto – Warta. Miasto Warta będące siedzibą Gminy skupia w sobie podstawowe funkcje społeczno- gospodarcze obszaru Gminy. Znajduje się tu Urząd Gminy i Miasta oraz większość instytucji o charakterze lokalnym.

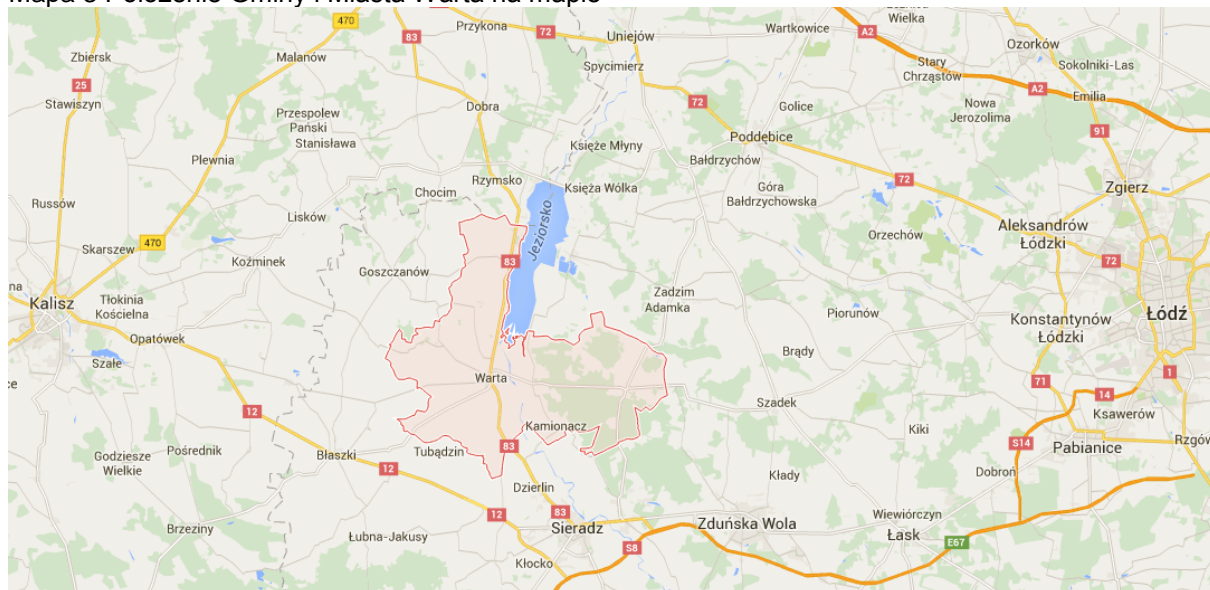
Przez Miasto i Gminę Warta prowadzi droga krajowa nr 83 - połączenie między Sieradzem a Turkiem, która krzyżuje się w miejscowości Warta z drogą wojewódzką nr 710, biegnącą z Łodzi w kierunku zachodnim. Sieć dróg powiatowych na obszarze Gminy liczy ok. 63 km, a gminnych ok. 106 km. Pozostałe drogi znajdujące się na obszarze gminy zabezpieczają dojazdy do gospodarstw i pól.

Na południe od Gminy biegnie droga krajowa nr 12 prowadząca od granicy z Niemcami w miejscowości Łęknica do granicy z Ukrainą w Dorohusku - Berdyszczach. Na wschód od Gminy biegnie natomiast droga wojewódzka nr 479, która łączy wieś Dąbrówka w pobliżu Poddębic z Sieradzem.

Miasto Warta zlokalizowane jest w następującej odległości od niżej podanych jednostek:

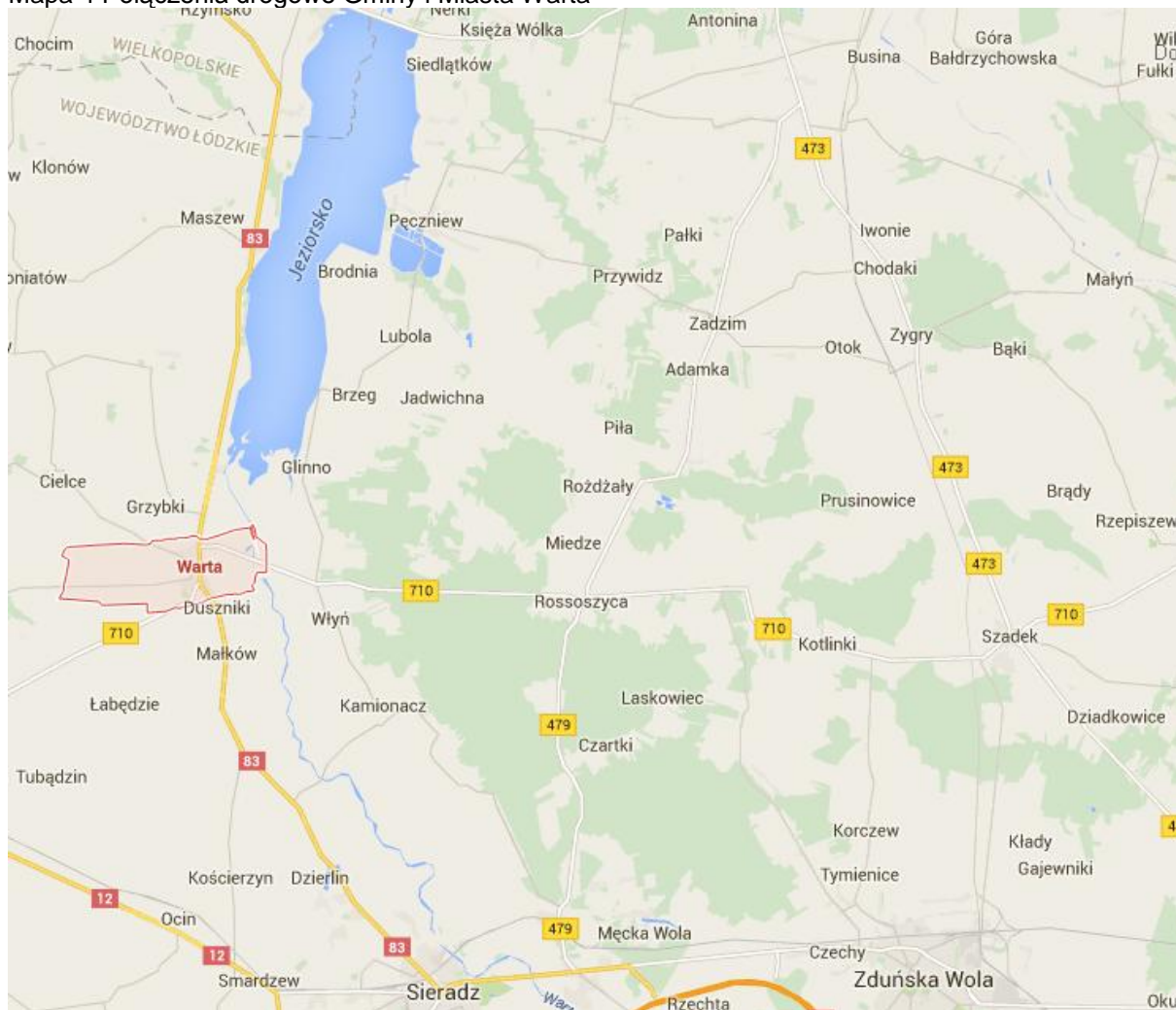
- Łódź - ok. 65 km,
- Sieradz - ok. 16 km,
- Kalisz - ok. 41 km,
- Konin - ok. 74 km,
- Toruń - ok. 180 km,
- Warszawa - ok. 207 km.

Mapa 3 Położenie Gminy i Miasta Warta na mapie

Źródło: www.google.pl

Mapa 4 Połączenia drogowe Gminy i Miasta Warta

Źródło: www.google.pl

Dla mieszkańców Gminy i Miasta podstawowym zbiorowym środkiem transportu jest komunikacja publiczna w postaci sieci linii autobusowych. Warta połączona jest bezpośrednio z 6 miastami: Błaszczkami, Dobrą, Łodzią, Poddębicami, Sieradzem i Turkiem. Połączenia komunikacyjne występujące na terenie Gminy umożliwiają mieszkańcom bardzo dogodnie połączenie z samym Miastem, a co za tym idzie relacja pomiędzy Miastem a miejscowościami wchodzącymi w skład Gminy pod względem dostępności jest zapewniona.

Gmina i Miasto Warta znajdują się strefie oddziaływania Sieradza i aglomeracji łódzkiej. Niesie to za sobą zarówno korzyści, jak i utrudnienia dla rozwoju społeczno- gospodarczego regionu.

3.2.2. Sfera środowiskowa - zasoby środowiska przyrodniczego

▽ Krajobraz

Obszar Gminy posiada średnio urozmaiconą rzeźbę terenu określaną jako płasko równinną oraz nisko falistą i nisko pagórkowatą. Przeważająca część Gminy jest położona na rozległych terenach równinnych. Teren równinny zmienia się w najbliższej styczności z miastem - Warta leży na obszarze wyraźnie pagórkowatym.

Lasy w Gminie Warta zajmują 4622 ha, co stanowi około 18,4% jej powierzchni. Rosną głównie w jej wschodniej części, na słabych piaszczystych glebach. Są one mało zróżnicowane. Występują tu głównie siedliska boru świeżego i suchego z sosną jako gatunkiem dominującym. Część obszarów leśnych w Mieście i Gminie Warta ma status lasów chronionych. Kompleks leśny w rejonie Rossoszycy, Miedźno wchodzi w skład systemu ESOCH (Ekologiczny System Obszarów Chronionych), którego fragmentem jest Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący południowo- wschodni kraniec Gminy.

Mała powierzchnia oraz nierównomierne rozłożenie obszarów leśnych nie gwarantują zachowania właściwej równowagi biocenotycznej, dlatego też w interesie mieszkańców Miasta i Gminy jest zwiększenie lesistości obszaru.

▽ Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz obszary i obiekty chronione

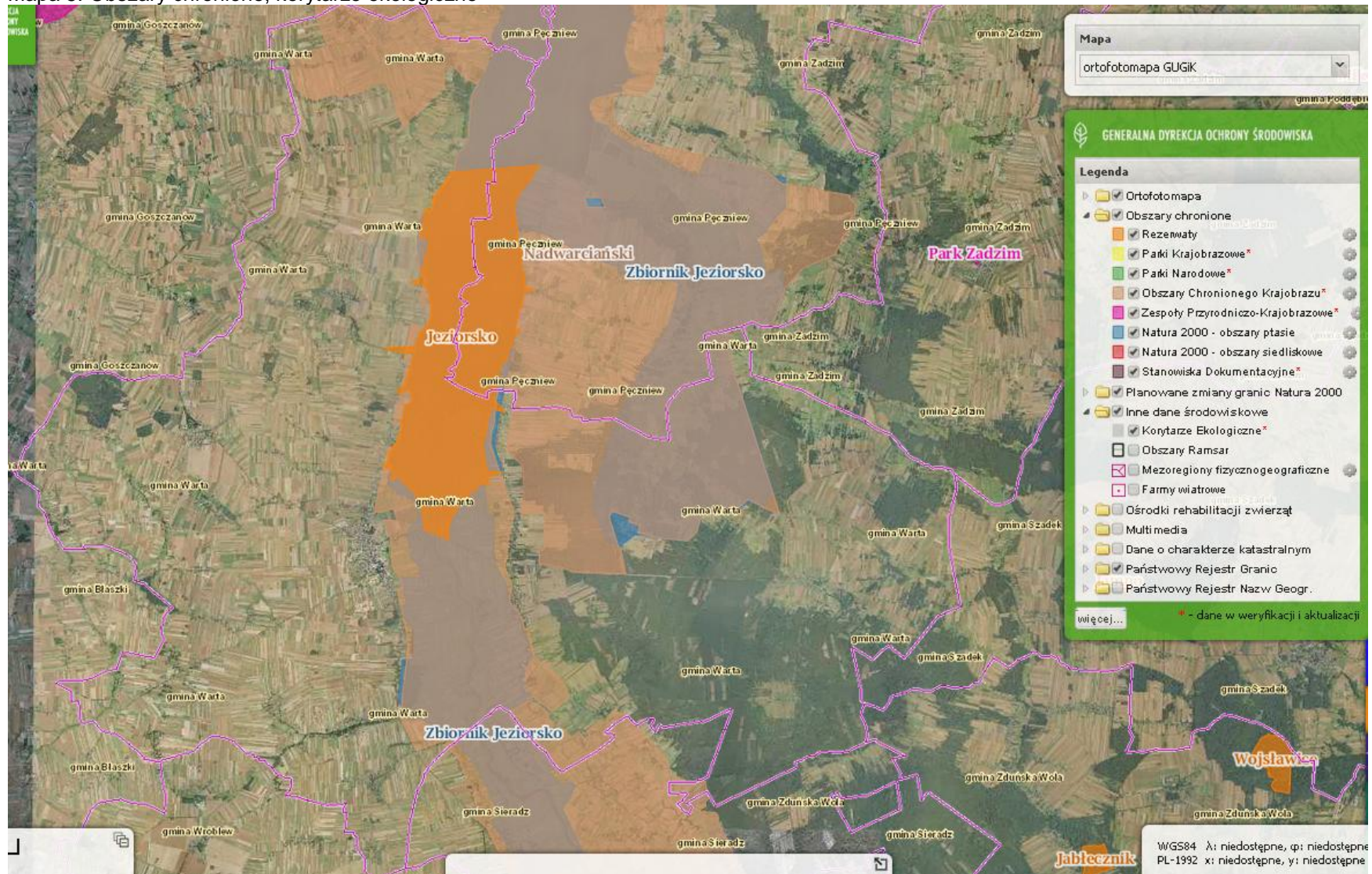
Teren Gminy i Miasta Warta charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi i widokowymi z uwagi na jego urozmaicenie. W procesie rozwoju obszaru wyodrębniło się kilka wyraźnych makrostruktur funkcjonalno- przestrzennych charakteryzujących się właściwymi dla nich tylko cechami:

- zbiornik retencyjny „Jeziorsko” wraz z rezerwatem ornitologicznym na obszarze wód i nieużytków tzw. cofki, będącym ostoją ponad 200 gatunków ptaków;
- pradolina rzeki Warta osiagająca na obszarze Gminy szerokość 4 km;
- Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu, w którego skład wchodzi kompleksy leśne o charakterze naturalnym;

- obszary monostruktur rolniczych o najlepszych pod względem właściwości fizykochemicznych glebach, zlokalizowane na zachodnim tarasie nadzalewowym rzeki Warty oraz we wschodniej części gminy na gruntach wsi Rossoszyca, Rożdżały, Lipiny, Miedze, Grabinka, Mogilno;
- tereny zagrożenia powodziowego oraz występowania inwersji termicznych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Warty;
- obszary najwyższej ochrony wód podziemnych (ONO) w północnej części Gminy.

Poniżej przedstawiono mapę wskazującą obszary chronione oraz korytarze ekologiczne na analizowanym obszarze.

Mapa 5: Obszary chronione, korytarze ekologiczne

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Rezerwat Przyrody „Jeziorsko” utworzony został na podstawie Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23.12.1998 r. (Dz. U. nr 166 poz.1219). Za rezerwat przyrody został uznany obszar wód i nieużytków o pow. 2350.60 ha, położony na terenie Miasta i Gminy Warta oraz w gminie Pęczniew.

Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu – obejmuje łącznie 27.430 ha, w tym w granicach gminy Warta znajduje się 8.886 ha. Stanowi to 35,14 % powierzchni gminy i 32,4 % powierzchni OCHK.

Obszar Natura 2000- „Zbiornik Jeziorsko”, kod obszaru PLB 100002, jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). W granicach obszaru położony jest Rezerwat przyrody „Jeziorsko”.

Ochroną prawną objęte są też 34 pomniki przyrody, a w tym:¹⁸

- 3 dęby szypułkowe, 2 jesiony wyniosłe, 2 sosny czarne w miejscowości Kamionacz;
- klon jawor i 8 dębów szypułkowych w Małkowie;
- lipa drobnolistna i 5 dębów szypułkowych w Mikołajewicach;
- dąb szypułkowy w Rossoszycy;
- dąb szypułkowy w miejscowości Rozdżały;
- wiąz szypułkowy i 2 dęby szypułkowe w Ustkowie;
- 3 wiązy – formy płacząca, 2 dęby szypułkowe, 2 lipy drobnolistne w mieście Warta.

Z innych ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo form należy wymienić także użytki ekologiczne: „Mazur” – odcinek rzeki o tej samej nazwie oraz „Kamionacz I” i „Kamionacz II” – bagna śródleśne, „Raszelki”, bagno w Leśnictwie Rozdżały.

Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla tradycyjnych nośników energii, takich jak np. węgiel; zasoby te odnawiają się poprzez zachodzące naturalnie procesy, dzięki czemu mówi się o nich, że są niewyczerpalne. Wśród rekomendowanych do wykorzystania w Gminie i Mieście Warta instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii wymienia się: pompy ciepła, kotły na biomasę, kolektory słoneczne oraz ogniwa fotowoltaiczne oraz elektrownie wiatrowe.

¹⁸ Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (stan na 02.02.2015)

3.2.3. Turystyka¹⁹

Gmina i Miasto Warta są miejscem, w którym można podziwiać wiele zabytków. Dodatkowo jest to obszar o bogatej historii i zadbanym środowisku przyrodniczym, dzięki czemu przyciąga wielu turystów. Najważniejszym i najbardziej znanym walorem jest Zbiornik Jeziorsko, czyli retencyjny zbiornik położony na rzece Warcie. Jest on największym akwenem wodnym w regionie łódzkim.

Rysunek 1 Zbiornik Jeziorsko

Źródło: Oficjalna strona internetowa Gminy i Miasta Warta www.gimwarta.pl

Zbiornik położony jest na pograniczu powiatów poddębickiego, sieradzkiego oraz tureckiego (województwo wielkopolskie). Jego powierzchnia stanowi 42,3 km² i obejmuje 202,8 mln m³ wody. Zbiornik został utworzony w 1986 roku przez spiętrzenie środkowego biegu Warty 12- sto metrową zaporą betonową, w celu regulacji przepływów rzeki i nawadniania terenów rolnych. Oprócz tego spełnia on funkcję energetyczną, a tereny w okóło, jak i sam akwen spełniają funkcję rekreacyjną. Zbiornik Jeziorsko przyciąga zwolenników biernego wypoczynku nad wodą, amatorów sportów wodnych, myśliwych i wędkarzy (południowa strona - bogata w ryby, północna - idealna dla żeglarzy i motorowodniaków dzięki sprzyjającemu płaskiemu ukształtowaniu terenu i silnym wiatrom). Płaskie ukształtowanie terenu w pobliżu zalewu sprzyja silnym wiatrom, wykorzystywanym chętnie przez żeglarzy. Klub Turystyki Wodnej Warta organizuje corocznie Regaty o Błękitną wstęgę Zalewu Jeziorsko oraz spływy kajakowe. Od 2014 roku organizowane są one we współpracy z Urzędem Gminy i Miasta w Warcie. Przy okazji Regat promowana jest marka regionalna „JEZIORSKO – zacumuj na dłużej – WODA, KULTURA, NATURA”. Regaty na Zbiorniku odbywają się od 22 lat. Po drugiej stronie wody aż do Rossoszycy rozciągają się rozległe lasy, niezwykle urodzajne w borowiki i podgrzybki – jest to raj dla grzybiarzy i miłośników leśnych wędrowek.

Przez Gminę przebiegają atrakcyjne szlaki turystyczne: Walk Nad Wartą w 1939 roku, Władysława Reymonta, Powstańców 1863 r. oraz Kazimierza Deczyńskiego a także rowerowe: sieradzka S-ka,

¹⁹ Na podstawie danych z oficjalnej strony internetowej Gminy i Miasta Warta www.gimwarta.pl oraz oficjalnej strony internetowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa www.nid.pl

która łączy się z międzynarodowym szlakiem rowerowym łączącym Łódź z Berlinem. Przez Miasto i Gminę przebiega również Trójkowa Magistrala Rowerowa Szklarska Poręba - Augustów.

ZABYTKI

Na terenie Gminy znajdują się zabytki wpisane do rejestru, w tym zabytki architektury murowanej i drewnianej, zabytkowe parki. Na dzień 31 marca 2014 na obszarze Gminy i Miasta należały do nich:

▽ Gmina Warta

Cielce

- dwór, pocz. XIX, nr rej.: 777 z 15.11.1969 oraz 308 z 28.08.1982

Góra

- kościół par. p.w. Wniebowzięcia MB, nr rej.: 316 z 4.02.1984

Kamionacz

- kościół par. p.w. św. Marcina, drewn., 1845, nr rej.: 815 z 28.12.1967
- dzwonnica, drewn., nr rej.: 816 z 28.12.1967
- park, nr rej.: 292 z 8.02.1979

Krąków

- dwór, 1 poł. XIX, nr rej.: 780/A z 28.11.1969
- spichlerz, 1 poł. XIX, nr rej.: 1630/A z 11.08.1974

Małków

- zespół pałacowy, 1 poł. XIX:
- pałac, nr rej.: 826 z 28.12.1967
- pawilon ogrodowy, nr rej.: 827 z 28.12.1967
- park, nr rej.: 34/P-VIII-2 z 8.11.1948 oraz 828 z 28.12.1967

Mikołajewice

- zespół dworski, XVIII/XIX: dwór, nr rej.: 1088/A z 1970 z 21.05.1982, park, nr rej.: 293 z 8.02.1979

Rossoszyca

- kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, drewn., 1783, nr rej.: 839 z 28.12.1967

Rożdżały

- zespół pałacowy, XIX/XX: pałac, nr rej.: 390/A z 11.05.1992 oraz park, nr rej.: 375 z 31.12.1990

Ustków

- zespół dworski, XIX, 1956: dwór, nr rej.: 784/4 z 1.12.1969 oraz 385/A z 12.08.1991, spichrz, nr rej.: 784/4 z 1.12.1969 oraz park, nr rej.: 291 z 8.02.1979

Zakrzew

- dwór, 1855, XIX, XX, nr rej.: 1722/A z 23.04.1975
- spichrz, 1860, nr rej.: 1723/A z 23.04.1975

▽ Warta - miasto

- kościół par. p.w. św. Mikołaja, XIV-XX, nr rej.: 497-IV-38 z 1949 oraz 295 z 28.12.1967
- zespół klasztorny bernardynek, XVIII: kościół p.w. Narodzenia MB, nr rej.: 858 z 28.12.1967, klasztor, nr rej.: 859 z 28.12.1967 oraz dzwonnica, nr rej.: 860 z 28.12.1967
- zespół klasztorny bernardynów, XV, XVII-XVIII: kościół p.w. Wniebowzięcia MB, nr rej.: 855 z 28.12.1967, klasztor, nr rej.: 856 z 28.12.1967 oraz kaplica cmentarna (przy kościele), nr rej.: 857 z 28.12.1967 r.
- kaplica cmentarna, 1 poł. XIX, nr rej.: 861 z 18.12.1967
- ratusz, 1842, nr rej.: 296 z 18.12.1967
- jatki, ob. kino „Lutnia”, 1 poł. XIX, XX, nr rej.: 862 z 18.12.1967
- park, nr rej.: 294 z 8.02.1979
- dom, ul. Kaszyńskiego 1, 1840-45, nr rej.: 284 z 2.01.1978
- dom, ul. Kaszyńskiego 9, drewn., poł. XIX, nr rej.: 865 z 28.12.1967
- dom, Rynek 24, poł. XIX, nr rej.: 864 z 28.12.1967
- dworek, ul. Sieradzka 2, 1 poł. XIX, nr rej.: 863 z 28.12.1967
- kamienica, ul. 20 Stycznia 26, nr rej.: 356 z 5.01.1988

Wiele obiektów dworskich nabytych przez nowych właścicieli jest poddawana zabiegom remontowym i konserwatorskim (Ustków). W otoczeniu wielu obiektów pałacowych i dworskich znajdują się zabytkowe parki (Rożdżały, Małków, Cielce).

KULTURA

Przeszłość historyczną dokumentują stanowiska archeologiczne (grodzisko w Małkowie, cmentarzysko w Górze). Upowszechnianiem dawnej historii i kultury tego terenu, służącym swą działalnością jest Muzeum Miasta i Rzeki Warta, które ukazuje w swych wystawach i stałych ekspozycjach dorobek materialny tej ziemi.

Muzeum powstało w 1981 roku, zajmuje I piętro XIX wiecznej kamienicy mieszczącej się przy ul. 20- go Stycznia. Pierwsza sala poświęcona jest sławnym ludziom z Warty. Galeria sławnych ludzi urodzonych w Warcie lub w inny sposób związanych z tym Miastem i jego najbliższą okolicą poświęcona jest:

- Stanisławowi Skarżyńskiemu - pilot, który jako pierwszy Polak przeleciał w 1933 r. Atlantyki;
- Stanisławowi Szukalskiemu - artysta malarz, rzeźbiarz;
- Zygmuntowi Andrychiewiczowi – malarz;
- Pawłowi i Konstancji Biernackim - kasztelan i literatka, prekursorka literatury dziecięcej;
- Władysławowi Stanisławowi Reymontowi - pisarz.

Druga sala przedstawia historię miasta Warta. Znajduje się w niej zbiór fotografii, dokumentów, mebli i bibelotów. Wśród eksponatów można obejrzeć m. in. kopie przywilejów królewskich, ludy cechowe, szable powstańcze z 1863 r. Kolejna sala obrazuje wnętrze pokoju mieszczańskiego z przełomu XIX i XX wieku. W sali znajdują się: stylowe meble, biurko i kredens z domu rodzinnego Stanisława Skarżyńskiego. Jedna sala przeznaczona jest na wystawy czasowe i odczyty. Większość wystaw dotyczy historii regionu, zjawisk kulturalnych i ludzi zasłużonych dla Miasta.

W Warcie funkcjonuje zespół „Jezioranki” jako Zespół Śpiewaczy „Jezioranki” oraz „Ludowy Zespół Śpiewaczy Małe Jezioranki”. Zespół ten działa przy Warckim Centrum Kultury w Warcie. Istnieje od 1967 roku. Od początku swej działalności zespół kultywuje tradycję folkloru sieradzkiego przejawiającą się zarówno w piosenkach i strojach, jak i w obrzędach i zwyczajach. Zespół bierze aktywny udział w życiu kulturalnym i społecznym Gminy i Miasta Warta, uczestnicząc w uroczystościach takich jak: Dni Warty, Dożynki Gminne i inne. Śladami starszych koleżanek podąża dziecięcy zespół ludowy, który przejmując dorobek kultury folklorystycznej zespołu działającego już od 45 lat, wzbogacając jeszcze bardziej życie kulturalne Gminy i Miasta Warta.

W Gminie działa także związany z folklorem zespół muzyczny – „Folk band”, działający wcześniej pod nazwą „Kapela z Warty”. Wywodzący się bezpośrednio z lokalnych tradycji zespół prezentuje folklor nieco przetworzony. Choć repertuar został zaczerpnięty od lokalnych tradycyjnych zespołów (głównie „Jezioranki”) to w opracowaniach i interpretacjach pobrzmiewają nutki bałkańskie, klezmerskie a nawet z pogranicza rock and rolla. Zespół ma na koncie nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznaną na jednym z regionalnych festiwali folklorystycznych.

Miasto Warta znane było od dawna z ilości działających tu amatorskich zespołów muzycznych, kapel oraz chórów kościelnych - obecnie funkcjonuje już tylko jeden chór - Chór męski "Lutnia" założony w 1922 r. przy Ognisku Nauczycielstwa Polskiego w Warcie.

Warckie Centrum Kultury prowadzi od lat coraz szerszą i bogatszą działalność. Organizuje szereg imprez artystycznych, wiele małych kameralnych poetyckich oraz jazzowych koncertów oraz duże imprezy takie jak Dni Warty. Centrum pomaga również w przygotowaniu Gminno- Dekanalnych Dożynek. Planuje się także zorganizowanie festiwalu piosenki żeglarskiej.

W ramach WCK funkcjonują następujące sekcje i zespoły zainteresowań:²⁰

- klasa nauki gry na instrumentach (pianino, keyboard, gitara, klarnet, akordeon, saksofon),
- grupa teatralno- plastyczna dla dzieci młodszych, grupa teatralna dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- sekcja wokalna, sekcja tańca nowoczesnego,
- zespół „Pigułka”, zespół „ADHD”,
- Kapela z Warty,
- chór męski „Lutnia”,
- ludowy zespół śpiewaczy „Jezioranki”, „Małe Jezioranki”,
- redakcja gazety „Warta”,
- Kino Cafe Centrum (kawiarnia), Kino,

²⁰ Strona internetowa Warckiego Centrum Kultury, wckwarta.com

- kapela ludowa z Nobeli (opieka merytoryczna).

W WCK dostępne są dwie sale: sala kinowa ze 150 miejscami siedzącymi oraz sala konferencyjna z 30 miejscami siedzącymi.

REKODZIEŁO

Na terenie Gminy i Miasta Warta, w miejscowości Cielce zamieszkuje pani Bożena Wyganowska, twórczyni wycinanek ludowych. Największy rozwój jej pasji nastąpił, kiedy zaczęła uczyć w Szkole Podstawowej w Cielcach. Pierwsze prace pani Bożeny oraz jej uczniów były publikowane w czasopiśmie dla nauczycieli „Technika i Plastyka”. Wycinanki pani Bożeny odbiegają od tradycyjnego pojmowania wycinanki ludowej. Najbardziej zbliżone do wycinanki ludowej były pierwsze prace. Miały one najpierw kształt koła, następnie kwadratu, prostokąta, a obecną formą jaką przyjmują jest owal. Są one w różnych kolorach i o różnej tematyce. Obecna wycinanka składa się z dwóch lub trzech prac o różnych odcieniach tego samego koloru, nie naklejonych na siebie, ale wypełniających największą z nich. Autorka wycinanek podkreśla z dumą, że wśród jej prac nie ma dwóch takich samych. Swoją twórczość pani Wyganowska prezentowała w Monachium, Lengerich (Niemcy), Szecseny (Węgry), a także dwukrotnie w Muzeum Miasta i Rzeki Warty. Zdjęcia wycinanek, artykuły o pani Bożenie ukazały się swego czasu w gazecie „Warta”, a w 2011 roku opublikowane zostały w kwartalniku „Na sieradzkich szlakach”. W 2012 roku pani Wyganowska otrzymała również propozycję wystawienia swoich prac w Muzeum Papieru w Łodzi. W 2012 roku Urząd Gminy i Miasta w Warcie zaproponował panią Bożenę jako kandydata do nagrody Starosty Sieradzkiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. W imieniu Starosty Sieradzkiego otrzymała zaproszenie na galę wręczenia nagród. W kategorii „nagroda indywidualna” zajęła jedno z sześciu nagrodzonych miejsc.

3.2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

3.2.4.1. Podział administracyjny Gminy i Miasta Warta – funkcje Gminy i Miasta Warta²¹

Miasto Warta nie posiada wyodrębnionych administracyjnie osiedli i dzielnic. Wyróżnia się tu strefę centralną („Stare Miasto”) i resztę obszaru - tereny peryferyjne, zabudowane w większości domami jednorodzinnymi. Życie mieszkańców Miasta skupia się głównie w strefie centralnej. Tereny peryferyjne to w większości pola uprawne o małym zagęszczeniu domów mieszkalnych i braku infrastruktury technicznej. Część centralna stanowi strefę problemową ze względu na starą tkankę architektoniczno- przestrzenną i dysfunkcję/brak infrastruktury technicznej i kulturalno- rekreacyjnej.

W Warcie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej bardzo wyraźnie wyróżnić można:

- strefę centralną położoną wewnątrz obszaru ochrony konserwatorskiej układu historycznego miasta,
- strefę urbanizacji,

²¹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Warta

- strefę systemu ekologicznego, w tym strefę ochrony krajobrazu dolinnego rzeki Warty i pozostałe elementy strefy ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

▽ Strefa centralna jest najstarszą częścią miasta Warty. Jest to strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej układu historycznego miasta, w której współistnieją dwie podstawowe funkcje: mieszkaniowa i usługowa. Jest to także obszar lokalizacji funkcji miastotwórczych i przesądza o miejskim i jednocześnie zabytkowym charakterze Warty. Znajdują się tam siedziby administracji samorządowej, organizacji kulturalnych, społecznych i religijnych czy przystanek komunikacji autobusowej. Strefa centralna wpływa na kreację zachowań społecznych, jest bowiem miejscem spotkań miejscowej ludności. W strefie centralnej są położone obszary: zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zabudowy usług komercyjnych, zabudowy usług publicznych, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zieleni urządzonej oraz usług publicznych z zielenią towarzyszącą.

▽ Strefa urbanizacji stanowi zespół terenów położonych na zewnątrz strefy centralnej, zaspokajających potrzeby mieszkańców w zakresie mieszkalnictwa, działalności usługowej, produkcyjnej i składowo- magazynowej. Strefa ta decyduje o możliwościach rozwoju miasta i w sposób wyraźny wpływa na jakość życia mieszkańców. Strefa obejmuje zarówno tereny obecnie zainwestowane dotychczasowymi funkcjami jak i stanowi o kierunkach w rozwoju przestrzennym miasta. W strefie urbanizacji znajdują się tereny: zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo- usługowej, zabudowy usług publicznych, zabudowy usługowej o charakterze komercyjnym, zabudowy produkcyjnej, produkcyjno- usługowej i magazynowo- składowej, tereny sportowo- rekreacyjne i obsługi turystyki, tereny obsługi komunikacji, cmentarzy wyznaniowych i obsługi technicznej Miasta – ujęcia wody.

▽ Strefa systemu ekologicznego obejmuje dolinę rzeki Warty, dolinę poboczną w północno-zachodniej części Miasta i tereny rolne. Strefa w części jest objęta specjalną ochroną NATURA 2000. W skład strefy wchodzi: tereny zielone, tereny rolne, tereny pracowniczych ogrodów działkowych i tereny technicznej obsługi miasta – istniejącej oczyszczalni ścieków.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej **gminy Warta**, na podstawie analizy uwarunkowań, wyróżniają się następujące główne strefy zagospodarowania przestrzennego:

- strefa wschodnia położona na wschód od doliny Warty, w części objęta specjalną ochroną NATURA 2000, z wysokim udziałem kompleksów leśnych i dwiema wiodącymi funkcjami: rolniczą i rekreacyjną,
- strefa środkowa obejmująca dolinę rzeki Warty wraz ze zbiornikiem Jeziorsko, w przewadze objęta specjalną ochroną NATURA 2000, w której dominującą funkcją jest rolnictwo i gospodarka wodna,
- strefa zachodnia obejmująca obszary położone na zachód od części środkowej, z dominującymi funkcjami: rolnictwem i gospodarką żywnościową z możliwością rozwoju odnawialnych źródeł energii. W strefie nie występują obszary objęte specjalną ochroną NATURA 2000.

Strefa wschodnia: obejmuje tereny leśne, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej o relatywnie najlepszych warunkach glebowo-rolniczych (...), pozostałe tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

tereny kompleksów trwałych użytków zielonych, tereny osadnictwa wiejskiego, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny rekreacji indywidualnej, tereny osadnictwa wiejskiego z dopuszczalną funkcją rekreacyjną, tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, tereny udokumentowanych surowców mineralnych, gdzie może być prowadzona ich eksploatacja powierzchniowa i tereny przeznaczone do zalesienia,

funkcja wiodąca: tereny rolne o przewadze gleb II-IV klasy bonitacyjnej, (...) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, zabudowa obsługi rolnictwa. (...)

pozostałe tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (...) funkcja wiodąca: rolnictwo, funkcje uzupełniające: zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, przekształcanie zabudowy zagrodowej w rekreacyjną, zabudowa obsługi rolnictwa, zalesianie gruntów o najniższych klasach bonitacyjnych (V i VI klasa). Z wyłączeniem obszarów NATURA 2000 – dopuszczenie wszelkich form aktywności gospodarczej związanej w szczególności z agroturystyką i przetwórstwem żywności. (...)

funkcja wiodąca - tereny trwałych użytków zielonych, obniżeń dolinnych z przewagą gleb pochodzenia organicznego, wyłączone z zabudowy

tereny osadnictwa wiejskiego poszczególnych jednostek osadniczych (zabudowa istniejąca i projektowana) obejmujące zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodziną wraz z zabudową usługową na potrzeby lokalne. Obszary tej strefy są bardzo zróżnicowane pod względem przestrzennym, funkcjonalnym i architektonicznym, a także pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Wymagają one uporządkowania, rozwoju i podnoszenia standardów w celu poprawy jakości życia, dostępności do usług bytowych, kształtowania możliwości inwestycyjnych itp. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, funkcje uzupełniające: zabudowa usługowa o charakterze komercyjnym, zieleń, itp. na powierzchni do 40 % łącznej powierzchni terenów. Obejmują zabudowę mieszkaniową jednorodziną już istniejącą i tereny wskazane dla rozwoju tej funkcji. (...)

funkcja wiodąca: indywidualna zabudowa rekreacyjna, funkcja uzupełniająca: zieleń, obsługa funkcji wiodącej, dopuszczalna zabudowa realizująca wypoczynek zbiorowy (...)

funkcja wiodąca: tereny osadnictwa wiejskiego z dopuszczeniem indywidualnej zabudowy rekreacyjnej. Preferencje dla zabudowy rekreacyjnej na własnych działkach i adaptowanie siedlisk rolniczych do funkcji rekreacyjnych. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa usługowa – usługi publiczne: oświaty, kultury, ochrony zdrowia, itp. funkcja uzupełniająca: usługi o charakterze komercyjnym, funkcja mieszkaniowa związana z obsługą funkcji podstawowej. Obejmuje tereny istniejących usług publicznych: kultu religijnego, szkół, remiz OSP stanowiących równocześnie świetlice wiejskie, dom pomocy społecznej, prewentorium dla dzieci, itp. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa zagrodowa z preferencją prowadzenia specjalnych działów gospodarki rolnej - hodowlą zwierzęcą typu fermowego. Obejmuje istniejącą zabudowę w miejscowości Rossoszyca, Zielęcín i Klonówek z możliwością rozbudowy. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa produkcyjno-usługowo-składowo-magazynowa, funkcja uzupełniająca – zieleń, komunikacja, urządzenia towarzyszące. (...)

tereny przy drogach głównych, na których jest możliwa lokalizacja obiektów obsługi komunikacji. W tej części gminy wskazano takie tereny tylko w miejscowości Rossoszycy.

tereny udokumentowanych surowców mineralnych, na których jest możliwa eksploatacja surowców. Występują w miejscowościach Miedze, Miedźno i Mogilno. (...)

tereny wskazane do zalesienia uwzględniają ustalenia uproszczonych planów urządzania lasów niepaństwowych dla poszczególnych wsi oraz wnioski właścicieli gruntów. (...)

funkcja wiodąca – zieleń cmentarna na istniejącym cmentarzu rzymsko-katolickim w Rossoszycy, z uwzględnieniem urządzenia parkingu przycmentarnego i zachowania strefy ochrony sanitarnej min. 50 m od granic cmentarza. Obiekt przewidziany do zachowania i ochrony.

funkcja wiodąca – zieleń parkowa obejmująca park dworski w Kamionaczu (zabytek w wojewódzkiej i gminnej ewidencji), gdzie istniejąca zabudowa jest przewidywana do adaptacji dla potrzeb gospodarstwa agroturystycznego.

tereny technicznej obsługi gminy przewidziane do zachowania: (...) ujęcia wody w Rossoszycy, Miedzach, Miedźnie i we Włyniu w granicach bezpośredniej strefy ochronnej (strefa pośrednia nie jest wymagana do utworzenia), (...) projektowane oczyszczalnie cieków w Glinnie, Kamionaczu, Rożdżalach, Rossoszycy i Miedźnie. (...)

Strefa środkowa stanowiąca korytarz ekologiczny doliny Warty

Obejmuje dolinę rzeki Warty wraz ze zbiornikiem Jeziorsko. W większości obszar strefy znajduje się w granicach objętych specjalną ochroną siedlisk NATURA 2000 „Zbiornik Jeziorsko”. W skład strefy wchodzi: tereny wód powierzchniowych zbiornika w granicach maksymalnego poziomu piętrzenia, tereny trwałych użytków zielonych oraz tereny projektowane sportu i rekreacji oraz obsługi turystyki związane z turystycznym zagospodarowaniem rzeki Warty.

funkcja wiodąca: tereny trwałych użytków zielonych, nieużytki położone w dolinie rzeki Warty, funkcja uzupełniająca: rekreacja i wypoczynek, rolnictwo, wody powierzchniowe. Obejmuje tereny zieleni nieurządzonej, ochronne dla cieków, rowów i innych wód powierzchniowych wchodzące w skład korytarza ekologicznego Warty, okresowo narażone na lokalne podtopienia. Miejscowo tereny predestynowane do rozwoju funkcji rekreacyjnych. (...) Należy zachować zróżnicowanie gatunkowe roślinności. W studium jako jedyną ingerencję w dotychczasowy stan użytkowania przewiduje się realizację programu zagospodarowania turystycznego rzeki Warty na południe od drogi wojewódzkiej Nr 710 – budowę przystani kajakowej z urządzeniami towarzyszącymi. (...)

funkcja wiodąca: wody powierzchniowe obejmujące koryto rzeki Warty i zbiornik Jeziorsko w granicach maksymalnego piętrzenia wody, do zachowania bez zmiany.

funkcja wiodąca – usługi sportu i rekreacji oraz obsługi turystyki obejmujące teren przewidziany do realizacji programu turystycznego zagospodarowania rzeki Warty – przystań kajakową z urządzeniami towarzyszącymi w Warcie. Są to tereny położone pomiędzy ul. Tarnowskiego w Warcie i drogą wojewódzką Nr 710. W ramach programu przewiduje się budowę przystani kajakowej, zaplecze sanitarne, pomieszczenia przygotowania posiłków, gastronomii, magazynu sprzętu wodnego, plac zabaw, pole namiotowe z parkingiem. Elementy tego programu,

m.in. zakładające urządzenie przystani z ingerencją w dotychczasowe użytkowanie międzywała w Warcie – może być przedmiotem postępowania stosownie do przepisów odrębnych w sprawie oddziaływania na środowisko.

Strefa zachodnia

Obejmuje tereny rolne o najwyższych w gminie klasach bonitacyjnych gleb, pozostałe tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny rolne z możliwością lokalizowania elektrowni wiatrowych, tereny trwałych użytków zielonych, tereny lasów oraz pełny zestaw terenów zainwestowanych i przewidzianych do zainwestowania rolniczego i nierolniczego w części miasta Warty objętej rysunkiem studium w skali 1:25 000 i w poszczególnych wsiach. (...)

tereny osadnictwa wiejskiego: poszczególnych jednostek osadniczych (zabudowa istniejąca i projektowana) obejmujące zabudowa zagrodową i mieszkaniową jednorodziną wraz z zabudową usługową na potrzeby lokalne. Obszary tej strefy są bardzo zróżnicowane pod względem przestrzennym, funkcjonalnym i architektonicznym, a także pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Wymagają one uporządkowania, rozwoju i podnoszenia standardów w celu poprawy jakości życia, dostępności do usług bytowych, kształtowania możliwości inwestycyjnych itp. Obejmują tereny zabudowy istniejącej i przesądzonej dotychczasowymi planami miejscowymi, obowiązującymi i nieobowiązującymi. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, funkcje uzupełniające: zabudowa usługowa o charakterze komercyjnym, zieleni, itp. na powierzchni do 40 % łącznej powierzchni terenów. Obejmują zabudowę mieszkaniową jednorodziną już istniejącą i tereny wskazane dla rozwoju tej funkcji. (...)

funkcja wiodąca: indywidualna zabudowa rekreacyjna, funkcja uzupełniająca: zieleni, obsługa funkcji wiodącej. (...)

funkcja wiodąca – tereny sportu i rekreacji, wypoczynku zbiorowego oraz obsługi turystyki obejmujące teren przewidziany m.in. do realizacji programu turystycznego zagospodarowania rzeki Warty – przystań jachtową z urządzeniami towarzyszącymi. Są to tereny we wsi Ostrów Warcki. W ramach programu przewiduje się budowę przystani jachtowej uwzględniającą budowę portu typu marina, kapitanat portu, zaplecze sanitarne, pomieszczenia przygotowania posiłków, gastronomii, magazynu sprzętu wodnego, parking, plac zabaw, pole namiotowe. Część terenu jest przewidziana do zagospodarowania obiektami wypoczynku zbiorowego, obsługi tego wypoczynku oraz sportu i rekreacji. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa usługowa – usługi publiczne: oświaty, kultury, ochrony zdrowia, itp. funkcja uzupełniająca - usługi o charakterze komercyjnym, funkcja mieszkaniowa związana z obsługą funkcji podstawowej. Obejmuje tereny istniejących usług publicznych: kultu religijnego, szkół, remiz OSP stanowiących równocześnie świetlice wiejskie, itp. Tereny oznaczone kolorem oznaczającym funkcję usługową obejmują także zabudowę usługową o charakterze komercyjnym, z funkcją uzupełniającą: zabudowę mieszkaniową, obsługą komunikacji, zielenią i usługami publicznymi. Zabudowa przewidziana do zachowania z możliwością intensyfikacji pod warunkiem ograniczenia uciążliwości do granic terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny, zakazu lokalizowania

przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagających obligatoryjnie sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. (...)

funkcja wiodąca: zabudowa produkcyjno-usługowo-składowo-magazynowa, funkcja uzupełniająca – zielen, komunikacja, urządzenia towarzyszące. Obejmuje istniejące tereny zainwestowane tą funkcją oraz tereny wskazane do rozwoju tych funkcji w dotychczasowych planach miejscowych. Studium przewiduje rozwój zagospodarowania przestrzennego z ukierunkowaniem zabudowę produkcyjno-usługową pod warunkiem ograniczenia uciążliwości do terenu wskazanego w studium. (...)

tereny położone przy drodze krajowej, głównej, wskazane do lokalizacji obiektów obsługi komunikacji – obejmują dwa rejony po zachodniej stronie drogi krajowej Nr 83, w rejonie miejscowości Ostrów Warcki i Zaspasy Miłkowskie.

tereny udokumentowanych surowców mineralnych, na których jest możliwa eksploatacja surowców. Występują w miejscowościach Jakubice, Bartochów, Gołuchy - Łąbędzie, Duszniki, Małków, Góra. Eksploatację surowców w złożach powinien poprzedzać miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a jak to wskazują wnioski z prognozy oddziaływania na środowisko – optymalnym byłoby sporządzenie planu miejscowego dla całego obszaru koncentracji udokumentowanych i potencjalnych zasobów surowcowych.

tereny potencjalnej eksploatacji złóż surowców – w korytarzu wariantu zachodniego przebiegu obwodnicy miasta Warty oraz w rejonie wsi Bartochów, Małków i Duszniki w części pokrywającym się z obszarem wskazanym do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Pozostałe tereny obsługi technicznej gminy oraz tereny komunikacji.

3.2.4.2. Analiza tkanki mieszkaniowej Gminy i Miasta Warta

W 2015 roku zasoby mieszkaniowe Gminy i Miasta Warta stanowiły 4103 mieszkania. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 83,2 m², natomiast na 1 osobę przypadało średnio 26,5 m² (wskaźniki dla Miasta wynosiły odpowiednio: 68,1 m² oraz 25 m², zaś dla obszaru wiejskiego Gminy: 89,6 m² oraz 27,0 m²). Liczba mieszkań stopniowo wzrasta. W 2015 roku w porównaniu do roku 2005 odnotowano o 210 mieszkań więcej.

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe Gminy i Miasta Warta

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ZASOBY MIESZKANIOWE											
Mieszkania	3893	3894	3895	3904	3907	4070	4076	4076	4086	4093	4103
Przeciętna powierzchnia użytkowa (m²)											
1 mieszkania	81,5	81,5	81,6	81,7	81,8	82,5	82,6	82,6	82,8	82,9	83,2
na 1 osobę	24,2	24,3	24,4	24,6	24,8	25,8	25,9	26,0	26,2	26,3	26,5
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:											
wodociąg	3247	3248	3250	3259	3262	3553	3560	3562	3572	3579	-
ustęp splukiwany	2400	2402	2404	2414	2417	3073	3081	3083	3093	3100	-

łazienka ²²	2413	2415	2417	2427	2430	2825	2832	2834	2845	2852	-
centralne ogrzewanie	2187	2189	2191	2201	2204	2437	2445	2447	2458	2465	-

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Dane statystyczne powyżej wskazują, iż w 2014 roku:

- 87,44% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej;
- 75,74% mieszkań posiadało ustęp splukiwany;
- 69,68% mieszkań było wyposażonych w łazienkę;
- 60,22% mieszkań posiadało dostęp do centralnego ogrzewania.

Na koniec 2014 roku w całej Gminie 98% ludności korzystało z sieci wodociągowej, zaś 21,2% z sieci kanalizacyjnej; w porównaniu do roku 2005 są to zmiany o odpowiednio 25,7 oraz 2,7 punktu procentowego. Na obszarze Miasta z sieci wodociągowej korzystało w 2014 roku 98,8% ludności zaś na obszarze wiejskim Gminy 97,7%. Znaczne zróżnicowanie zauważalne jest w dostępie do sieci kanalizacyjnej, z której w Mieście korzystało 76,2% ludności zaś na wsi zaledwie 2% mieszkańców.

Warta ma własną oczyszczalnię ścieków, która obsługuje całe Miasto. Oczyszczone ścieki doprowadzone są do zbiornika Jeziorsko.

Tabela 21 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w gminie miejsko-wiejskiej Warta

obszar	instalacja	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
gmina miejsko-wiejska	wodociąg	72,3	72,3	72,5	73,2	73,1	75,4	76,2	76,2	76,6	98,0
	kanalizacja	18,5	19,0	19,2	19,5	19,5	19,7	20,1	20,1	20,1	21,2
miasto	wodociąg	84,1	83,9	84,7	84,8	84,6	86,3	86,3	86,3	86,6	98,8
	kanalizacja	68,5	69,6	70,3	70,6	70,5	71,1	71,8	71,8	71,8	76,2
obszar wiejski	wodociąg	68,2	68,2	68,3	69,1	69,0	71,5	72,6	72,6	73,1	97,7
	kanalizacja	1,0	1,2	1,2	1,5	1,5	1,7	2,0	2,0	2,0	2,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W Mieście Warta najwięcej zamieszkałych budynków pochodzi z lat 70- tych i wcześniejszych, dostrzegalne są braki budownictwa nowego. Stara zabudowa wymaga renowacji, remontów i przekształceń na mieszkania dostosowane do współczesnych standardów życia. Miasto potrzebuje wytworzenia większej dynamiki rozwoju, aby przybywało mieszkań nowych.

3.2.5. Sfera techniczna - zasoby infrastruktury technicznej Gminy i Miasta Warta²³

Zasoby infrastruktury technicznej Gminy decydują o jej rozwoju, ale przede wszystkim o poziomie i jakości życia mieszkańców. Infrastruktura ta ma ogromny wpływ na lokalizowanie na terenie danej jednostki terytorialnej różnego rodzaju inwestycji. Biorąc pod uwagę postęp techniczny i rozwój

²² Urządzenia kąpielowe, prysznicze z odpływem wody.

²³ Wykorzystano m.in. dane statystyczne GUS, informacje z oficjalnej strony internetowej Gminy i Miasta Warta www.gimwarta.pl oraz ze Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2013 - 2020

technologii, najbardziej konkurencyjnymi terenami są te o doskonałym połączeniu drogowym, posiadające dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej, ale również mające możliwość podłączenia do sieci Internet. Wszelkie - wydawałoby się - dobra podstawowe w zakresie infrastruktury technicznej stają się standardem. Jest to standard nie tylko dla potencjalnych inwestorów, ale powinien być to również standard obowiązujący dla mieszkańców Gminy.

∇ Infrastruktura drogowa

Infrastrukturę drogową Miasta tworzy sieć dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

Na układ drogowy Gminy Warta składają się:

- droga krajowa o łącznej długości 19,6 km - odcinek drogi krajowej Nr 83 relacji Turek -Sieradz, klasy głównej;
- drogi wojewódzkie o łącznej długości 33 km (w tym droga wojewódzka Nr 710 relacji Błaszki - Łódź, klasy głównej o długości 24,1 km, oraz droga wojewódzka Nr 479 relacji Dąbrówka - Sieradz, klasy głównej o długości 8,9 km);
- drogi powiatowe o łącznej długości 69,87 km na terenie Gminy, z tego na terenie Miasta 13,79 km;
- drogi Gminne o łącznej długości 100,8 km - stan sieci dróg Gminnych określany jest jako dobry lub dostateczny. Nieco ponad 22% wszystkich dróg gminnych stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej.

∇ Do dróg powiatowych przebiegających przez teren Miasta należą:

- 1737E Chlewo - Warta ul. Cielecka o długości 8,4 km, w tym na terenie Miasta 1,7 km;
- 1734E Kalinowa Głaniszew - Warta ul. Kaliska o długości 1,6 km, w tym na terenie Miasta 4,1 km;
- 1787E Warta ul. Zachodnia, ul. Przedwiośnie - 0,9 km na terenie Miasta;
- 1788E Warta ul. Kościuszki - 0,7 km na terenie Miasta.

∇ Wszystkie drogi gminne na obszarze Gminy mają klasę dróg lokalnych. 23,33 km (33,55%) dróg gminnych stanowią drogi gruntowe. Drogi o nawierzchni bitumicznej obejmują około 14,03 km (20,17%), o nawierzchni tłuczniowej około 13,01 km (18,71%), a o nawierzchni żwirowej ponad 19,17 km (27,57%).

Na terenie Miasta istnieją również 64 ulice posiadające status dróg gminnych o łącznej długości 31,34 km. Zalicza się do nich drogi wymienione w tabeli poniżej [20 dróg pozostaje w stanie dobrym (oznaczone na niebiesko)]:

ulica		stan drogi
numer drogi	nazwa	
Nr 114504E	ul. Kowalówka	dostateczny
Nr 114501E	ul. Akacyjowa, ul. Lipowa i ul. Południowa	dostateczny

ulica		stan drogi
numer drogi	nazwa	
Nr 114502E	ul. Cezarego Baryki i ul. Jagiellońska	dobry
Nr 114503E	ul. Bukowa	dostateczny
Nr 114505E	ul. Cegielniana	dostateczny
Nr 114505E	ul. Długa	dobry
Nr 114506E	ul. Piekarska, ul. Garbarska i ul. Parkowa	dobry
Nr 114507E	ul. Garncarska	dobry
Nr 114508E	ul. Głęboka	dostateczny
Nr 114509E	ul. Głowackiego Bartosza	dobry
Nr 114510E	ul. Górna	dobry
Nr 114511E	ul. Graniczna i ul. Jaśminowa	dostateczny
Nr 114512E	ul. Kaszyńskiego i ul. Misjonarska	dobry
Nr 114513E	ul. Kasztanowa	dostateczny
Nr 114514E	ul. Klasztorna i ul. Prefektoralna	dostateczny
Nr 114515E	ul. Klonowa	dostateczny
Nr 114516E	ul. Konfederatów Barskich	dobry
Nr 114517E	ul. Kosynierów, ul. Zamłynie i ul. 3 Pułku Strzelców Konnych	dobry
Nr 114518E	ul.700-Lecia	dobry
Nr 114519E	ul. Łąkowa i ul. Szymańskiego	dostateczny
Nr 114520E	ul. Krótka, ul. Targowa i ul. Ogrodowa	dostateczny
Nr 114521E	ul. Piaskowa	dostateczny
Nr 114522E	ul. Popioły	dostateczny
Nr 114523E	ul. Powstania Listopadowego	dobry
Nr 114524E	ul. Północna	dostateczny
Nr 114525E	ul. Promień	dostateczny
Nr 114526E	ul. Przechodnia	dostateczny
Nr 114527E	ul. Judyma	dostateczny
Nr 114528E	ul. Oksińskiego	dostateczny
Nr 114529E	ul. Róży	dobry
Nr 114530E	ul. Świętojańska	dobry
Nr 114531E	ul. Wiśniowa	dostateczny
Nr 114532E	ul. Terenowa	dostateczny
Nr 114533E	ul. Wierna	dostateczny
Nr 114534E	ul. Włociańska	dobra
Nr 114535E	ul. Zmierzch	dostateczny
Nr 114536E	Plac Wł. Reymonta	dobry
Nr 114543E	ul. Andrychiewicza	dostateczny
Nr 114537E	ul. Barska	dostateczny
Nr 114541E	ul. Cwendrycha	dostateczny
Nr 114544E	ul. Deczyńskiego	dobry
Nr 114542E	ul. Kaleniewicz	dostateczny
Nr 114547E	ul. Koźmińska	dostateczny

ulica		stan drogi
numer drogi	nazwa	
Nr 114546E	ul. Paszkowskiego	dobry
Nr 114505E	ul. Raławicka	dobry
Nr 114545E	ul. Sadowa	dobry
Nr 114543E	ul. Szukalskiego	dostateczny
Nr 114502E	ul. Świętokrzyska	dostateczny
Nr 114540E	ul. Tarnowskiego	dostateczny
Nr 114538E	ul. Wolności	dobry
Nr 114539E	ul. Zapomnienie	dostateczny

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Warta

Podstawowym środkiem lokomocji dla mieszkańców Gminy i Miasta jest komunikacja publiczna, autobusowa PKS. Warta połączona jest bezpośrednio z sześcioma miastami: Błaszczkami, Dobrą, Łodzią, Poddębicami, Sieradzem i Turkiem. Przez Gminę Warta nie przebiegają linie kolejowe, zaś plany odgałęzienia linii trasy Warszawa - Łódź - Poznań są zależne od terminu budowy szybkiej kolei. W granicach Gminy znajdują się dwa mosty, z tego jeden na rzece Warcie w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 710 w Warcie i drugi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 479 na rzece Pichnie.

∇ Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Źródłem zaopatrzenia w wodę Miasta i Gminy Warty są wody podziemne występujące w utworach górnokredowych i jurajskich. Miasto Warta zaopatrywane jest w wodę poprzez stację wodociągową w Małkowie i w Warcie. W Gminie funkcjonuje natomiast 8 ujęć wód podziemnych obejmujących 10 studni głębinowych wykorzystywanych do zasilania w wodę grupowych wodociągów wiejskich. Ujęcia zostały wyposażone w stacje uzdatniania pracujące w systemie jednostopniowego podawania wody w oparciu o pompy głębinowe, zespoły hydroforów współpracujące z układami filtrów odżelaziaczy i chloratorów. Stacja wodociągowa w Małkowie została wyposażona w dwa zbiorniki wyrównawcze o poj. 245 m³, Stacja wodociągowa w Grabince w zbiornik wyrównawczy 200m³, każdy pracuje na zasadzie tzw. "wieży ciśnień". Na terenie Miasta i Gminy Warty zlokalizowane są także inne ujęcia, które nie biorą udziału w zbiorowym zaopatrzeniu ludności – przy rozlewni wód „UNIKAT” i przy Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym.

Rozwój gminnych zbiorowych systemów wodociągowych na przestrzeni ostatnich lat charakteryzował się dużą dynamiką. Długość sieci wodociągowej w 2005 r. wynosiła 180,25 km, w 2008 r. było to już 209,9 km. W 2014 r. długość sieci wodociągowej wyniosła 247,2 km, w tym na terenie Miasta - 19,3 km.

Na terenie Gminy funkcjonują 2 oczyszczalnie biologiczne ścieków w miejscowościach Warta i Jeziorsko. Oczyszczony ścieki kierowane są do zbiornika Jeziorsko.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie całej Gminy Warta wynosiła w 2014 roku 14,9 km, przy czym na terenie Miasta było to 10,4 km. Łącznie z obszaru Gminy odprowadzono 118 dam³ ścieków. Do sieci przyłączone są zarówno gospodarstwa domowe jak i zakłady produkcyjne oraz inne obiekty

miejskie. W pozostałych obszarach Gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych i wywożone do punktu zlewowego przy oczyszczalniach w Warcie i w Jeziorsku.

Podstawową formą odprowadzania ścieków deszczowych jest spływ powierzchniowy z utwardzonych placów, parkingów, terenów narażonych na zanieczyszczenie produktami ropopochodnymi wymagającymi odprowadzania w sposób zorganizowany – odpowiedzialni pozostają właściciele/użytkownicy tych powierzchni.

Łączna długość obwałowań przeciwpowodziowych na terenie Gminy wynosi 18,58 km. Wszystkie wały zabezpieczają teren przed wodami wezbraniowymi Warty, łącznie z 2,02 km wałów położonych wzdłuż ujściowego odcinka Strugi z Bartochowa.

Wały wymagają modernizacji i przebudowy. Obecnie planowane są inwestycje wałów lewostronnych i wału prawostronnego. Wały na odcinku Warta – Sieradz zostały zmodernizowane w latach 2014 – 2015.

Powyżej mostu w mieście Warta, zapory łączą się z wałem przeciwpowodziowym będącym w administrowaniu Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.

∇ Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy i Miasta Warta obowiązuje selektywna zbiórka odpadów komunalnych. Zbiórka odpadów odbywa się zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Odpady komunalne pochodzące z terenu Gminy i Miasta Warta, kierowane są do Stacji Przeladunkowej Odpadów Komunalnych znajdującej się w mieście Sieradz, ul. Dzigorzewska 4, będącej integralną częścią Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych "ORLI STAW", który jest Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Zagospodarowanie odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości, realizowane jest przez regionalną instalację mechaniczno- biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych zwaną „MBP” Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” z siedzibą w Kaliszu to jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Orlim Stawie.

∇ Infrastruktura elektroenergetyczna

Przez Gminę i Miasto Warta nie przebiegają linie wysokich napięć. Podstawowe źródło zasilania Miasta i Gminy Warta w energię elektryczną stanowią stacje 110/15kV zlokalizowane poza terenem Gminy, połączone systemem linii elektroenergetycznych 110kV.

Energia elektryczna dostarczana jest dla odbiorców magistralnymi napowietrznymi liniami 15kV. Zasilanie odbiorców w energię elektryczną realizowane jest poprzez sieci średnich napięć, 109 stacji transformatorowych 15/0,4kV oraz sieć niskiego napięcia. Dostawa energii jest powszechna. W zdecydowanej większości realizowana jest przez linie 15kV napowietrzne i kablowe oraz słupowe i wewnętrzne stacje trafo.

W ramach zaopatrzenia Miasta w energię elektryczną w roku 2008 przeprowadzono inwestycję polegającą na budowie kablowej linii oświetlenia ulicznego pomiędzy ul. Koźmińską, Zachodnią, Kościuszki i Raclawicką w Warcie.

∇ Ciepłownictwo

Na terenie Miasta Warta funkcjonują kotłownie lokalne opalane biomasą i olejem opałowym, które zabezpieczają znaczną część potrzeb ciepłych budynków użyteczności publicznych, bloków mieszkalnych i firm. Jest to m.in.: kotłownia opalana biomasą przy ul. Kościuszki 18, Gimnazjum i Przedszkole Publiczne, Urząd Gminy i Miasta. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny ogrzewany jest gazem (zmiana z kotłowni opalanej olejem opałowym).

Tabela poniżej przedstawia zestawienie obiektów będących własnością Gminy, wraz ze źródłem ciepła.

Tabela 22 Obiekty stanowiące własność Gminy i Miasta Warta

l.p.	nazwa obiektu i adres	źródło ciepła (węgiel, olej, gaz, prąd)
1	Szkoła Podstawowa w Warcie im. kpt. pil. Stanisława Skarżyńskiego, 98-290 Warta, ul. Koźmińska 11	podłączone do kotłowni ogrzewanej biomasą
2	Publiczne Przedszkole w Warcie, 98-290 Warta, ul. Koźmińska 11	
3	Szkoła Podstawowa w Jeziorsku, 98-290 Jeziorsko 43	biomasa olej opałowy
4	Szkoła Podstawowa we Włyniu, 98-290 Warta, Włyn 10	biomasa
5	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ustkowie, 98-290 Warta, ul. Ustków 26	miał
6	Publiczne Gimnazjum w Warcie, 98-290 Warta, ul. Świętojańska 5	biomasa
7	Zespół Szkół Publicznych w Rossoszycy, 98-290 Warta, Sieradzka 7	biomasa
8	Szkoła Podstawowa w Raczkowie, 98-290 Warta, Raczków 23b	biomasa
9	Szkoła Podstawowa w Jakubicach, 98-290 Warta, Jakubice 15a	olej opałowy
10	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Cielcach, 98-290 Warta, Cielce 16	olej opałowy
11	Budynek OSP Cielce, 98-290 Warta, Cielce 25	brak ogrzewania centralnego, ogrzewanie przy pomocy lokalnych pieców na węgiel
12	Budynek OSP Ustków, 98-290 Warta, Ustków 28 A	dmuchawa zasilana na paliwo
13	Dom Ludowy w Jeziorsku, 98-290 Warta, Jeziorsko 39	kuchnia węglowa, nagrzewnica
14	Dom Ludowy w Klonówku	stacjonarny piec węglowy typu grzybek
15	Dom Ludowy w Zadąbrowiu Rudunku	stacjonarny piec węglowy typu grzybek
16	Dom Ludowy w Małkowie	miał
17	Dom Ludowy we Włyniu	stacjonarny piec węglowy typu grzybek
18	Budynek administracyjno-socjalny MGOPS w Warcie, 98-290 Warta, ul. kpt. St. Skarżyńskiego 12	biomasa
19	Budynek OSP Krąków, 98-290 Warta, Krąków 43	dmuchawa
20	Budynek OSP Góra	brak
21	Budynek OSP Wola Zadąbrowska, 98-290 Warta,	brak ogrzewania

I.p.	nazwa obiektu i adres	źródło ciepła (węgiel, olej, gaz, prąd)
	Wola Zadąbrowska 2	
22	Budynek OSP Jeziorsko, 98-290 Warta, Jeziorsko 39	stacjonarny piec węglowy typu grzybek
23	Budynek OSP Jakubice, 98-290 Warta, Jakubice 45 A	stacjonarny piec węglowy typu grzybek
24	Budynek UGiM w Warcie, 98-290 Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1	biomasa
25	Świetlica wiejska w Głaniszewie	stacjonarny piec węglowy typu grzybek
26	Budynek OSP w Proboszczowicach, 98-290 Warta, Proboszczowice 35A	ogrzewanie centralne, węgiel
27	Centrum Edukacji Ekologicznej Natura 2000, Ostrów Warcki	ogrzewanie elektryczne
28	Budynek sanitarny w miejscowości Proboszczowice	ogrzewanie elektryczne
29	Świetlica wiejska w miejscowości Dzierżazna	ogrzewanie elektryczne

Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Warcie.

Pozostała zabudowa indywidualna jest ogrzewana głównie węglem kamiennym/drewnem i olejem opałowym.

W ostatnich latach Gmina zrealizowała inwestycje związane zabezpieczeniem potrzeb cieplnych budynków użyteczności publicznej tj. remont kotłowni w Szkole Podstawowej w Raczkowie przeprowadzony w 2008 roku i Włyniu 2012.

∇ Gazownictwo

Gmina Warta nie jest zasilana w gaz przewodowy. Przebiegi gazociągów są jednak planowane, a możliwości w tym zakresie mogą się pojawić po wybudowaniu projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Kalisz – Sieradz oraz stacji redukcyjno-pomiarowych w Warcie i w Jeziorsku. Obecnie gospodarstwa domowe są zaopatrywane w gaz propan – butan w butlach rozwożonych głównie przez prywatnych dystrybutorów.

3.2.6. Strefa ochrony konserwatorskiej²⁴

Polityka konserwatorska, której idea jest całościowa i ekologiczna koncepcja ochrony i kształtowania kulturowych wartości przestrzeni, polegająca na dbałości o zabytkowe obiekty i struktury przestrzenne w powiązaniu z otaczającym krajobrazem i w oparciu o tradycje lokalne, wymaga wyznaczenia stref ochrony o ustaleniach stanowiących przepisy prawa miejscowego. Te strefy w odniesieniu do gminy i miasta Warta to:

- strefa pełnej (ściślej) ochrony historycznej struktury przestrzennej – STREFA A
- strefa ograniczonej ochrony konserwatorskiej – STREFA B
- strefa zachowanych elementów zabytkowych – STREFA C
- strefa ochrony widokowej (ekspozycji sylwety zabytkowego zespołu) – STREFA E

²⁴ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Warta

- strefa ochrony krajobrazu – STREFA K
- strefa ochrony archeologicznej – STREFA W

Wszystkie obiekty i obszary zabytkowe, zarówno znajdujące się w rejestrze zabytków jak i wpisane do gminnej (w tym: wojewódzkiej) ewidencji zabytków, muszą zostać otoczone szczególną dbałością jako elementy dziedzictwa kulturowego i tożsamości Miasta i Gminy. Wykorzystanie na cele użytkowe zabytku wpisanego do rejestru zabytków może odbywać się wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości, a wszelkie działania przy zabytku wpisanym do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, który na wniosek właściciela bądź posiadacza zabytku może wydać zalecenia konserwatorskie określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia, wykonania prac konserwatorskich, a także zakres zmian dopuszczalnych w zabytku. Obiekty i obszary znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków oraz inne o walorach historycznych czy architektonicznych, będące charakterystycznymi elementami historycznej zabudowy – należy przewidzieć do trwałej adaptacji, z zachowaniem charakterystycznych dla lokalnej tradycji budowlanej form i faktur:

- adaptacja i modernizacja winny odbywać się na zasadach zapewniających zachowanie istotnych dla miejscowej tradycji form architektonicznych, proporcji, detalu, materiałów i faktur oraz wypraw zewnętrznych;
- wszelkie działania dotyczące zmiany gabarytów, zmian w sposobie dyspozycji i artykulacji elewacji (w tym także proporcji otworów zewnętrznych i form zewnętrznej stolarki otworowej) – czyli takie, które mogą mieć wpływ na stan zachowania lub zmianę wyglądu – wymagają uzgodnienia lub opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków (odpowiednio do przepisów Prawa budowlanego);
- ewentualna konieczność rozbiórki zabytku włączonego do ewidencji (uzasadniona względami technicznymi – zagrożenie bezpieczeństwa) wymaga uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków w celu określenia możliwości i zasad wyłączenia z tej ewidencji zabytków.

Wszelkie zmiany w otoczeniu i sąsiedztwie zabytków, a także na obszarach zabytkowych (w rejestrze i w ewidencji) – których charakter może mieć wpływ na walory zabytkowe (np. ekspozycyjne) - przebudowa istniejących i budowa nowych obiektów, a także sposób zagospodarowania przestrzeni - nie mogą pogorszyć stanu zachowania zabytku ani naruszać jego wartości i w związku z tym - wymagają działania w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Nowa zabudowa – na obszarach zabytkowych i w sąsiedztwie zabytków – w układzie, skali, gabarytach i proporcjach, a także w sposobie kompozycji i wyprawy elewacji zewnętrznych – powinna stanowić harmonijnie zakomponowaną całość z istniejącymi elementami zabudowy historycznej. W sytuacjach wątpliwych – dla nowo projektowanych obiektów – należy uzyskać wytyczne konserwatorskie do projektu budowlanego, a następnie uzgodnienie lub opinię na temat tego projektu w toku postępowania o udzielenie pozwolenia na budowę.

Wyznaczono do objęcia strefami ochrony konserwatorskiej następujące tereny:

▽ STREFA A

▽ HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA WARTY

Obejmuje obszar ścisłej ochrony historycznego układu przestrzennego miasta, zabudowy, historycznych podziałów własnościowych i zespół zabudowy wraz z ogrodem klasztornym OO Bernardynów i ogrodem przyszpitalnym w Warcie. Ochrona konserwatorska strefy obejmuje: przebieg i gabaryty ulic, podziały parcelacyjne, linie zabudowy, charakter architektoniczny zabudowy, sylwetę zespołu. Elementami do zachowania są: całość zespołów zabudowy, historyczne podziały własnościowe, skala zabudowy, charakterystyczne zespoły zieleni, dominanty i otwarcia widokowe.

▽ KOŚCIÓŁ ŚW. MIKOŁAJA W WARCIE

▽ ZESPÓŁ DWORSKI W CIELCACH, ZESPÓŁ DWORSKI W MIKOŁAJEWICACH, ZESPÓŁ DWORSKI W USTKOWIE :

Strefy obejmują obszary ścisłej ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego, na które składają się zabytkowe dwory i parki wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

▽ ZESPÓŁ DWORSKI W ROŻDŻAŁACH:

Obejmuje zespół zabytkowego dworu i zabytkowego parku w Rożdżałach wykorzystywanego obecnie jako dom pomocy społecznej.

▽ ZESPÓŁ DWORSKI W MAŁKOWIE

Obejmuje zabytkowy pałac, zabytkowy pawilon ogrodowy i zabytkowy park oraz wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków oficynę i bramę wjazdową.

▽ STREFA B – częściowej ochrony konserwatorskiej:

Strefa obejmuje:

- cmentarze w mieście Warta: parafialny rzymsko-katolicki w Warcie przy ul. Świętojańskiej, żydowski przy ul. Deczyńskiego, żydowski przy ul. Górnej, żydowski przy ul. Sadowej;
- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Glinnie wraz z miejscem pamięci narodowej;
- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Górze;
- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Jeziorsku;
- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Kamionaczu;
- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Rossoszycy,
- układ ruralistyczny zabudowy wsi Małków i Duszniki.

Obszar częściowej ochrony konserwatorskiej dotyczy podstawowych cech układu przestrzennego i historycznej zabudowy, skali, ogrodzeń i sposobu zagospodarowania najbliższego otoczenia. Wojewódzki Konserwator Zabytków uzgadnia w tym zakresie projekty budowlane w fazie koncepcyjnej i decyzje w zakresie funkcji oraz cech zabudowy i zagospodarowania działek sąsiednich.

▽ STREFA C:

- obejmuje obszar ochrony wybranych elementów układu przestrzennego miasta Warty położony poza obszarem strefy „A”: sieci ulic, otoczenia obiektów zabytkowych, a w szczególności: przebieg i parametry ul. Świętojańskiej, Cieleckiej i Tarnowskiego oraz otoczenie cmentarzy żydowskich.

Ochrona obejmuje podstawowe cechy rozplanowania ciągów ulicznych i wybrane przykłady zabudowy, w tym m.in. wzdłuż ul. Cieleckiej – uskokową po południowej stronie ulicy linię zabudowy i równoległą do korytarza drogi – linię zabudowy po stronie północnej.

∇ STREFA E – ochrony ekspozycji :

- obejmuje obszar wschodniej ekspozycji panoramy Miasta od strony doliny rzeki Warty oraz kierunki otwarć widokowych z ulic na pozytywne dominanty architektoniczne.

∇ STREFA K – ochrony krajobrazowej obejmuje:

- obszar ochrony krajobrazu dolinnej rzeki Warty na południe od drogi wojewódzkiej Nr 710: rzeźby terenu, wód powierzchniowych, szaty roślinnej w ramach polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jest to obszar generalnie bez zabudowy, pozostający w rolniczym użytkowaniu.

- obszar strefy krawędziowej ciągu wzgórz morenowych rejonu Małkowa i Dusznik przeobrażonego i poddawanego dalszemu przeobrażaniu wskutek powierzchniowej eksploatacji surowców położony na zachód od drogi krajowej Nr 83 widoczny z drogi.

- obszary o wysokich walorach widokowych na zbiornik Jeziorsko położone pomiędzy drogą krajową a granicami administracyjnymi zbiornika. Polityka ochronna obejmuje tu ograniczenie nowej zabudowy do miejsc ściśle wskazanych w studium i utrzymania bez zabudowy terenów rolniczych stanowiących otwarcia widokowe na zbiornik i dolinę rzeczną.

- obszar ochrony krajobrazu wsi historycznych o genezie średniowiecznej z zachowanymi elementami układów przestrzennych (Jakubice, Bartochów, Duszniki, Małków, Gołuchy, Łabędzie, Cielce). Ochrona obejmuje sieć drożną, typ zabudowy wiejskiej oraz układ historycznych podziałów agrarnych.

∇ STREFA W:

- obejmuje strefę ochrony archeologicznej w granicach miejsc koncentracji stanowisk archeologicznych - śladów osadnictwa pradziejowego i historycznego, wymagający badań i obserwacji archeologicznych.

Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków

a) gmina

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru
1	2	3	4
1	CIELCE	1. ZESPÓŁ DWORSKI	
		A) dwór	308/A
		<i>B) park</i>	
2	GLINNO	1. CMENTARZ PARAFIALNY	
3	GÓRA	1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA P.W. WNIĘBOWZIĘCIA NMP	
		A) kościół	316/A
		<i>B) otoczenie kościoła w granicach parkanu</i>	
		2. CMENTARZ PARAFIALNY	
4	JEZIORSKO	1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚW	
		<i>A) kościół</i>	

		<i>B) plebania</i>	
		<i>C) otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia</i>	
		2. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO	
		<i>A) kaplica cmentarna</i>	
		<i>B) cmentarz z zadrzewieniem</i>	
5	KAMIONACZ	1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA P.W. ŚW. MARCINA	
		A) kościół	19/A
		B) dzwonnica	20/A
		<i>C) OTOCZENIE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO</i>	
		2. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO	
		A. CMENTARZ PARAFIALNY	
		B. OTOCZENIE CMENTARZA PARAF	
		3. PARK DWORSKI	
6	KRAKÓW	1. ZESPÓŁ DWORSKI	
		A) ruina dworu	392/A
		<i>B) spichlerz</i>	
		<i>C) obora</i>	
7	MAŁKÓW	1. ZESPÓŁ DWORSKI	
		A) pałac	33/A
		<i>B) oficyna</i>	
		C) pawilon ogrodowy	35/A
		D) park	34/A
		<i>E) brama wjazdowa</i>	
8	MAŁKÓW	GRODZISKO STOZKOWE Z XIII W.	
9	MAŁKÓW-DUSZNIKI	<i>Układ ruralistyczny zabudowy wsi</i>	
10	MIKOŁAJEWICE	1. ZESPÓŁ DWORSKI	
		A) ruiny dworu	305/A
		<i>B) park</i>	
11	ROSSOSZYCA	1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA	
		A) kościół	51/A
		<i>B) otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego</i>	
		1. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO	
		<i>A) cmentarz z zadrzewieniem</i>	
		<i>B) kaplica cmentarna</i>	
12	ROŹDŻY	1. ZESPÓŁ DWORSKI	
		A) dwór	390
		B) park	375/A
13	USTKÓW	1. ZESPÓŁ DWORSKI	
		A) dwór	385/A
		<i>B) park</i>	

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta; Objaśnienia: drukiem wytłuszczonym oznaczono obiekty wpisane do rejestru zabytków, drukiem pochylonym – obiekty i zespoły wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

b) miasto

Lp	ulica	Obiekt	Nr rejestru
1	Kaliska	1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA P.W. ŚW. MIKOŁAJA	
		A) kościół	72/A
		<i>B) ogrodzenie z bramą</i>	

2	Klasztorna	2. ZESPÓŁ KLASZTORNY OO. BERNARDYNÓW	
		A) kościół	74/A
		B) klasztor	75/A
		C) kaplica cmentarna	76/A
		D) mur klasztorny z bramkami	
3	Klasztorna	3. ZESPÓŁ KLASZTORNY BERNARDYNEK	
		A) kościół	77/A
		B) klasztor	78/A
		C) brama z dzwonnica	79/A
4	Świętojańska	4. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO	
		A) kaplica cmentarna	73/A
		B) cmentarz z zadrzewieniem	
5	Rynek Wł. St. Reymonta	5. RATUSZ	80/A
6	Deczyńskiego	6. CMENTARZ ŻYDOWSKI	
7	Kaszyńskiego	7. d .JATKI, ob. kino „Lutnia”	81/A
8	Kaszyńskiego	8. DOM STARCÓW, ob. DOM Nr 1	284/A
9	Kaszyńskiego	9. DOM Nr 9	83/A
10	Rynek Wł. St. Reymonta	10. DOM Nr 24	82/A
11	20-go Stycznia	11. DOM Nr 26	386/A
12	3-go Maja	12. PARK MIEJSKI	
13		17. HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA	
14		15. OGRÓD KLASZTORNY	

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta; Objaśnienia: drukiem wytłuszczonym oznaczono obiekty wpisane do rejestru zabytków, drukiem pochylonym – obiekty i zespoły wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

3.2.7. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna stwarza mieszkańcom danej jednostki terytorialnej warunki dla życia, edukacji, pracy i rozrywki. Pożądany jest jak najwyższy poziom jej funkcjonalności, dzięki czemu możliwe jest wykorzystanie własnych umiejętności oraz zaspokajanie potrzeb przez mieszkańców. Infrastruktura powstaje w szczególności dla lokalnej społeczności, ale również z myślą o ludności napływowej (turystach, inwestorach). Infrastruktura społeczna jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju społeczeństwa, dzięki jej funkcjonowaniu obniża się ryzyko powstawania patologii społecznych.

∇ Zadania z zakresu **edukacji i oświaty**, ale również kultury pełnią w mieście Warta następujące jednostki szkolnictwa:

– Zespół Szkół Publicznych w Warcie

Zespół składa się z Publicznego Przedszkola w Warcie oraz Szkoły Podstawowej w Warcie. W przedszkolu znajduje się 6 kolorowych, słonecznych sal, bogato wyposażonych w pomoce dydaktyczne, zabawki, książki tematyczne, komputery, tablice interaktywne z dostępem do Internetu oraz sprzęt RTV.

Początkowo Szkoła Podstawowa mieściła się w budynku obecnego Gimnazjum. We wrześniu 2001 roku została przeniesiona do nowego budynku. I tak 1 września 2008 r. został utworzony Zespół Szkół Publicznych w Warcie. Do obwodu jego należą: miasto Warta oraz sołectwa: Proboszczowice, Grzybki, Duszniki, Tomisławice, Mikołajewice.

– Gimnazjum Publiczne w Warcie

W wyniku reformy szkolnictwa powstało w Warcie gimnazjum. Przez pierwsze dwa lata dzieliło jeden budynek ze Szkołą Podstawową. W gimnazjum kształci się młodzież z całej Gminy – utworzono 21 oddziałów.

– Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Warcie

W skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Warcie wchodzi:

- Liceum Ogólnokształcące im. Leona Kruczkowskiego
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Warcie

ZSP w Warcie prowadzi koła zainteresowań, m.in.: polonistyczne, języków obcych, matematyczne, biologiczne, fizyczne oraz przedsiębiorczości.

Języki obce nauczane w szkołach to w zakresie podstawowym lub rozszerzonym do wyboru przez ucznia: język angielski, niemiecki oraz hiszpański.

W Zasadniczej Szkole Zawodowej młodzież zdobywa kwalifikacje zawodowe w oddziale wielozawodowym przez 2 lub 3 lata w zależności od rodzaju wybranego zawodu.

ZSP posiada:

- dwie nowoczesne pracownie komputerowe i centrum multimedialne;
- bazę sportowo- rekreacyjną, salę gimnastyczną, pełnowymiarowe boisko sportowe;
- wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną.

– Zespół Szkół Specjalnych w Warcie – szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa.

Dzieci mają do dyspozycji również kompleks boisk sportowych.

∇ Gmina i Miasto Warta wzięły udział w projekcie pn. „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – INTERNET dla mieszkańców Gminy Warta”, jest on współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Oś Priorytetowa VIII Społeczeństwo informacyjne – zwiększenie innowacyjności gospodarki, Działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion. Głównym celem projektu jest zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu dla 60 gospodarstw domowych z terenu Gminy i Miasta Warta, zagrożonych wykluczeniem cyfrowym z powodu trudnej sytuacji ekonomicznej i/lub niepełnosprawności, samotnych rodziców, osób z grupy 50+, dzieci i młodzieży uczących się z bardzo dobrymi wynikami w nauce. W ramach realizacji celu głównego wyznaczono trzy cele szczegółowe:

- 1) Dostarczenie sprzętu komputerowego z oprogramowaniem i dostępem do sieci w gospodarstwach domowych zagrożonych wykluczeniem cyfrowym;
- 2) Uruchomienie stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu w jednostkach podległych Wnioskodawcy;

- 3) Nabycie umiejętności korzystania z komputera i Internetu przez Beneficjentów objętych projektem poprzez udział w szkoleniach.

∇ Zadania z zakresu kultury wypełnia **Warckie Centrum Kultury**

Warckie Centrum Kultury prowadzi od lat coraz szerszą i bogatszą działalność. Organizuje szereg imprez artystycznych m. in. wiele małych kameralnych poetyckich oraz jazzowych koncertów, jasełka oraz duże imprezy takie jak Dni Warty. Centrum pomaga również w przygotowaniu Gminno-Dekanalnych Dożynek. Planuje się także zorganizowanie festiwalu piosenki żeglarskiej.

W ramach WCK funkcjonują następujące sekcje i zespoły zainteresowań:²⁵

- klasa nauki gry na instrumentach (pianino, keyboard, gitara, klarnet, akordeon, saksofon),
- grupa teatralno- plastyczna dla dzieci młodszych,
- grupa teatralna dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- sekcja wokalna,
- sekcja tańca nowoczesnego,
- zespół "Pigułka",
- zespół "ADHD",
- Kapela z Warty,
- chór męski "Lutnia",
- ludowy zespół śpiewaczy "Jezioranki", „Małe Jezioranki",
- redakcja gazety "Warta",
- Kino Cafe Centrum (kawiarnia),
- Kino,
- kapela ludowa z Nobeli (opieka merytoryczna).

W WCK dostępne są dwie sale: sala kinowa ze 150 miejscami siedzącymi oraz sala konferencyjna z 30 miejscami siedzącymi. Ośrodek jest również wydawcą gazetki "Warta" - Niezależnego Miesięcznika Społeczno- Kulturalnego Gminy i Miasta. Gazetka ukazuje się już 5 lat poruszając przede wszystkim tematy dotyczące Gminy, Miasta i ich mieszkańców, nie brak jednak kultury, rozrywki, historii i wielu innych ciekawych tematów.

∇ **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Warcie**

Początki Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Warcie sięgają 1948 r.

Z dniem 1 stycznia 2000 r. otwarto nową filię w lokalu mieszczącym się w Szkole Podstawowej w Jakubicach. Od grudnia 2002 r biblioteka mieści się w lokalu o pow. 132 m² w budynku kina "Lutnia". Obecnie biblioteka posiada 8 filii na obszarze całej gminy: Nr 1 przy Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Warcie, w Cielcach, Jakubicach, Jeziorsku, Małkowie, Rossoszycy, Ustkowie i Włyniu. Z księgozbioru biblioteki liczącego na koniec 2012 roku 31 868 wol. korzystało około 1097

²⁵ Strona internetowa Warckiego Centrum Kultury, wckwarta.com

czytelników, głównie dzieci i młodzież szkolna²⁶. Średnio na 1 czytelnika przypadało 17,1 wypożyczonego woluminu. W czytelni oprócz bogatego księgozbioru podręcznego znajduje się kawiarenka internetowa. Od 1 września 2003 r została uruchomiona komputerowa obsługa wypożyczalni.

Czytelnicy Biblioteki mają do dyspozycji 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

Biblioteka w Warcie gromadzi zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy, ze szczególnym uwzględnieniem:

- nauk humanistycznych i społecznych,
- lektur szkolnych,
- podręczników akademickich,
- literatury pięknej klasycznej i współczesnej,
- encyklopedii i słowników,
- kompendiów wiedzy z różnych dziedzin nauki.

▽ Sport i rekreacja

▽ **Stadion** – Warta dysponuje odnowionym stadionem sportowym, wykonano m.in. nowe trybuny na 550 miejsc siedzących z zadaszeniem, przebudowano płytę trawiastą boiska z automatycznym nawadnianiem, ulepszono bieżnię, wykonano część nowego ogrodzenia od strony ulic Sadowej, nowe oświetlenie, a także wybudowano parking.

▽ Na terenie Miasta Warta działają drużyny piłki nożnej: Jutrzenka Warta oraz kluby Uczniowskie przy szkołach. W ramach inwestycji sportowych zrealizowanych w ostatnich latach znajdują się:

- budowa Przystani kajakowej „Warta - teren przewidziany pod inwestycję znajduje się w Gminie Warta (km 504,0 brzeg lewy - rejon mostu drogi Warta - Łódź);
- budowa Ścieżki Edukacji Ekologicznej „Warta”, projekt polega na wykonaniu ciągu pieszego o charakterze turystyczno-edukacyjnym, z elementami towarzyszącymi - tablicami informacyjnymi prezentującymi wiedzę z zakresu obszaru NATURA 2000 i krajobrazu chronionego;
- budowa kompleksu boisk sportowych przy ulicy Długiej w Warcie w ramach programu „Moje Boisko- Orlik 2012”; siłownia zewnętrzna przy ulicy Długiej, obok boiska sportowego ORLIK;
- sala gimnastyczna wraz z infrastrukturą techniczną w miejscowości Rossoszyca. Sala została oddana do użytkowania w 2014 roku, dostępna jest dla uczniów, ale istnieje również możliwość jej wynajmu;
- Port jachtowy „Jeziorsko” w miejscowości Ostrów Warcki. Nowoczesna marina, pole namiotowe i carawaningowe z zapleczem sanitarnym, boiskami do gry w siatkówkę plażową, stołami do ping-ponga, plażą.

▽ PTTK

Na obszarze Warty działalność prowadzi również Oddział PTTK. Powstał on w 1953 r. z inicjatywy pracowników tutejszego szpitala. Od samego początku warcki oddział PTTK wykazywał się aktywną

²⁶ GUS, Bank Danych Lokalnych

działalnością. Zajmowano się organizacją wycieczek do bliskich i odległych zakątków naszego kraju, upamiętnianiem ważnych wydarzeń historycznych i znanych Polaków, rozwijaniem lokalnej turystyki, wiedzy o tutejszych zabytkach i przyrodzie. Członkowie oddziału brali również aktywny udział w wielu rajdach organizowanych na innych terenach. Przeprowadzano również szkolenia z zakresu turystyki i krajoznawstwa, kursy dla organizatorów turystyki. Od samego początku działalność oddziału związała się z pobliską rzeką. Organizowano spływy kajakowe, biwaki nad rzeką oraz egzaminy na karty pływackie. W 1959 roku wybudowano nad rzeką wypożyczalnię sprzętu turystycznego i kajaków. W dniach 26-29 maja w związku z setną rocznicą urodzin Reymonta odbyły się rajdy motorowy, kolarski i kajakowy oraz manifestacja na 5 tys. osób i zlot na 2 tys. osób. Dokonano otwarcia "Kącika Reymontowskiego" w pałacu w Małkowie. Ciągła rozbudowa "kącika" doprowadziła do powstania Muzeum Miasta i Rzeki Warty mieszczącego się obecnie w Warcie. Jest to jedyne muzeum utworzone i prowadzone przez oddział PTTK w Polsce. Organizowano rajdy okolicznościowe kończące się odsłonięciem tablic pamiątkowych lub pomników np. "Okręgowy Rajd i Zlot dla Uczczenia Pamięci pil. Stanisława Skarżyńskiego" zakończony wmurowaniem tablicy pamiątkowej na budynku w którym mieszkał, "Rajd i Zlot Kościuszkowski" zakończony odsłonięciem obelisku upamiętniającego pobyt Kościuszki w Warcie oraz "XIX Centralny Rajd Pieszych Szlakiem Powstańców 1863 r." zakończony odsłonięciem tablicy pamiątkowej ku czci dowódcy powstańców okręgu Sieradza Stanisława Oksińskiego. W ostatnich latach największymi imprezami są Regaty o Błękitną Wstęgę Zalewu Jeziorsko organizowane przez ściśle związany z PTTK Klub Turystyki Wodnej "WARTA".

▽ **Klub Turystyki Wodnej Warta** - Idea aktywnego rodzinnego wypoczynku na łonie natury zainspirowała w 1985 r. grono entuzjastów pływania, którzy wykorzystując bliskość zbiornika Jeziorsko stworzyli prężnie działający klub żeglarski. Członkowie klubu żeglują nie tylko po swoim akwenie, lecz również po Mazurach, Zalewie Wiślanym, Morzu Bałtyckim. Patenty żeglarskie początkowo zdobywane były w harcerskiej bazie żeglarskiej "HOW" w Półwiosku St. koło Ślesina, pod czujnym okiem ojca chrzestnego klubu - kapitana Romana Niewiadomskiego. KTW Warta jest organizatorem corocznych Regat o Błękitną Wstęgę Zalewu Jeziorsko.

▽ **Towarzystwo Przyjaciół Miasta i Rzeki Warty** - powstało 10 czerwca 1986 r. z inicjatywy Pani dr Eugenii Kaleniewicz. Towarzystwo ma swoją siedzibę w Muzeum Miasta i Rzeki Warty. Zasadniczym celem stowarzyszenia jest kultywowanie wiedzy o mieście, jego historii i zabytkach, o sławnych mieszkańcach i o współczesnych osiągnięciach. Ma ono służyć rozwojowi kulturalnemu i gospodarczemu, utrzymywać kontakty z dawnymi obywatelami, skupiać i łączyć społeczników, którzy kochają to miasto i chcą coś dla niego zrobić. Realizacja tych zamierzeń gwarantowana jest przez współdziałanie z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Kultury w Warcie. Towarzystwo Przyjaciół Miasta i Rzeki odgrywa dużą rolę w utrzymaniu i wzbogacaniu Muzeum Miasta i Rzeki Warty, w którym można dużo dowiedzieć się o historii Miasta i okolic. Członkami tej organizacji są mieszkańcy Warty i okolic oraz ci, których los rzucił w inne strony Polski i świata, ale w głębi duszy pozostali warcianami. Wszystkie funkcje sprawowane są społecznie. Finanse uzyskiwane ze składek członkowskich,

nielicznych dotacji i darowizn przeznaczane są na przedsięwzięcia typu: remont ogrodzenia na cmentarzu, fundowanie tablic pamiątkowych, nagród dla laureatów konkursów plastycznych.

▽ **Ochotnicza Straż Pożarna** - Na terenie Gminy funkcjonują 24 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnej, w tym 3 włączone do Krajowego Systemy Ratowniczo Gaśniczego: Warta, Rossoszyca i Proboszczowice. Podstawowymi celami i zadaniami Ochotniczych Straży Pożarnych jest działalność wynikająca z ich statutów. Realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej ratownictwa, a także działania profilaktyczne skierowane głównie do młodzieży. W szeregach OSP działa ponad 890 druhów posiadających wyszkolenie do działań ratowniczych. Jednostki dysponują 26 samochodami ratowniczo-gaśniczymi oraz specjalistycznym sprzętem do ratownictwa. Ochotnicze Straże Pożarne stanowią bardzo ważny element rozwoju życia społecznego na terenie Miasta i Gminy. Najstarsza Ochotnicza Straż Pożarna powstała w Warcie. Została założona 2 maja 1881 r. z inicjatywy ówczesnego burmistrza Miasta.

▽ **Koło PZW "Sandacz" w Warcie** - Koło powstało w 1947 r. w ramach Zrzeszenia Wędkarzy Polskich przemianowanego na Polski Związek Wędkarski. Od 1996 r. koło przybiera dodatkową nazwę PZW "Sandacz" w Warcie. Obecnie liczy około 240 członków, w tym jedną kobietę, Panią Lidę Embertowicz, która prezentowała koło na mistrzostwach Polski. Oficjalną siedzibą jest lokal w piwnicy Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.

▽ **Lokalna Grupa Działania Przymierze Jeziorsko** - Założeniem Lokalnej Grupy Działania jest działanie oddolne. LGD ma dbać o rozwój własnego regionu, promować go, wykorzystywać lokalne zasoby. Ma formę partnerstwa publiczno-prywatnego. W skład Lokalnej Grupy Działania Przymierze Jeziorsko wchodzi mieszkańcy i samorzady trzech gmin: Warta, Pęczniew, Dobra, Sieradz i Burzenin. Warunkiem działania takiej grupy jest chęć rozwoju własnego obszaru. Lokalna Grupa Działania to ludzie, którzy chcą, poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów, stworzyć lepsze warunki życia dla wszystkich mieszkańców. Partnerzy podejmują wspólne, praktyczne działania dzieląc się zasobami, odpowiedzialnością i korzyściami.

▽ Współpraca zagraniczna

▽ Współpraca Warty z niemieckim miastem Lengerich zaczęła się od współpracy z Wojewódzkim Szpitalem dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Warcie a podobną kliniką w Lengerich. Dziś trwają ożywione kontakty władz obu miast.

Kontakty na szczeblu władz gminnych Warty i Lengerich, jak również zawodowa wymiana doświadczeń między Szpitalem w Warcie a tamtejszą kliniką Psychiatryczną, zrodziły myśl utworzenia w obu partnerskich miastach równorzędnych towarzystw. W Warcie powstało Towarzystwo Przyjaciół Lengerich, a w Lengerich Towarzystwo Przyjaciół Warty, co wzmacnia wzajemne wymiany grup obu społeczeństw. Rozwijające się coraz owocniej partnerskie kontakty Warty i Lengerich, wyzwoliły szereg nowych inicjatyw w życiu kulturalnym miasta. Z inicjatywy miejscowych artystów-plastyków, organizowane są w lipcu Interdyscyplinarne Plenery Malarskie. Artyści z Polski, Niemiec, Słowacji

tworzą swe prace przebywając 2 tygodnie na terenie miasta Warta. Prace urozmaicają im wieczorne spotkania, pikniki oraz wycieczki do wielu ciekawych miejsc okolicy. Plener rozpoczyna się i kończy wystawami prac artystów.

Obok rozwijającego się życia kulturalnego miasta przy pomocy gości z Lengerich, coraz bardziej konkretyzują się różne plany wspólnych polsko- niemieckich przedsięwzięć gospodarczych.

▽ Współpraca z partnerskim miastem Szecseny na Węgrzech

W partnerskim mieście Szecseny na Węgrzech na zaproszenie tamtejszych władz gościła z oficjalną wizytą delegacja Gminy i Miasta Warta. Celem spotkania był udział w obchodach Dni Szecseny. Folklor Ziemi warckiej reprezentowały zespoły śpiewacze „Jezioranki” (grupa dziecięca i dorosła), Kapela ludowa z Nobeli i Kapela z Warty, produkty regionalne przygotowały Stowarzyszenia Kobiet Aktywnych z Klonówka, Zagajewa i Jeziorska. Burmistrz oraz Przewodniczący Rady Gminy i Miasta Warta wzięli udział w międzynarodowej konferencji odbywającej się na Słowacji z udziałem przedstawicieli Węgier, Słowacji i Siedmiogrodu (Rumunia). W wyniku rozmów z przedstawicielami lokalnych instytucji i organizacji (sportowych, kulturalnych itp.) udało się nawiązać nowe kontakty, które w przyszłości mają szansę zaowocować realizacją wspólnych projektów.

▽ Współpraca z partnerskim miastem Tundża - od 10 lipca 2015 roku.

Gmina Tundża położona jest w Bułgarii, w okręgu Jamboł w południowo-wschodniej części kraju. Obaj burmistrzowie – Jan Serafiński i Georgi Georgijew – podpisali w Warcie porozumienie o współpracy. Umowa ta wyszczególnia zakresy współdziałania. Obejmą one rozwój ekonomiczny regionów, wymianę doświadczeń między kierownictwami miejscowych organów władzy, wdrażanie nowoczesnych technologii w przemyśle, edukację, kulturę, turystykę, produkcję i przetwórstwo artykułów rolnych, wzajemną pomoc w kontaktach w dziedzinie rolnictwa i handlu, aktywizację pracy z młodzieżą oraz organizację wystaw i targów.

▽ **Zdrowie**

W ramach ochrony zdrowia na obszarze Miasta funkcjonują:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” s.c.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum” s.c.
- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny.

Fot. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny

Mieszkańcy Miasta mają również dostęp do aptek, gabinetów: dermatologicznego, laryngologicznego, diabetologicznego, chirurgii naczyniowej (w zakresie porad), ginekologicznego, chirurgii ogólnej (w zakresie porad), kardiologicznego, endokrynologicznego, alergologicznego, medycyny rodzinnej, szczepień oraz zabiegowego, a także pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej i położnej środowiskowo-rodzinnej. Działa także szereg poradni o kilkunastu specjalizacjach.

3.2.8. Główne problemy w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Główne problemy Gminy i Miasta Warta to:

- bardzo duży ruch pojazdów wszelkiego typu przez centrum Warty;
- zanieczyszczenie powietrza w centrum Miasta spowodowane ruchem pojazdów oraz tradycyjnym ogrzewaniem domów;
- zły stan sakralnych obiektów zabytkowych;
- zły stan niektórych dróg i ciągów pieszych, w tym szczególnie wokół rynku w Warcie;
- brak wydzielonych ciągów rowerowych;
- degradacja tkanki mieszkaniowej (głównie zabytkowej) w centrum Miasta;
- słabe zagospodarowanie przestrzeni na osiedlach mieszkaniowych w Mieście (brak parkingów, placów zabaw);
- brak uporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej;
- brak dużych obiektów sportowych w Mieście;
- niezagospodarowana zieleń publiczna w niektórych częściach Miasta;
- występowanie budynków zdegradowanych, których konieczna jest rozbiórka.

▽ Problemy w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Przez centrum Miasta przebiega droga krajowa nr 83. Jest to ważny ciąg drogowy łączący Wartę z Sieradzem, Koninem. Jednak problemem jest ruch w centrum, który jest niekorzystny dla mieszkańców i całej sfery przestrzennej Miasta. Kamienice w centrum są usytuowane tak ciasno, że ruch odbywa się przy samych oknach. W niektórych miejscach nie pozostało miejsca na chodnik dla pieszych. Dlatego też miejsce to nie jest dobre do życia.

Fot. Droga krajowa nr 83 przebiegająca przez centrum miasta

Warunki zamieszkania są złe lub bardzo złe. Pod naporem pojazdów ciężkich mury domów pękają, elewacje brudzą się. Hałas, zanieczyszczenie powietrza w samym centrum jest problemem, którego nie da się łatwo rozwiązać. Ruch pojazdów ciężkich to jeden z powodów, dla których mieszkańcy przeprowadzają się z centrum Miasta. Pozostają Ci, których nie stać na nowy dom.

Fot. Przejście dla pieszych przy muzeum w Warcie

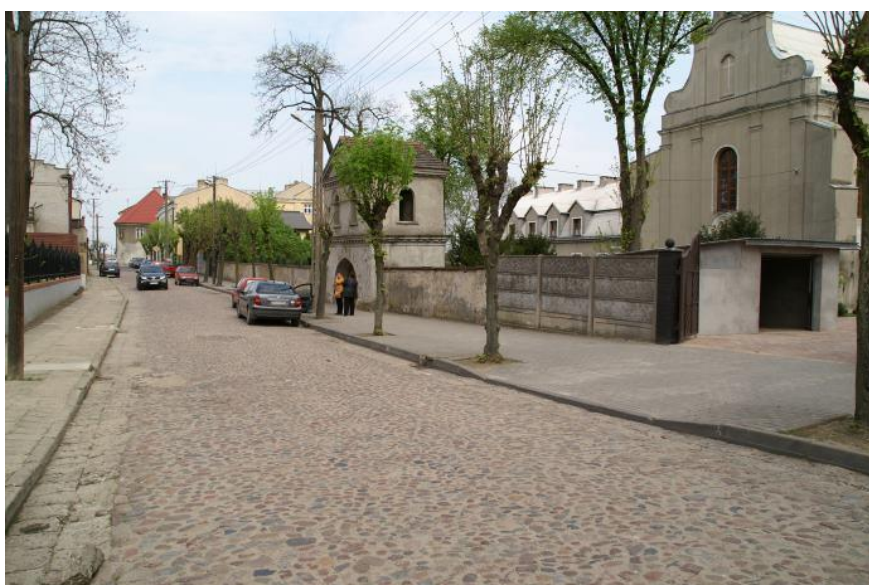
Droga powoduje również problemy z bezpieczeństwem. Na terenie Miasta nie ma sygnalizacji świetlnej. Przejście na drugą stronę ulicy jest trudne. Mieszkańcy muszą liczyć na uprzejmość kierowców. Kierowcy pojazdów nie stosują się do oznakowania, a w szczególności do ograniczeń prędkości. Dotyczy to zarówno kierowców samochodów osobowych, jak i ciężarowych.

Fot. Ulica Górna w Warcie

Ulice wokół Rynku są zaniedbane i wymagają prac modernizacyjnych. Nie korespondują z historycznym wizerunkiem Miasta. Przebudowy wymaga również infrastruktura techniczna. Większość Miasta nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnej, co osłabia jakość tkanki mieszkaniowej.

Przez centrum Miasta ruch jest niewielki. Brakuje również parkingów dla mieszkańców. Ruch pojazdów nie jest uporządkowany. Mieszkańcy parkują w miejscach niedozwolonych, powodując niebezpieczeństwa dla innych uczestników ruchu.

Fot. Ulica przy Klasztorze w Warcie

Na zdjęciu powyżej zaprezentowano zabytkową drogę, która odpowiada nastrojowi miejsca. Łączy ona funkcję komunikacyjną z historyczną. Rewitalizacji został poddany usytuowany obok niej skwer. Rewitalizację ulicy planuje się zaś w okresie nowego programowania funduszy UE.

Fot. Elewacja „talerzowa”

Mieszkańcy Warty w sposób niezwykle urozmaicają i kreują przestrzeń, w której mieszkają. W centrum Warty znajduje się kamienica, gdzie stworzono niezwykle elewację z rozbitych talerzy.

Fot. Parking na osiedlu mieszkaniowym

Na osiedlach mieszkaniowych brakuje parkingów i ciągów pieszych. Samochody parkują w miejscach niedozwolonych. Zieleń jest zdegradowana i nie tworzy spójnej kompozycji. Zmiany wymaga cały układ jezdny przy osiedlach. Problemem jest też ruch wózków inwalidzki, kobiet z dziećmi. Spękane chodniki są całkowicie nie przystosowane dla poruszania się osób niepełnosprawnych.

Kościół p. w. Św. Mikołaja w Warcie wzniesiony został w połowie XIV w., przebudowany w XVII w, zwłaszcza wnętrze. Świątynia ta utrzymana jest w stylu gotyckim. Wewnątrz znajduje się cenny renesansowy tryptyk "Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny", malowany na drzewie, bogato złożony, pochodzący z początku XVI w. Skrzydła tryptyku po wielu latach starań zostały odzyskane z Muzeum Narodowego w Warszawie. Świątynia ta utrzymana jest w stylu gotyckim. Poszczególne z elementów architektonicznych budowli wymagają prac modernizacyjnych.

Dalszych prac remontowych wymagają również niektóre z elementów budynku Klasztoru ojców Bernardynów w Warcie. W ostatnich latach przeprowadzono tu już część prac rewitalizacyjnych. Potrzebne jest ogólne zwiększenie efektywności energetycznej budynku

3.3. Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza w Gminie i Mieście Warta została przedstawiona za pomocą charakterystyki podziału funkcjonujących w niej podmiotów gospodarczych. Jednostki gospodarcze działające w całej Gminie warunkują jej rozwój, stanowią miejsce zatrudnienia w szczególności miejscowej ludności, a zatem ich liczba oraz opłacalność prowadzonej działalności determinują np. ilość miejsc pracy.

3.3.1. Struktura działalności gospodarczej

Na koniec 2015 roku w całej Gminie funkcjonowało 806 podmiotów gospodarczych (36,6% stanowiły podmioty w Mieście). W porównaniu do roku 2005 łączna liczba jednostek gospodarczych zwiększyła się o 71 podmiotów, przy czym liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się na obszarze Miasta Warta, a wzrosła na obszarze wiejskim Gminy.

Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w gminie miejsko-wiejskiej Warta wpisane do rejestru REGON

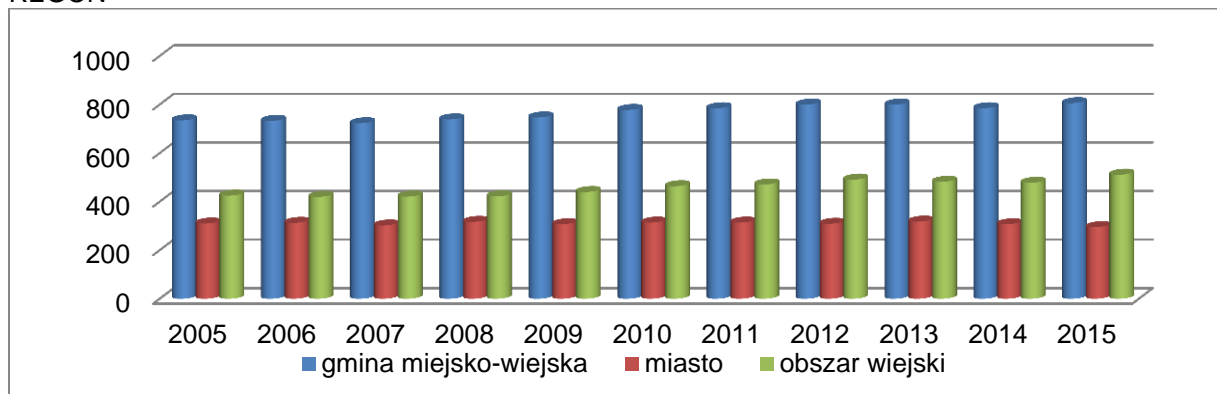
	gmina miejsko-wiejska	miasto	obszar wiejski
2005	735	310	425
2006	733	313	420
2007	723	302	421
2008	739	317	422
2009	747	307	440
2010	778	314	464
2011	785	314	471
2012	800	309	491
2013	800	318	482
2014	785	307	478
2015	806	295	511

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres poniżej obrazuje zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych w całej gminie miejsko-wiejskiej Warta, Mieście Warta oraz na obszarze wiejskim Gminy w badanym okresie. Ilość jednostek ulegała wahaniom, nie są to jednak znaczne różnice – najmniej jednostek zarejestrowano w 2007 roku (723),

natomiast najwięcej w 2015 (806). Różnica wynosi zatem 83 jednostki gospodarcze. Rozpatrując zachodzące w tej kwestii zmiany względem obszaru miejskiego i wiejskiego, należy zauważyć, że większe zmiany mają jednak miejsce na wsi, w latach 2005 – 2015 na obszarze Miasta liczba podmiotów gospodarczych kształtowała się w przedziale <295; 318> jednostek, na obszarze wiejskim wahania te były większe i zamykały się w przedziale <420; 491> jednostek. W 2015 roku liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych na obszarze Miasta Warta była najniższa w ostatnich 11 latach.

Wykres 4 Podmioty gospodarki narodowej w gminie miejsko-wiejskiej Warta wpisane do rejestru REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z klasyfikacją podmiotów wg sektorów własnościowych w gminie miejsko-wiejskiej Warta w 2015 roku sektor prywatny stanowił ok. 95,65% ogółu podmiotów. W jego ramach największą część stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Udział procentowy podmiotów w sektorze prywatnym i publicznym jest typowy dla polskiej gospodarki.

Poniżej zaprezentowano podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007, są to dane za 2015 rok. Najbardziej prężną branżą jest Sekcja G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (206 jednostek gospodarczych, czyli 25,56% ogółu), kolejna to Sekcja F budownictwo (98 jednostek, czyli 12,16% ogółu), następnie Sekcja C przetwórstwo przemysłowe (88 jednostek, czyli 10,92%), Sekcja S i T pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (75 jednostek, czyli 9,31%).

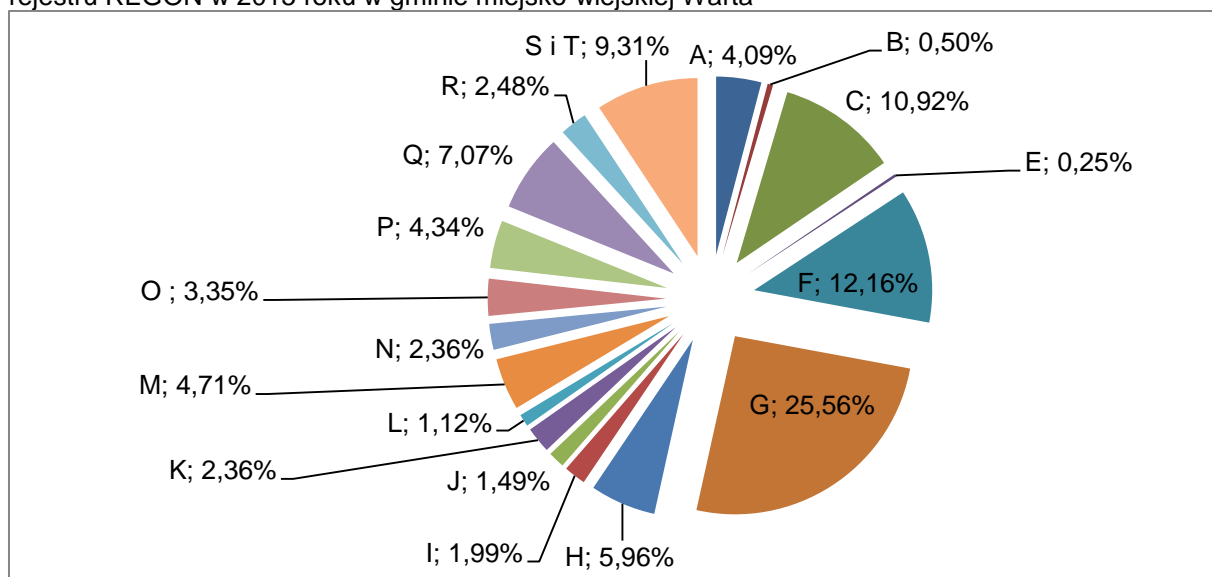
Tabela 24 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji i działów PKD 2007 w 2015 roku w gminie miejsko-wiejskiej Warta

Sekcja PKD 2007	Jedn. gosp.
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	33
B - Górnictwo i wydobywanie	4
C - Przetwórstwo przemysłowe	88
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F - Budownictwo	98

Sekcja PKD 2007	Jedn. gosp.
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	206
H - Transport i gospodarka magazynowa	48
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16
J - Informacja i komunikacja	12
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	38
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	27
P - Edukacja	35
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	57
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20
S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	75
OGÓŁEM	806

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 5 Procentowy udział poszczególnych Sekcji w ogóle podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2015 roku w gminie miejsko-wiejskiej Warta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Poniżej przedstawiono strukturę podmiotów gospodarczych w Mieście Warta.

Tabela 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji i działów PKD 2007 w 2015 roku w Mieście Warta

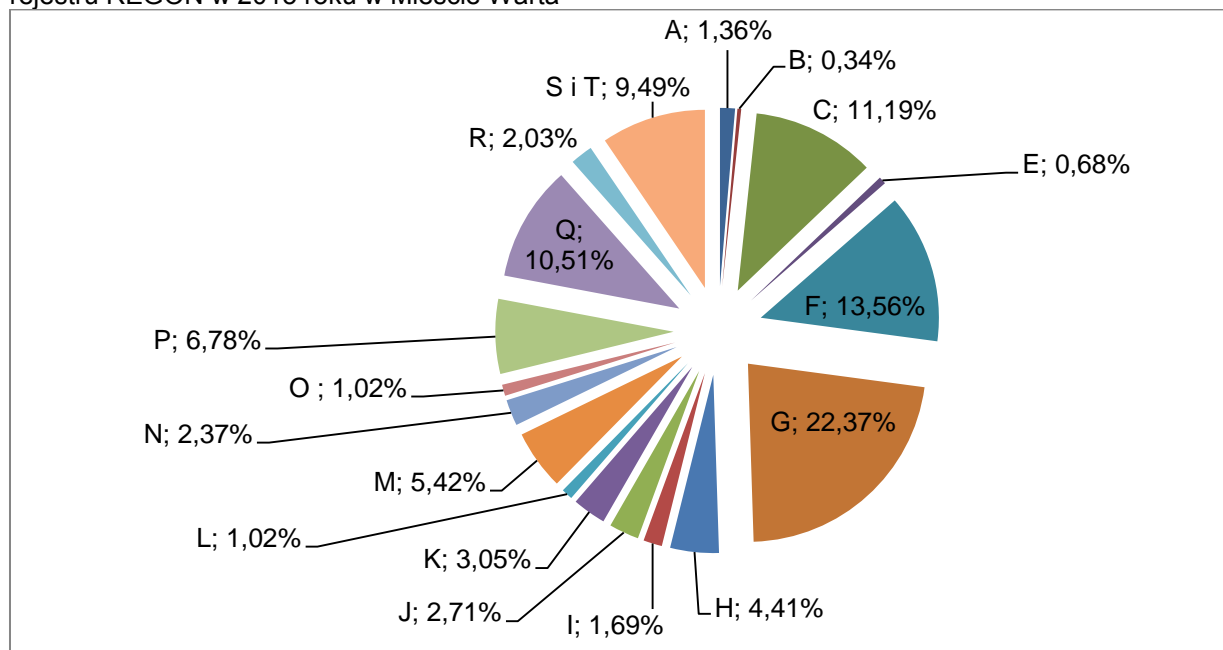
Sekcja PKD 2007	Jedn. gosp.
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4
B - Górnictwo i wydobywanie	1
C - Przetwórstwo przemysłowe	33
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F - Budownictwo	40
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	66
H - Transport i gospodarka magazynowa	13

Sekcja PKD 2007	Jedn. gosp.
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5
J - Informacja i komunikacja	8
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3
P - Edukacja	20
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6
S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	28
OGÓŁEM	295

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W Mieście Warta najbardziej prężną branżą – podobnie jak całej gminie miejsko-wiejskiej - jest Sekcja G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (66 jednostek gospodarczych, czyli 22,37% ogółu), kolejna to Sekcja F budownictwo (40 jednostek, czyli 13,56% ogółu), następnie Sekcja C przetwórstwo przemysłowe (33 jednostek, czyli 11,19%), Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (31 jednostek, czyli 10,51%).

Wykres 6 Procentowy udział poszczególnych Sekcji w ogóle podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2015 roku w Mieście Warta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Do największych przedsiębiorstw działających na terenie Miasta należą:

- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „NOWUM” Stanisław Nowicki,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „UNIKAT” Bogumił Kamiński,
- PHU „IGA” Leszek Ignasiak,

- Bank Spółdzielczy Warta,
- Restauracja „Pod Wiatrakiem”,
- Restauracja „Smakosz”.

Rolnictwo

Użytki rolne zajmowały w 2010 roku 13175,06 ha, co stanowiło 51,8% powierzchni całej Gminy miejsko-wiejskiej Warta. Rolnicza przestrzeń produkcyjna Gminy uzależniona jest od występujących tu bardzo dobrych warunków klimatycznych i glebowych, ale również od stosunków wodnych. Około 17,5% powierzchni Gminy i Miasta stanowią gleby I - III klasy bonitacyjnej. Gleby najlepsze pod względem właściwości fizykochemicznych i o najwyższych bonitacjach występują w zachodniej części Gminy i Miasta oraz w rejonach miejscowości: Rossoszyca, Miedze, Grabinka i Lipiny. Obszar jednostki podzielić można na dwa rejony, które oddziela od siebie dolina rzeki Warty. Część zachodnia jest rejonem typowo rolniczym, z przewagą gleb brunatnych i bielcowych. W jej południowej i północnej części również znajdują się gleby słabsze. Na wschód od rzeki dominują gleby słabe, piaszczyste. W dolinie Warty, na terenach zalewowych występują gleby o korzystnych warunkach rozwoju dla upraw łąkowych.

Łączna powierzchnia 1994 gospodarstw rolnych wynosiła w 2010 roku 14830,97 ha. Użytki rolne stanowiły 88,83% powierzchni gruntów ogółem, 99,1% z nich to użytki rolne w dobrej kulturze. Pod zasiewami znajdowało się 72,77% powierzchni gruntów ogółem. W ponad połowie gospodarstw występowały łąki trwale zajmując 13% gruntów ogółem.

Tabela 26 Użytkowanie gruntów w gminie miejsko-wiejskiej Warta

	liczba gospodarstw rolnych	powierzchnia
grunty ogółem	1 994	14 830,97
użytki rolne ogółem	1 990	13 175,06
użytki rolne w dobrej kulturze	1 855	13 053,72
pod zasiewami	1 749	10 792,00
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	70	66,40
uprawy trwale	99	54,37
sady ogółem	94	49,99
ogrody przydomowe	183	29,68
łąki trwale	1 131	1 919,02
pastwiska trwale	194	192,25
pozostałe użytki rolne	250	121,34
lasy i grunty leśne	608	869,43
pozostałe grunty	1 677	786,48

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, w Gminie miejsko-wiejskiej Warta prowadzonych było 1995 gospodarstw rolnych. Większość stanowiły gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha (33,58%) oraz o powierzchni od 5 do 10 ha (30,53%). Gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej stanowiły 8,72% ogółu. Zestawienie powierzchni i liczby gospodarstw rolnych przedstawiono poniżej.

Tabela 27 Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie miejsko-wiejskiej Warta.

ogółem	1 995
do 1 ha włącznie	308
1 - 5 ha	670
5 - 10 ha	609
10 -15 ha	234
15 ha i więcej	174

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

W większości gospodarstw uprawiane są zboża, kolejną znaczną grupę stanowią ziemniaki i warzywa gruntowe. Poza nimi rolnicy prowadzą również uprawy przemysłowe, rzepak i rzepik, rośliny strączkowe oraz buraki cukrowe.

Tabela 28 Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju w Gminie miejsko-wiejskiej Warta.

ogółem	1 749
zboża razem ²⁷	1 597
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	1 586
ziemniaki	1 131
uprawy przemysłowe ²⁸	66
buraki cukrowe	15
rzepak i rzepik razem	51
strączkowe jadalne na ziarno razem ²⁹	16
warzywa gruntowe	300

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

Wśród zwierząt gospodarskich dominuje hodowla drobiu, następnie bydła i trzody chlewnej. W 79 gospodarstwach występują konie.

Tabela 29 Pogłowia zwierząt gospodarskich w Gminie Warta.

bydło razem	8 121
bydło krowy	2 929
trzoda chlewna razem	5 722
trzoda chlewna lochy	708
konie	79
drób ogółem razem	33 315
drób ogółem drób kurzy	17 830

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

²⁷ Do grupy "zbóż ogółem" zalicza się powierzchnię uprawy zbóż podstawowych (pszenica, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto) z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno i pozostałymi uprawami zbożowymi (gryka, proso itp.).

²⁸ Do grupy "przemysłowych" zaliczono powierzchnię buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, Inu i konopi oraz tytoniu.

²⁹ Do grupy "strączkowych jadalnych" zalicza się groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycę).

3.3.2. Obszary aktywności gospodarczej w Gminie i Mieście Warta

„Miasto Warta odznacza się miejską strukturą funkcjonalno-przestrzenną ze zwartą zabudową mieszkaniowo-usługową o charakterze małomiasteczkowym skoncentrowaną wokół rynku oraz zabytkowego kościoła i klasztoru bernardynów, tworzącą strefę centralną miasta, z zabudową mieszkaniową jednorodzinną typu osiedlowego, niewielkim udziałem zabudowy wielorodzinnej oraz zabudową usługową i produkcyjno-usługową na obrzeżach.”³⁰

Działalność gospodarcza prowadzona jest we wszystkich częściach miasta. Działalność usługowa i handlowa prowadzona jest jednak głównie na obszarze „Starego Miasta”. W strefie centralnej Miasta znajduje się siedziba Urzędu Gminy i Miasta, a także siedziby organizacji kulturalnych, społecznych i religijnych. Jest to zatem obszar lokalizacji funkcji miastotwórczych i przesądza o miejskim i jednocześnie zabytkowym charakterze Warty, który ma znaczny wpływ na strukturę prowadzonej działalności gospodarczej. Współistnieją tutaj dwie podstawowe funkcje Miasta: mieszkaniowa i usługowa.

Działalność o charakterze usługowym i produkcyjnym jest również prowadzona poza strefą centralną. Znajdują się tutaj tereny sportowo-rekreacyjne i obsługi turystyki, tereny obsługi komunikacji, czy cmentarzy wyznaniowych.

„Funkcją dominującą gminy jest rolnictwo i jego obsługa. Gmina posiada korzystne warunki przyrodnicze do uprawy zbóż (żyto i pszenica) i ziemniaków. Kompleksy trwałych użytków zielonych są związane z nisko położonymi terenami dolin rzecznych i obniżen. W strukturze użytkowania zwraca uwagę zdecydowana przewaga użytków rolnych zajmujących około 70% powierzchni ogólnej gminy. Najlepsze na terenie gminy gleby II-III i IV klasy ciągną się stosunkowo szerokim pasem w zachodniej części gminy – od Piotrowic na południu po Wolę Miłkowską i Klonówek na północy. Niewielkie kompleksy w części wschodniej występują na gruntach wsi Rossoszyca, Lipiny i Miedze-Grabinka. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi ok. 7,55 ha, a największy odsetek stanowią gospodarstwa o powierzchni do 7 ha. (...)

Ośrodkami lokalnymi są miejscowości Cielce, Ustków, Jeziorsko, Raczków i Rossoszyca, a funkcje wsi rekreacyjnych (letniskowych) pełnią i nadal pełnić będą wsie: Pierzchnia Góra, Józefów, Wiktorów, Chorażka, Lasek, Mogilno, Miedźno, Kolonia Glinno, Ostrów Warcki i Zaspę Miłkowskie.

Dla rozwoju funkcji agroturystycznych największe predyspozycje mają: Jeziorsko, Pierzchnia Góra, Miedźno, Glinno i Dzierżązna.”³¹

³⁰ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta*

³¹ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta*

3.3.3. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

Wielkość dochodów gminy wynika z przepisów zawartych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która określa źródła finansowania jednostek samorządu terytorialnego. Poniżej - na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego – przedstawiono dochody i wydatki gminy miejsko-wiejskiej Warta w latach 2005 – 2015 (dla gmin miejsko-wiejskich sporządzane jest jedno sprawozdanie, brak jest informacji dla części miejskiej i wiejskiej oddzielnie).

Tabela 30 Dochody i wydatki z budżetu Gminy Warta

	dochody ogółem	wydatki ogółem
2005	20 348 764,00	22 639 479,00
2006	24 039 450,72	23 755 577,20
2007	36 774 406,67	35 996 062,30
2008	29 509 436,85	31 161 355,11
2009	30 244 350,20	28 550 458,14
2010	31 631 338,09	33 247 611,72
2011	33 510 558,35	35 374 701,08
2012	35 465 025,57	34 754 937,39
2013	37 199 198,55	36 559 378,52
2014	37 467 950,31	38 571 775,21
2015	37 344 849,79	36 917 763,85

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni podanych lat dochody i wydatki Gminy wzrosły ponad dwukrotnie. Kwota wydatków częściej przewyższała dochody.

Tabela 31 Struktura wydatków z budżetu Gminy Warta (zł)

wydatki	ogółem	majątkowe ogółem	majątkowe inwestycyjne	bieżące ogółem	bieżące na wynagrodzenia	ogółem na 1 mieszkańca
2005	22 639 479,00	4 924 358,00	4 924 358,00	-	-	1 730,45
2006	23 755 577,20	3 271 902,32	3 271 902,32	-	-	1 817,01
2007	35 996 062,30	4 078 684,43	4 078 684,43	-	-	2 763,61
2008	31 161 355,11	6 065 128,61	6 065 128,61	25 096 226,50	9 324 306,43	2 399,80
2009	28 550 458,14	4 349 000,40	4 349 000,40	24 201 457,74	9 770 623,82	2 202,12
2010	33 247 611,72	5 629 344,06	5 629 344,06	27 618 267,66	10 825 518,11	2 542,64
2011	35 374 701,08	6 833 361,15	6 833 361,15	28 541 339,93	11 751 372,90	2 727,85
2012	34 754 937,39	4 696 256,98	4 696 256,98	30 058 680,41	12 020 285,51	2 687,72
2013	36 559 378,52	5 693 383,44	5 693 383,44	30 865 995,08	11 855 256,16	2 834,28
2014	38 571 775,21	6 149 391,96	6 149 391,96	32 422 383,25	11 996 910,38	2 995,17
2015	36 917 763,85	3 551 771,06	3 551 771,06	33 365 992,79	12 494 690,79	2 871,41

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Największa część wydatków Gminy jest przeznaczana na wydatki bieżące, w 2015 roku stanowiły one ok. 90,37% ogółu. Wydatki majątkowe inwestycyjne w 2015 roku stanowiły około 9,62 ogółu (w 2011 roku około 19,3%). Z roku na rok wysokość wydatków wzrasta.

Tabela 32 Udział procentowy poszczególnych wydatków z budżetu gminy Warta w 2015 roku

wydatki z budżetu gminy Warta ogółem	36 917 763,85	100,00%
administracja publiczna	4 543 939,49	12,31%
oświata i wychowanie	13 871 443,28	37,57%
pomoc społeczna	5 987 306,84	16,22%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 698 664,24	10,02%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując kierunki wydatków z budżetu Gminy widzimy, że największy odsetek przeznaczany jest na oświatę i wychowanie (poziom tych wydatków wzrasta), a następnie na pomoc społeczną. Znaczną część finansów pochłania również gospodarka komunalna i ochrona środowiska (z roku na rok przeznaczana jest coraz większa pula środków).

3.3.4. Problemy zidentyfikowane w sferze gospodarczej

Poniżej przedstawiono problemy dotyczące sfery gospodarczej:

- zbyt mała ilość firm zarejestrowanych w Gminie i Mieście - liczba podmiotów gospodarczych zmniejsza się na obszarze Miasta Warta, a wzrasta na obszarze wiejskim Gminy;
- mała skłonność mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
- niska chłonność lokalnego rynku;
- oddalenie od wielkich rynków zbytu (Łódź, Wrocław);
- niekorzystana struktura firm – większość z nich zajmuje się handlem detalicznym i hurtowym, czyli gałęziami, które będą powoli zamierały kosztem wielkich sieci handlowych;
- niskie wykształcenie mieszkańców, co powoduje że tworzy się mało firm innowacyjnych i o wysokim potencjale;
- zdegradowania przestrzeń miejsca (głównie budynki) co powoduje, że Miasto nie jest dobrym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej.

∇ Problemy w sferze gospodarczej

Niskie dochody ludności powodują, że w Mieście znajduje się wiele sklepów z używaną odzieżą. Mieszkańców często nie stać na odzież nową. Na terenie Miasta nie znajduje się ani jeden sklep z wyrobami luksusowymi. Mieszkańców po prostu nie stać na nie.

Fot. Sklep z używaną odzieżą

Problemem jest również bardzo niska przedsiębiorczość mieszkańców. Rzadko podejmują oni próby prowadzenia własnych firm.

Fot. Popularny dyskont

W handlu w Warcie i całej Polsce następują duże zmiany. Sieci dyskontów wielkopowierzchniowych zdobywają coraz większą część rynku. Zgodnie z raportem Nielsena sprzed roku, mają one już niemal połowę rynku FMCG (towarów szybko zbywalnych). Na zmianach tracą mniejsze sklepy, bo rynek jest zbyt nasycony, by wszyscy mogli na nim się rozwijać. Dyskonty rywalizują nie tylko z innymi formatami sklepów, lecz także między sobą. Z jednej strony korzystają na tym konsumenci, o których trwa cenowa wojna, jednak wbrew pozorom, wybór dla nich staje się ograniczony. W Warcie dyskonty są chętnie odwiedzane. Zanika jednak handel w małych sklepach. Problemem jest fakt, że większość firm

zarejestrowanych na terenie Warty, to właśnie firmy z sektora handlu detalicznego i hurtowego. Szacuje się, że niestety znikną one z rynku.

Fot. Handel uliczny

Przy Rynku w Warcie prowadzony jest drobny handel, głównie owocami, warzywami ale również odzieżą i innymi artykułami. Targ nie ingeruje w przestrzeń publiczną, raczej w przypadku Warty urozmaica tę przestrzeń. Handluje się tu głównie płodami rolnymi wytworzonymi w regionie. Targowisko opiera się na wielkich sieciach handlowych. Mieszkańcy wiedzą, że znajdą tam świeże artykuły i choć cena tych artykułów jest czasami wyższa niż w pobliskich dyskontach, to wszyscy przyzwyczaili się do świeżych produktów. Targ jest także miejscem spotkań mieszkańców, wymiany zdań.

Fot. Sklepy w pierzei Rynku.

Na Rynku w Warcie dominują małe sklepy, głównie spożywcze i drobne usługi. Wygląd i mozaika kolorów wystaw i ogłoszeń nie przysparza dobrych doznań estetycznych. Kolorowe elewacje, pomieszane wzory powodują, że Rynek przestał być miejscem prestiżowym.

4. Analiza SWOT Gminy i Miasta Warta

W wyniku przeprowadzenia analizy stanu istniejącego Gminy i Miasta Warta możliwe jest dokonanie analizy SWOT. Analiza ta służy określeniu najbardziej optymalnych kierunków rozwoju obszaru w oparciu o wskazanie:

S (strengths) – mocne strony, jako czynniki wewnętrzne; atut, zaleta, przewaga;

W (weakness) – słabe strony, jako czynniki wewnętrzne; bariera, wada, słabość;

O (opportunities) – szanse - czynniki zewnętrzne, mogące mieć pozytywny wpływ na jednostkę;

T (threats) – zagrożenia - czynniki zewnętrzne, mogące mieć negatywny wpływ na jednostkę.

Poniżej określono czynniki w podziale na następujące obszary aktywności:

- Społeczeństwo, sytuacja społeczna;
- Środowisko przyrodnicze;
- Turystyka, sport, rekreacja;
- Przedsiębiorczość i rolnictwo;
- Infrastruktura techniczna;
- Edukacja i społeczeństwo informacyjne;
- Pomoc społeczna i ochrona zdrowia;

oraz wskazano szanse i zagrożenia dla rozwoju Gminy i Miasta Warta.

∇ SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA

Mocne strony

- a. zrewitalizowana część przestrzeni miejskiej w Warcie – przy udziale środków unijnych z RPO WŁ
- b. istnienie dobrze wyposażonego oraz położonego w zabytkowym otoczeniu placu zabaw w centrum Miasta
- c. bliskość do stolicy powiatu – Sieradza
- d. przynależność do „Lokalnej Grupy Działania – Przymierze Jeziorsko”
- e. funkcjonowanie Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- f. dobre położenie geostrategiczne Gminy i Miasta
- g. wykorzystanie funduszy unijnych dla realizacji inwestycji służących podniesieniu jakości życia społeczeństwa – dostępu do infrastruktury, Internetu

Słabe strony

- a. problemy natury społecznej występujące z większym natężeniem na terenie Miasta Warta:
 - szerzący się problem alkoholizmu
 - dynamiczne starzenie się społeczeństwa
 - problem ubóstwa, bezrobocia i wykluczenia społecznego, marginalizacji osób ubogich, bezrobotnych i starszych
 - słabe warunki mieszkaniowe w szczególności w centrum Miasta
- b. utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
- c. brak inicjatyw organizujących czas wolny osobom starszym

- d. duże prawdopodobieństwo występowania chorób już wśród ludzi młodych z powodu siedzącego trybu życia
- e. brak miejsc spotkań na osiedlach, odpowiednio wyposażonych placów zabaw
- f. zły stan techniczny budynków
- g. zmniejszająca się liczba ludności
- h. stosunkowo wysoki poziom bezrobocia
- i. ujemny przyrost naturalny

∇ ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Mocne strony

- a. prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów
- b. przynależność do Związku Komunalnego Gmin „Czyste miasto, czysta gmina”
- c. funkcjonowanie Ścieżki Edukacji Ekologicznej „Warta”
- d. istnienie Zbiornika Jeziorsko oraz bogatej flory i fauny
- e. wykorzystanie funduszy unijnych dla realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska

Słabe strony

- a. zbyt mała ilość roślinności w Mieście
- b. niska świadomość ekologiczna mieszkańców
- c. dewastacja natury
- d. zanieczyszczenie powietrza spowodowane w szczególności ruchem drogowym na przebiegającej przez centrum Miasta drodze krajowej, ale także niską efektywnością energetyczną budynków

∇ TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA

Mocne strony

- a. istnienie obiektów zabytkowych, w szczególności zabytkowej strefy centrum Miasta
- b. bogata tradycja, historia i kultura
- c. duże walory przyrodnicze i krajobrazowe
- d. funkcjonowanie zespołów, stowarzyszeń i instytucji zrzeszających lokalną społeczność
- e. istnienie zmodernizowanego stadionu miejskiego
- f. potencjał tkwiący w istniejących budynkach
- g. stałe imprezy organizowane na terenie Miasta

Słabe strony

- a. zły stan architektoniczny zabytków, na szczególną uwagę zasługują obiekty zabytkowe na obszarze Miasta
- b. brak spójnego systemu informacji i promocji Gminy i Miasta
- c. niski rozwój funkcji turystycznych w Gminie i Mieście
- d. brak miejsc rozrywki i sportu w miesiącach zimnych
- e. mała ilość miejsc rozrywki i wypoczynku

∇ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO

Mocne strony

- a. funkcjonowanie targu
- b. stabilna ilość podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy i Miasta
- c. zwiększająca się świadomość, co do możliwości wykorzystania funduszy unijnych

Słabe strony

- a. niedostosowanie kwalifikacji do lokalnego i regionalnego rynku pracy
- b. brak osób z wykształceniem technicznym, niewystarczająca ilość osób z wykształceniem wyższym (choć następują w tym zakresie pozytywne przemiany)
- c. stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców
- d. mała przedsiębiorczość mieszkańców, niska aktywność w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, szczególnie na obszarze Miasta
- e. pojawianie się dyskontów, które powoli wypychają z rynku małe sklepy
- f. występowanie bezrobocia długotrwałego oraz wśród osób, które powinny być aktywne zawodowo
- g. znaczna przewaga przedsiębiorstw zajmujących się handlem hurtowym i zagranicznym
- h. brak rozwiązań innowacyjnych w prowadzonych działalnościach

∇ INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mocne strony

- a. dobrze rozplanowana sieć dróg
- b. dość wysoki procent zwodociągowania Gminy i Miasta
- c. dobre zelektryfikowanie Gminy i Miasta
- d. wykorzystywanie funduszy unijnych przy realizacji inwestycji podnoszących jakość infrastruktury technicznej

Słabe strony

- a. przebiegająca przez centrum Miasta droga krajowa obniża jakość życia mieszkańców (niski poziom bezpieczeństwa, dewastacja budynków, hałas, powolne wyludnianie się centrum)
- b. znaczna część Gminy i Miasta nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnej
- c. ulice wokół rynku na obszarze Miasta wymagają prac modernizacyjnych
- d. brak parkingów dla mieszkańców oraz ciągów pieszych, które sprzyjałyby osobom niepełnosprawnym oraz osobom prowadzącym wózki z dziećmi
- e. braki w wyposażeniu dróg w bezpieczne ścieżki rowerowe, chodniki
- f. ulice występujące na terenie Miasta, posiadające status dróg gminnych, w większości pozostają w stanie technicznym dostatecznym
- g. sieć wodociągowa powinna zostać powiększona
- h. brak sieci gazowej
- i. poszczególne z budynków gminnych wymagają przeprowadzenia remontów

▽ EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Mocne strony

- a. dość dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa
- b. dość dobre wyposażenie szkół w boiska
- c. funkcjonowanie Warckiego Centrum Kultury oraz Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Warcie

Słabe strony

- a. wysokie wskaźniki komputeryzacji szkół
- b. zbyt mała liczba szkoleń, zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

▽ POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- a. funkcjonowanie Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej
- b. funkcjonowanie Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który dobrze wypełnia swoje zadania
- c. funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej
- d. stopniowa poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców

Słabe strony

- a. słaby dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, jest on szczególnie utrudniony dla osób starszych
- b. znaczny udział wydatków z budżetu Gminy przeznaczany jest na pomoc społeczną, problemy natury społecznej występujące z większym natężeniem na terenie Miasta Warta:
 - szerzący się problem alkoholizmu
 - dynamiczne starzenie się społeczeństwa
 - problem ubóstwa, bezrobocia i wykluczenia społecznego, marginalizacji osób ubogich, bezrobotnych i starszych
 - słabe warunki mieszkaniowe w szczególności w centrum Miasta
- c. wysoki wskaźnik bezrobocia
- d. długotrwałe bezrobocie
- e. postępujący problem alkoholizmu
- f. znaczna liczba przestępstw o charakterze kryminalnym

▽ SZANSE

- a. Występowanie na obszarze Gminy Zbiornika Jeziorsko oraz Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
- b. Utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy
- c. Wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej
- d. Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej
- e. Budowa sieci kanalizacyjnej i gazowej
- f. Modernizacja istniejących i budowa nowych dróg

- g. Promocja Gminy i Miasta i ich walorów turystycznych
- h. Rozwój działalności agroturystycznej, uzupełniającej ofertę turystyczną Gminy i Miasta
- i. Bliskość aglomeracji łódzkiej
- j. Pozyskiwanie środków na prowadzenie zajęć pozalekcyjnych
- k. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla poruszania się osób niepełnosprawnych
- l. Zwiększenie pomocy – nie tylko finansowej – dla osób ubogich i starszych
- m. Opracowanie programu pomocy i wzmacniania aktywności wśród osób starszych
- n. Zwiększenie się poziomu bezpieczeństwa mieszkańców

∇ ZAGROŻENIA

- a. Bezrobocie strukturalne
- b. Spadek szybkiego tempa wzrostu gospodarczego
- c. Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS
- d. Brak środków finansowych na rozwój przedsiębiorstw
- e. Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego
- f. Duża konkurencja w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE
- g. Rozpowszechniony handel produktami przez sieć Internet oraz duża dostępność produktów; o niskiej jakości i cenie np. z Chin, na czym mogą tracić lokalni przedsiębiorcy
- h. Brak działalności związanej z opieką nad osobami starszymi, związanej przede wszystkim z wykształceniem umiejętności odnalezienia się w społeczeństwie, aktywizacji
- i. Brak prowadzenia działań naprawczych w tkance miejskiej.

5. Założenia Programu Rewitalizacji

5.1. Okres realizacji Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta

Okres realizacji Programu Rewitalizacji częściowo pokrywa się z okresem programowania budżetu Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Biorąc pod uwagę, że projekty z tego okresu można realizować do roku 2022, Program Rewitalizacji zamyka się datą 2022. Szacuje się, że niektóre z projektów mogą być trudne pod względem inwestycyjnym i będą realizowane w długim okresie czasu. Choć Urząd Gminy i Miasta w Warcie oraz inne jednostki realizujące projekty chcieliby wszystkie projekty wykonać jak najszybciej, to jednak należy wziąć pod uwagę uwarunkowania budżetowe oraz techniczne. Głównym elementem niepewności jest harmonogram naboru wniosków o dotację z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020*, albowiem realizację wielu projektów uzależnia się od otrzymanej dotacji.

5.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów

W celu wskazania obszaru rewitalizacji dokonano wyłonienia obszaru zdegradowanego w Gminie i Mieście Warta. Posłużono się definicjami poszczególnych pojęć zawartych w „Wytycznych...”, zgodnie z którymi:

▽ **Stan kryzysowy** zdefiniowano zaś jako stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

▽ **Obszar zdegradowany** to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

▽ **Obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z „Wytycznymi...” zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji w Gminie i Mieście Warta określono przy założeniu, że program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia, a zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to kryterium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy (w przypadku niniejszego Programu – Gminy i Miasta Warta). Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji został wyznaczony w oparciu o wielokryterialną analizę / diagnozę uwzględniającą problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, techniczne oraz przestrzenno-funkcjonalne, w tym również środowisko kulturowe i atrakcyjność turystyczną. Zidentyfikowano potrzeby rewitalizacyjne. Dokonano analizy danych udostępnionych przez: Komisariat Policji w Warcie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warcie oraz Urząd Gminy i Miasta w Warcie. Uwzględniono również informacje pozyskane podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz wizji lokalnej. Przeprowadzona diagnoza umożliwiła wskazanie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie i Mieście Warta. Obszar rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni całkowitej gminy miejsko-wiejskiej Warta i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.

W ramach niniejszego PR wyznaczono jeden obszar zdegradowany, jest to Miasto Warta. Obszar ten obejmuje m.in. zabytkową część Miasta. Granice wytyczonego obszaru rewitalizacji pokrywają się z granicami obszaru zdegradowanego, na podstawie przeprowadzonej diagnozy stwierdzono tu występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Obszar rewitalizacji obejmuje 4,26% powierzchni gminy miejsko-wiejskiej Warta oraz 25,78% jej mieszkańców.

5.3. *Obszar rewitalizacji*

Mapa poniżej przedstawia obszar rewitalizacji w gminie miejsko-wiejskiej Warta, czyli Miasto Warta. Diagnoza wykazała, że na innych obszarach również występują problemy społeczne, infrastrukturalne, gospodarcze, jednak natężenie tych problemów nie jest tak duże, jak na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Główne kryterium stanowi sfera społeczna. Natężenie problemów społecznych dotyczy głównie Miasta Warta. Występują tam największe ubóstwo, bezrobocie, choroby długotrwałe, niepełnosprawność, a także problem nadużywania alkoholu, co potwierdziła diagnoza, przeprowadzona w oparciu o dane otrzymane z: Urzędu Gminy i Miasta w Warcie, Policji oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie.

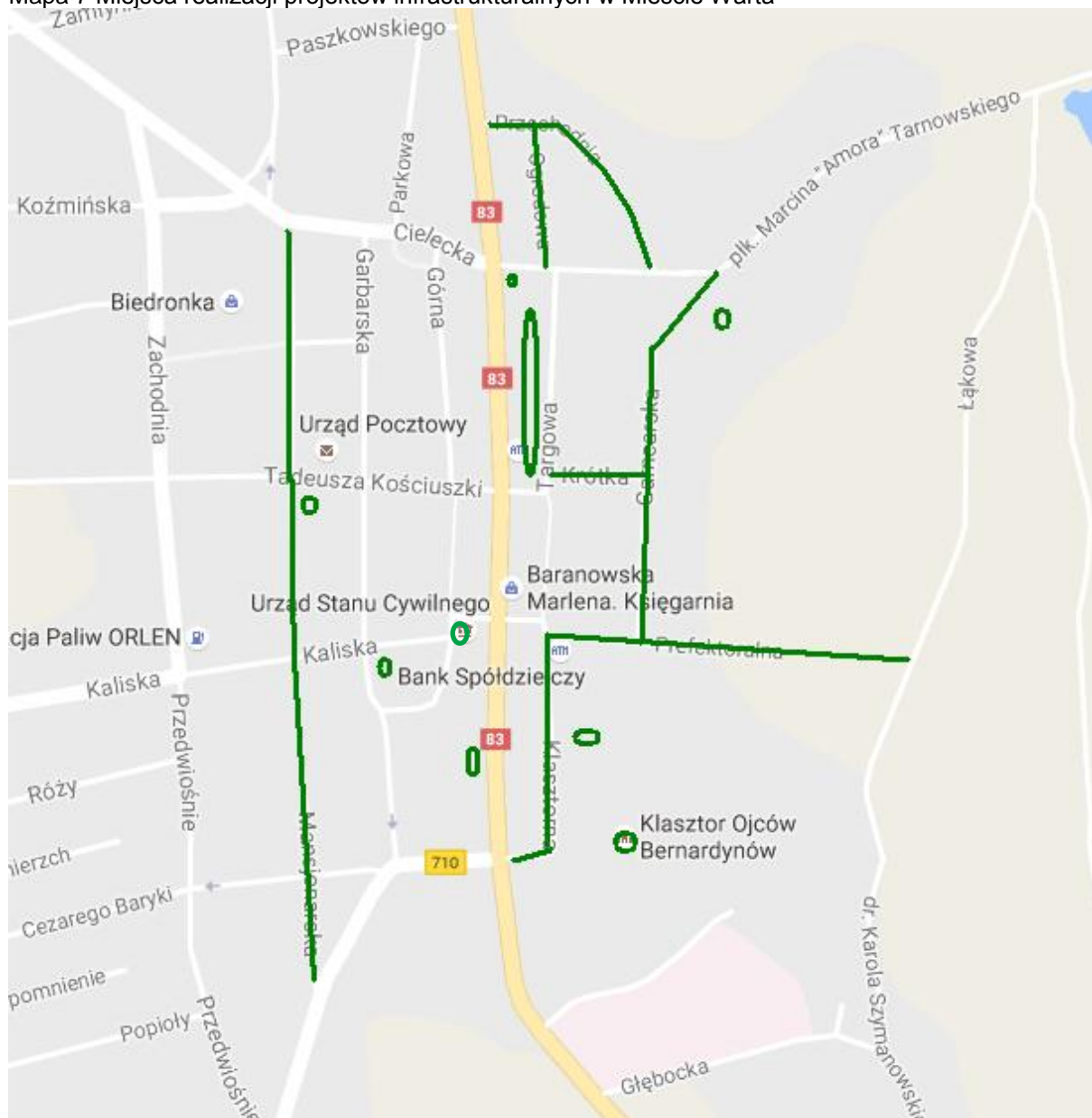
Mapa 6 Obszar rewitalizacji w gminie miejsko-wiejskiej Warta – Miasto Warta wraz z zaznaczonym obszarem realizacji projektów infrastrukturalnych

Źródło: www.google.pl/maps/place/Warta

Mapa poniżej prezentuje w przybliżeniu część Miasta, w której realizowane będą projekty infrastrukturalne. Projekty oznaczono zielonymi liniami i okręgami.

Mapa 7 Miejsca realizacji projektów infrastrukturalnych w Mieście Warta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps/place/Warta

Wskazany obszar rewitalizacji wymaga realizacji projektów rewitalizacyjnych, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym na terenie Miasta Warta, jednak pośrednio oddziaływanie projektów będzie obejmować także obszar wiejski Gminy, co będzie stanowiło dodatkową korzyść.

Fot. Zdjęcie części strefy przeznaczonej do rewitalizacji z lotu ptaka

5.4. *Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji*

Obszar objęty rewitalizacją został wytyczony na podstawie diagnozy stanu Gminy i Miasta Warta, w tym pogłębionej diagnozy sfery społecznej oraz szerokich konsultacji ze społecznością lokalną. Partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu: diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania. Obszar rewitalizacji został więc wytyczony w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego **udziału interesariuszy na każdym etapie**.

Wytyczając obszar rewitalizacji, wzięto pod uwagę podstawową zasadę rewitalizacji wyływającą z „Wytycznych ...” – **zasadę koncentracji**, która mówi, że: programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych, przy założeniu, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Program Rewitalizacji dotyczy zatem terenów obejmujących całość obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.

Poniżej uzasadniono wybór obszaru przeznaczonego do rewitalizacji:

Na wyznaczonym terenie obok koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (potwierdzonych pogłębioną diagnozą sfery społecznej, która pokazała, że większa część rodzin korzystających z pomocy społecznej w odniesieniu do liczby mieszkańców zamieszkuje obszar Miasta) stwierdzono występowanie negatywnych zjawisk w sferach:

- gospodarczej – mała ilość przedsiębiorstw zakładanych przez samych mieszkańców Miasta Warta. Występuje również niekorzystna struktura przedsiębiorstw. Większość z nich to działalności handlowe. Małe sklepy wypierane są przez dyskonty.
- środowiskowej – występuje tu zanieczyszczenie środowiska naturalnego, co spowodowane jest niską emisją, której źródłem są budynki mieszkalne oraz duży ruch pojazdów wszelkiego typu.
- przestrzenno-funkcjonalnej – stwierdzono niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, zły stan techniczny obiektów i przestrzeni (m.in. złe warunki zamieszkania oraz zły stan budynków mieszkalnych m.in. przy drodze krajowej nr 83; niewystarczający poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; zaniedbane ulice wokół rynku, które nie korespondują z historycznym wizerunkiem Miasta; brak parkingów; braki w sieci kanalizacji sanitarnej).
- technicznej – m.in. degradacja budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji; zły stan architektoniczny obiektów zabytkowych.

Choć przeprowadzona diagnoza wykazała występowanie problemów społecznych także na obszarze wiejskim Gminy, to jednak miejscowości dotknięte nimi są położone daleko od siebie i trudno jest mówić o koncentracji występujących tam problemów.

Najbardziej istotnym dla rozwoju Gminy i Miasta Warta jest wyznaczony obszar rewitalizacji - Miasto Warta, w którym jednocześnie występuje koncentracja problemów oraz negatywnych zjawisk opisanych powyżej. Koncentracja, o której mowa umożliwiła wskazanie celów oraz projektów rewitalizacyjnych, które mają wyprowadzić obszar rewitalizacji z sytuacji kryzysowej.

5.5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja to stan obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, czyli planowany efekt rewitalizacji. Wizja to pewien obraz pożądanego stanu obszaru, jaki chce się osiągnąć po wdrożeniu pewnych działań, czyli w tym wypadku na koniec wdrażania *Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017– 2022*.

Wizja wyprowadzenia wytyczonego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej (czyli planowany efekt rewitalizacji) w Gminie i Mieście Warta, to:

Warta – miejsce gdzie ożywiona przestrzeń publiczna współgra z wysokim kapitałem społecznym, tworząc atrakcyjny ośrodek o bogatych walorach przyrodniczych i dynamicznie zachodzących przemianach społeczno-gospodarczych.

5.6. *Potrzeby rewitalizacyjne, cele rewitalizacji oraz kierunki działań*

Na podstawie diagnozy określono problemy w poszczególnych sferach na zdefiniowanym obszarze, który podlegać będzie rewitalizacji. W rezultacie wyodrębniono potrzeby rewitalizacyjne, cele rewitalizacji oraz kierunki działania w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej oraz gospodarczej, zmierzające do eliminacji bądź ograniczenia zaobserwowanych negatywnych zjawisk:

POTRZEBY REWITALIZACYJNE

Na podstawie wcześniej opisanych problemów wskazano potrzeby rewitalizacyjne. Potrzeby zostały również skorelowane z głównymi celami strategicznymi rozwoju Gminy i Miasta Warta, wynikającymi z lokalnej strategii rozwoju, które stanowią filar i koło zamachowe rozwoju Gminy.

- 1) Podstawowe potrzeby w zakresie wzrostu potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji są ściśle powiązane z celami rozwoju turystyki w oparciu o potencjał przyrodniczy i krajobrazowy. Potrzeba rewitalizacji podyktowana jest postępującą degradacją przestrzeni lokalnej – środowiska naturalnego, negatywnymi zjawiskami społecznymi, wzrostem zagrożeń wynikających ze szkodliwej działalności człowieka.
- 2) Czynnikiem (potrzebą) uzasadniającym proces rewitalizacji jest pobudzenie lokalnej aktywności społecznej i gospodarczej, powiązanej przede wszystkim z potencjałem ludzkim i technicznym (w obszarze: oferty turystycznej i kulturalnej, potencjale komunikacyjnym i infrastrukturalnym, rozwoju przedsiębiorczości).
- 3) Kolejna potrzeba rewitalizacyjna dotyczy stricte infrastruktury kultury i wynika wprost z konieczności zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego, zarówno w kontekście ochrony przed degradacją obiektów zabytkowych, historycznych, infrastruktury turystyki i rekreacji, jak też zaspokajania potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji (zwyczaje, obyczaje, potrzeba spędzania wolnego czasu – bogata oferta kulturalna).
- 4) Poprawa jakości życia mieszkańców to potrzeba rewitalizacyjna obejmująca poprawę bezpieczeństwa (bytowo-socjalnego, rodzinnego, społecznego), poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego (m.in.: infrastruktury drogowej, komunikacyjnej, zdrowotnej, spójne i akceptowalne zagospodarowanie przestrzeni publicznej), poprawę środowiska naturalnego i otoczenia. Ponadto, w kontekście społecznym rewitalizacja staje się niezbędna zawsze wtedy, gdy wynika z niej potrzeba zwiększenia dostępu do usług społecznych dla zróżnicowanych grup odbiorców (młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami – z wykorzystaniem nowoczesnych technologii np. informacyjno-komunikacyjnych), wspierania inicjatyw prowadzących do samozatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości (m.in. w sektorze rolnictwa i agroturystyki), oraz stymulowania aktywizacji społecznej – inicjatyw obywatelskich, prospołecznych, rozwijających umiejętności i zdolności, pobudzających do aktywności sportowej i rekreacji oraz prowadzenia na szeroką skalę edukacji.

- 5) Rozwój osadnictwa – jako potrzeba rewitalizacyjna w oparciu o działania, które będą pobudzały aktywność gospodarczą oraz będą budowały spójną politykę wizerunkową obszaru rewitalizacji i jego mieszkańców.

∇ Sfera społeczna

Cel 1. Zwiększenie dostępności infrastruktury kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców Miasta Warta

Rewitalizacja przestrzenna, gospodarcza musi służyć społeczeństwu. Miasto ma stać się atrakcyjne i dobre do życia. Obszar rewitalizacji nie może być już miejscem problemów. Ma promieniować pozytywnie na całą Gminę i region sieradzki. Na podstawie problemów opisanych w rozdziale 3, wyodrębniono następujące cele rewitalizacji w sferze społecznej, zmierzające do zmniejszenia ich negatywnego oddziaływania na otoczenie:

O ile na terenie Miasta jest wiele placów zabaw, boisk to brakuje zamkniętej hali, basenu i innych form rekreacji dostępnych w okresach zimowych. Dlatego podjęte zostaną działania w celu organizacji zimowych miejsc rekreacji i rozrywki. Celem jest stworzenie bogatego programu sportowo – rekreacyjnego dla wszystkich mieszkańców Miasta.

Kierunki działania:

- Stworzenie miejsc rekreacji dostępnych w okresach zimowych
- Stworzenie dostępu do instytucji kulturalnych mieszkańcom bez względu na wiek, płeć i stan majątkowy

Cel 2. Wzmacnianie kapitału społecznego Miasta

W dalszym ciągu prowadzona będzie walka z bezrobociem, patologiami społecznymi. Głównym elementem działania będą programy inicjowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Aby powstrzymać negatywne tendencje społeczne prowadzona będzie praca od podstaw z dziećmi i młodzieżą. Dlatego ważny jest czynny udział szkół i organizacji pozarządowych. Zahamowany zostać ma proces dziedziczenia biedy i patologii, co jest widoczne w Warcie. Dzieci muszą przejmować dobre wzorce wychowania.

Wsparcie dzieci i młodzieży jest kluczowe dla odnowy Miasta. To dzieci, młodzież mają ożywić Miasto poprzez własny wkład w rewitalizację. Dlatego też planowane są programy konsultacji w szkołach, przedszkolach, których celem ma być zaangażowanie tych grup w rozwój Miasta. Dzieci, młodzież mogą same projektować place zabaw, podpowiadać co jest im szczególnie potrzebne w przestrzeni publicznej. Dzięki temu staną się odpowiedzialne za Miasto i jego rozwój.

We współpracy z władzami samorządowymi oraz Lokalną Grupą Działania promowane będzie tworzenie małych organizacji mieszkańców. Organizacje mają wspomóc proces rewitalizacji Miasta. Pomysłowość i systemy zarządzania małymi organizacjami znacznie usprawniają procesy rozwojowe. Mieszkańcy mogą również sami stawać się odpowiedzialni za własne życie. Wsparcie będzie kierowane również dla spółdzielczości socjalnej. Każda z grup mieszkańców, która będzie chciała stworzyć organizację otrzyma wsparcie doradcze.

Kierunki działania:

- Zahamowanie negatywnych tendencji społecznych w Mieście - bezrobocia, patologii społecznych
- Włączenie w procesy rozwojowe dzieci i młodzieży
- Kreowanie nowych organizacji pozarządowych

Cel 3. Poprawa warunków życia mieszkańców Miasta Warta

Warta i okolice słynną z atrakcji turystycznych (zbiornik Jeziorsko, rzeka Warta). Wokół rzeki, Miasta organizowanych jest wiele zawodów sportowych, zajęć rekreacyjnych. Dzieci i młodzież powinni brać udział w zawodach, zajęciach. Ważne jest włączenie ich w proces organizacji. W Mieście mieszka wielu liderów społeczności lokalnej, którzy tworzą ciekawe pomysły, organizują zawody, zajęcia sportowe. Inicjowane będą więc zajęcia z udziałem liderów lokalnych z dziećmi i młodzieżą. Najmłodszy muszą czerpać od liderów pomysłowość, chęć działania, tym samym przejmując dobre wzorce społeczne.

Na terenie Miasta z pomocą środków Europejskiego Funduszu Społecznego organizowane będą liczne kursy dokształcające dla wszystkich grup społecznych. Kursy te nie będą kierowane jedynie do osób bezrobotnych, ale również do osób chcących zmienić swój zawód.

Mieszkańcy mają się czuć bezpiecznie w przestrzeni Miasta. Głównym zadaniem będzie niwelowanie problemu niszczenia mienia oraz zapewnienie bezpieczeństwa na ciągach drogowych.

Kierunki działania:

- Wsparcie turystyki, rekreacji, sportu na rzecz ograniczenia negatywnych tendencji społecznych
- Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców
- Ochrona zdrowia i popularyzacja zdrowego trybu życia
- Stworzenie szerokiej oferty kursów dokształcających

Dla osiągnięcia rzeczywistego wpływu PR na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji, działaniom społecznym współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego będą towarzyszyły zaplanowane przedsięwzięcia infrastrukturalne, dzięki czemu zapewniona zostanie komplementarność źródeł finansowania (uzupełnianie i łączenie wsparcia ze środków EFRR, EFS, itp. z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania).

▽ Sfera środowiskowa, funkcjonalno-przestrzenna i techniczna

Miasto Warta jest miejscem, gdzie występują znaczne potrzeby w zakresie uporządkowania przestrzeni. Zaznaczyć należy, że Miasto Warta jest miastem zabytkowym i większość inwestycji musi przebiegać w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków. Problemem jest też własność poszczególnych obiektów. Kamienice na zabytkowym Rynku w większości są własnością prywatną. Dlatego ich rewitalizacja jest uzależniona od dobrej woli właścicieli.

Cel 1. Zachowanie ładu przestrzennego i estetyki Miasta, wzmacnianie istniejących i wspieranie nowych funkcji Miasta

Tradycyjnym centrum – „sercem miasta” – był od wieków i jest po dzień dzisiejszy rynek, jako przestrzeń publiczna i miejsce spotkań mieszkańców. W miastach polskich rynek był jednym z najważniejszych elementów urbanistycznych i gospodarczych. W Warcie, jak i w innych miastach Polski, po II wojnie światowej rynek powoli tracił na znaczeniu. Targi miejskie odbywały się gdzie indziej, bardzo często rynki obsadzone były drzewami, krzewami. Celem rewitalizacji rynku w Warcie jest przywrócenie atrakcyjności gospodarczej. Miejsce to ma być prestiżowe, skupiać usługi, handel, funkcje administracyjne. Poza tym, miejsce to powinno odzwierciedlać historię i kulturę regionu sieradzkiego i przypominać o jego burzliwej historii. Dlatego też wzrost atrakcyjności miejsca ma doprowadzić do wzrostu liczby turystów odwiedzających Rynek. Pobudzi to małą przedsiębiorczość. Drobną handel oprze się dzięki temu presji dużych sieci handlowych.

Ciągi drogowe w samym Rynku i doprowadzające ruch do niego zostaną uporządkowane i przebudowane. Powstaną bezpieczne przestrzenie dla pieszych, rowerów, pojazdów. Wielkie znaczenie dla ruchu ma zachowanie bezpieczeństwa w strefach centralnych, gdzie występuje stara zabudowa oraz wąskie uliczki. W miarę możliwości, ruch pojazdów w takich strefach będzie łączony z ruchem pieszych, przy ograniczeniu prędkości, barierach i innych elementach bezpieczeństwa ruchu. Powstaną zadbane ciągi, które będą jednocześnie atrakcją dla turystów. Zachowany przy tym zostanie historyczny układ ulic i nawierzchni, o ile to będzie możliwe.

Planuje się przy współpracy z innymi podmiotami w Mieście (m.in. osobami prywatnymi, Parafiami) odnowienie kamienic, kościołów, obiektu klasztornego. Obiekty te są świadectwem wielowiekowej historii Miasta i mogą stać się jego wizytówką oraz atrakcją dla turystów. Podmioty zewnętrzne będą mogły skorzystać z pomocy władz Gminy w pozyskaniu dofinansowania na projekty rewitalizacyjne. Pełne wsparcie jest konieczne, aby osiągnąć cele rewitalizacji i włączyć w proces jak największą ilość podmiotów. Co istotne, odnowa infrastrukturalna będzie powiązana z działaniami społecznymi. Odnowa poszczególnych obiektów (np. klasztoru, Rynku) będzie powiązana z lekcjami historii dla wszystkich mieszkańców Miasta. Celem takiego działania jest przywrócenie pamięci o lokalnych tradycjach oraz historii tego niezwykłego Miasta.

Kierunki działania:

- Uporządkowanie przestrzeni Rynku w Warcie i stworzenie miejsca reprezentującego Miasto i region
- Uporządkowanie struktury ruchu w centrum Miasta
- Odnowienie historycznego wizerunku Miasta (centrum Miasta)

Cel 2. Poprawa jakości środowiska naturalnego

W latach 2017 – 2022 położony zostanie nacisk na ochronę powietrza atmosferycznego, ważne jest także skanalizowanie obszaru rewitalizacji. Zanieczyszczone powietrze prowadzi do różnych chorób, wpływa także negatywnie na roślinność. Brak kanalizacji to z kolei złe warunki życia mieszkańców i problemy środowiskowe. Polepszenie jakości powietrza oraz uporządkowanie

gospodarki wodno-ściekowej mają również spowodować wzrost inwestycji w centrum Miasta. Powstaną nowe firmy i nowe miejsca pracy.

Strefa rewitalizacji ma być wzbogacana o nową roślinność, szczególnie w miejscach, gdzie kumuluje się ruch pojazdów. Powstaną w ten sposób naturalne bariery chroniące przez kurzem, zanieczyszczeniami, hałasem.

Kierunki działania:

- Ochrona powietrza oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, jako element poprawy życia mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego
- Budowa naturalnych barier ochronnych oddzielających obszary mieszkaniowe od ruchu kołowego

Cel 3. Poprawa warunków mieszkaniowych w Mieście Warta

Przewidziane są inwestycje w celu poprawy jakości życia w budynkach wielorodzinnych. Inwestycje mają służyć poprawie efektywności energetycznej tych obiektów, odnowie części wspólnych. Poprawiona zostanie również struktura ruchu wokół tych obiektów.

Kierunki działania:

- Poprawa jakości zamieszkania w budynkach wielorodzinnych
- Wzrost efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych

∇ Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza jest niezwykle ważnym elementem każdej rewitalizacji. Nowe inwestycje, przedsiębiorstwa kreować mają nowe miejsca pracy i lepsze warunki życia. Wyodrębniono następujące cele główne rewitalizacji w obszarze gospodarczym, zmierzające do zmniejszenia negatywnego oddziaływania problemów opisanych w rozdziale 3:

Cel 1. Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego Miasta Warta

Infrastruktura drogowa, wodno-kanalizacyjna są kluczowe dla rozwoju przedsiębiorstw. Nowe firmy powstaną tylko tam, gdzie przedsiębiorcy będą mieć łatwy dojazd. Dlatego też wsparcie infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej ma przyciągnąć do strefy podlegającej rewitalizacji nowych przedsiębiorców oraz wzmocni już istniejące firmy. Szczególnie ważny jest rozwój małych firm, które tworzone będą przez mieszkańców Miasta. To właśnie te małe firmy kreują rozwój Miasta.

Miejsca targowe zostaną zabezpieczone i uporządkowane. Handel w centrum Miasta ma dalej się rozwijać jako część lokalnej kultury. Drobny handel warzywami, owocami, ubraniami ma harmonijnie wtapiać się w tło historyczne Miasta. Drobny handel będzie wspierany, ponieważ generuje rozwój dla lokalnych producentów rolnych, przetwórców, producentów. Strefy handlu zostaną jasno wytyczone.

Miasto i jego otoczenie jest wyjątkowo atrakcyjne pod względem turystycznym. Miasto jest uzupełnieniem dla turystów przebywających nad Zbiornikiem Jeziorsko. Dlatego też centrum Miasta z Rynkiem tętnić ma życiem do późnych godzin wieczornych. W oparciu o doświadczenie Warckiego

Centrum Kultury, tworzone będą wydarzenia kulturalne wkomponowane w historyczną tkankę Miasta. Rozwój funkcji turystycznych ma doprowadzić do rozwoju małych firm obsługujących turystów, gastronomii. Ważne jest również wydłużenie sezonu turystycznego o miesiące zimne poprzez wykorzystanie obiektów zabytkowych.

Miasto dzięki inwestycjom w sferę przestrzenną odzyska dawny blask i świetność. Stworzone zostaną strefy prestiżowe w historycznym centrum Warty. Daje to możliwość rozwoju sektora usług: bankowych, ubezpieczeniowych, gastronomicznych.

Kierunki działania:

- Inwestycje w infrastrukturę Miasta
- Tworzenie warunków do prowadzenia drobnego handlu w centrum Miasta
- Wzmocnienie funkcji rekreacyjno-turystycznych na terenie Miasta
- Poprawa ogólnego wizerunku Miasta

Cel 2. Aktywizacja mieszkańców

Rozwój i przeżywalność firm lokalnych jest uzależniona od jakości edukacji. Zdiagnozowano, że mało osób z obszaru rewitalizacji posiada wykształcenie wyższe. Brakuje również osób z wykształceniem technicznym. Bardzo mała liczba młodzieży podejmuje naukę w technikach zawodowych. To osłabi lokalną gospodarkę w przyszłości i spowodować może zahamowanie przemian społecznych. Głównym atutem lokalnych firm musi być innowacyjność. Aby korzystać z innowacji konieczne są zasoby ludzkie. Dlatego w ramach Programu promowana będzie edukacja techniczna i wykształcenie wyższe, jako niezbędne elementy rozwoju Miasta. Promocja edukacji będzie prowadzona we współpracy z powiatem sieradzkim oraz lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

Kierunki działania:

- Tworzenie podstaw do budowy innowacyjnej gospodarki poprzez wzmocnienie funkcji edukacyjnej

∇ POTRZEBY REWITALIZACYJNE, CELE, KIERUNKI I PROJEKTY REWITALIZACYJNE – komplementarność problemowa

Poniżej w tabeli przedstawiono potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki rewitalizacji oraz projekty rewitalizacyjne dla każdej ze sfer.

Tabela 33 Potrzeby rewitalizacyjne, cele, kierunki i projekty rewitalizacyjne – komplementarność problemowa

SFERA SPOŁECZNA			
Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Projekt rewitalizacyjny
Rozwój turystyki bliskiej naturze	Zwiększenie dostępności infrastruktury kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców Miasta Warta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stworzenie miejsc rekreacji dostępnych w okresach zimnych ➤ Stworzenie dostępu do instytucji kulturalnych mieszkańcom bez względu na wiek, płeć i stan majątkowy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK) 2. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej 3. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego 4. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej 5. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej 6. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej 7. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej 8. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej 9. Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej 10. Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury 11. Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową
Wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu Pobudzenie aktywności lokalnej	Wzmacnianie kapitału społecznego Miasta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zahamowanie negatywnych tendencji społecznych w mieście - bezrobocia, patologii społecznych; ➤ Włączenie w procesy rozwojowe dzieci i młodzieży; ➤ Kreowanie nowych organizacji pozarządowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK) 2. Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury 3. Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą 4. Warta – bo tylko tu warto żyć 5. Integracja i aktywizacja seniorów 6. Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży 7. Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie

SFERA SPOŁECZNA			
Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Projekt rewitalizacyjny
Poprawa jakości życia	Poprawa warunków życia wszystkich mieszkańców Miasta Warta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wsparcie turystyki, rekreacji, sportu na rzecz ograniczenia negatywnych tendencji społecznych ➤ Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców; ➤ Ochrona zdrowia i popularyzacja zdrowego trybu życia; ➤ Stworzenie szerokiej oferty kursów doszkalających 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta 2. Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie 3. Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK) 4. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej 5. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego 6. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej 7. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej 8. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej 9. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej 10. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej 11. Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej 12. Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury 13. Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą 14. Warta – bo tylko tu warto żyć 15. Integracja i aktywizacja seniorów 16. Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży 17. Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową

SFERA ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA			
Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Projekt rewitalizacyjny
<p>Rozwój turystyki bliskiej naturze</p> <p>Wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu</p>	<p>Zachowanie ładu przestrzennego i estetyki Miasta, wzmocnienie istniejących i wspieranie nowych funkcji Miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uporządkowanie przestrzeni Rynku w Warcie i stworzenie miejsca reprezentującego Miasto i region ➤ Uporządkowanie struktury ruchu w centrum Miasta ➤ Odnowienie historycznego wizerunku Miasta (centrum Miasta) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta 2. Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie 3. Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem 4. Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK) 5. Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne) 6. Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem 7. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej 8. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego 9. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej 10. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej 11. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej 12. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej 13. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej 14. Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej 15. Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury 16. Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową

SFERA ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA			
Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Projekt rewitalizacyjny
Poprawa jakości życia	Poprawa jakości środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ochrona powietrza oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, jako element poprawy życia mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego ➤ Budowa naturalnych barier ochronnych oddzielających obszary mieszkaniowe od ruchu kołowego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie 2. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej 3. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego 4. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej 5. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej 6. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej 7. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej 8. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej 9. Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej
Poprawa jakości życia	Poprawa warunków mieszkaniowych w Gminie i Mieście Warta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa jakości zamieszkania w budynkach wielorodzinnych ➤ Wzrost efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta

SFERA GOSPODARCZA			
Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Projekt rewitalizacyjny
<p>Rozwój turystyki bliskiej naturze</p> <p>Pobudzenie aktywności lokalnej</p> <p>Wykorzystanie</p>	Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego Miasta Warta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inwestycje w infrastrukturę Miasta ➤ Tworzenie warunków do prowadzenia drobnego handlu w centrum Miasta ➤ Wzmocnienie funkcji rekreacyjno-turystycznych na terenie Miasta ➤ Poprawa ogólnego wizerunku 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta 2. Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem 3. Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie 4. Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)

SFERA GOSPODARCZA			
Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Projekt rewitalizacyjny
<p>potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu</p> <p>Poprawa jakości życia</p> <p>Rozwój osadnictwa</p>		Miasta	<ol style="list-style-type: none"> 5. Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne) 6. Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem 7. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej 8. Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego 9. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej 10. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej 11. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej 12. Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej 13. Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej 14. Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej 15. Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury 16. Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą 17. Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową
Pobudzenie aktywności lokalnej	Aktywizacja mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tworzenie podstaw do budowy innowacyjnej gospodarki poprzez wzmocnienie funkcji edukacyjnej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą 2. Warta – bo tylko tu warto żyć 3. Integracja i aktywizacja seniorów 4. Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży

5.7. Planowane podstawowe projekty rewitalizacyjne

W tabelach poniżej przedstawiono podstawowe projekty rewitalizacyjne, czyli takie bez których realizacja celów Programu Rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej. Działania te są skierowane na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, czyli Miasto Warta.

Zadbano również o to, by projekty były względem siebie komplementarne, dopełniały się m.in. pod względem tematycznym, dzięki czemu Program Rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Nie dopuszczono do tego, by działania były fragmentaryczne i dotyczyły np. tylko sfery technicznej. W Programie zaproponowano, aby projekty społeczne obejmowały obszar rewitalizacji, oddziaływały na obszar objęty stanem kryzysowym, a w dalszej kolejności, jeżeli możliwe stanie się takie oddziaływanie - na tereny przyległe do niego lub położone w bardziej oddalonych częściach Gminy Warta. Pozytywne oddziaływanie na tereny poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji będzie stanowiło wartość dodaną projektów, co jest oczywiście zjawiskiem pożądanym.

Grupa docelowa

Grupę docelową podstawowych projektów rewitalizacyjnych stanowią wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Wyszczególniając grupy odbiorców można wymienić: mieszkańców kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta, pracowników oraz odbiorców pomocy świadczonej przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warcie, pracowników oraz zwiedzających Muzeum PTTK, pracowników oraz korzystających z biblioteki w Warckim Centrum Kultury. Użytkownikami efektów projektów infrastrukturalnych, ze względu na charakter inwestycji, będą również osoby obszaru rewitalizacji, np. użytkownicy modernizowanych dróg, osoby chcące załatwić sprawę w Urzędzie Gminy i Miasta w Warcie, zwiedzający Muzeum czy odwiedzający zabytkowe obiekty w Warcie. Grupę odbiorców stanowią dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy, ale także osoby bezrobotne oraz planujące założyć własną działalność gospodarczą.

Planowane podstawowe projekty rewitalizacyjne

Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Warta – bo tylko tu warto żyć
Podmioty realizujące projekt
Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta; Planuje się zaangażowanie w projekt Warckie Centrum Kultury.
Zakres realizowanych zadań
Projekt obejmuje zajęcia aktywizujące dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, czyli mieszkańców Miasta Warta. Skierowany jest ku wszystkim grupom wiekowym, zajęcia będą odbywać się w podziale na kategorie wiekowe mieszkańców, ale również w grupach, w których dzieci i młodzież będą mogły przebywać ze starszymi mieszkańcami Miasta. Zajęcia będą miały na celu wzmocnienie więzi

społecznych, tworzenie podstaw dla wymiany zdań i poglądów mieszkańców, ale także w celu wykształcania szacunku i zrozumienia dla innych osób. Zajęcia mają uczyć pracy w grupie, komunikacji, otwartości na innych ludzi. Jednocześnie mają wskazywać ścieżki rozwoju, możliwości kształcenia się. Podczas zajęć/warsztatów mieszkańcy mają nabywać umiejętności pomocne w poszukiwaniu pracy. Prowadzone będą zajęcia z psychologiem, doradcą zawodowym, ale także warsztaty uczące lokalnego rękodzieła, pobudzające kreatywność.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

Działania będą realizowane w sposób ciągły i dotyczyć będą obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 1 500 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFS w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFS – 1 275 000,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 225 000,00 PLN

W ramach realizacji planuje się również próbę uzyskania dofinansowania z innych źródeł, takich jak np. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt wpłynie na podniesienie jakości kapitału społecznego w Mieście Warta. Prowadzone zajęcia/ warsztaty mają pomóc w wychowaniu najmłodszych oraz w aktywizacji starszych mieszkańców Miasta. Projekt wpłynie na wzrost poziomu edukacji wśród dzieci i młodzieży zamieszkałych na obszarze rewitalizacji. Promowane będą postawy obywatelskie, co ma budować społeczeństwo obywatelskie. W długim okresie czasu wzrost poziomu edukacji ma wpłynąć na spadek bezrobocia i wykluczenia społecznego. Również w długim okresie czasu, efekty projektu będą dostrzegalne poza obszarem rewitalizacji, na skutek rozprzestrzeniania się dobrych praktyk na obszarze wiejskim Gminy.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba osób objętych zajęciami/warsztatami (osoby)
- spadek bezrobocia (%)
- spadek przestępczości (%)

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- dane GUS
- monitorowanie liczby dokonywanych rozbojów, napadów, przestępstw – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą
Podmioty realizujące projekt
Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta Organizacje pozarządowe mogą realizować projekty w partnerstwie z Miastem lub samodzielnie. Planuje się zaangażowanie w projekt Warckie Centrum Kultury oraz MGOPS w Warcie.
Zakres realizowanych zadań
Planuje się realizację spotkań osób bezrobotnych oraz chcących założyć własną działalność gospodarczą z lokalnymi aktywistami, przedsiębiorcami, ale także psychologiem i doradcą zawodowym. Podczas spotkań uczestnikom ma być przekazywana nie tylko wiedza niezbędna do założenia własnej firmy, ale także szereg kluczowych informacji i porad, jak utrzymać przedsiębiorstwo i rozwijać działalność. Spotkania mają stać się inspiracją i bodźcem do zmian. Dla osób poszukujących zatrudnienia będzie to okazja do zapoznania się z ofertą rynku pracy, udziału w szkoleniach i warsztatach.
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
Działania będą realizowane w sposób ciągły i dotyczyć będą obszaru rewitalizacji.
Szacowana wartość projektu
Szacowany koszt projektu to 1 000 000,00 PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFS w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFS – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 150 000,00 PLN W ramach realizacji planuje się również próbę uzyskania dofinansowania z innych źródeł, takich jak np. Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu.
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
Prowadzone będą działania na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz prowadzone będzie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Realizowane będą zadania związane z zapobieganiem zjawisku bezrobocia, tworzone będą równe szanse dla rozwoju dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Dzięki realizacji projektu polepszy się sytuacja na rynku pracy zarejestrowanych osób bezrobotnych, dzięki czemu będą oni lepiej przygotowani do podjęcia pracy, zwiększą się również ich szanse na znalezienie zatrudnienia oraz założenie własnej działalności gospodarczej. W efekcie polepszą się warunki ich życia i ich rodzin. Zmniejszony zostanie problem ubóstwa. <u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u> <ul style="list-style-type: none"> – wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych (%) – liczba nowych przedsiębiorstw (szt.) – liczba osób objęta programami aktywizacyjnymi (osoby) <u>W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:</u>

- poprawa jakości życia mieszkańców
- poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji
- rozwój sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dane z GUS, Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych
- realizowanych programach aktywizacji zawodowej i udziale w nich osób zarejestrowanych

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby nowopowstałych przedsiębiorstw – dane z Urzędu Gminy, GUS

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Integracja i aktywizacja seniorów

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta;
Planuje się zaangażowanie w projekt Warckie Centrum Kultury oraz Muzeum PTTK.

Zakres realizowanych zadań

Diagnoza stanu Miasta Warta wykazała, z jakimi problemami borykają się starsi mieszkańcy obszaru. Wskazano problem ubóstwa, chorób i niepełnosprawności. Osoby starsze stanowią ogromny potencjał, który może i powinien być wykorzystany przez organizacje pozarządowe i społeczności lokalne. To przede wszystkim nieocenione źródło tak zwanej wiedzy pragmatycznej, czyli wiedzy budowanej na podstawie długoletnich życiowych i zawodowych doświadczeń. To także umiejętności praktyczne, przydatne innym czy też czas, który osoby starsze mogą poświęcić na pracę w organizacji pozarządowej czy społeczności lokalnej. Projekt ma promować wśród tych osób zdrowy styl życia oraz organizować przedsięwzięcia aktywizujące te osoby. Osoby starsze mają same włączyć się w proces tworzenia różnych projektów dla siebie, przy wsparciu Miasta oraz lokalnych organizacji.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

Działania będą realizowane w sposób ciągły i dotyczyć będą obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 1 500 000,00 PLN.
Planuje się pozyskanie dotacji z EFS w wysokości do 85% kosztów projektu
Wkład EFS – 1 275 000,00 PLN
Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 225 000,00 PLN
W ramach realizacji planuje się również próbę uzyskania dofinansowania z innych źródeł, takich jak np. PFRON.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt wpłynie na wzrost poziomu integracji społecznej, aktywności osób starszych zamieszkałych na obszarze rewitalizacji. Diagnoza wykazała problem starzenia się społeczeństwa zamieszkującego obszar rewitalizacji. Wzrastający udział osób starszych w ogóle mieszkańców Miasta wymaga podjęcia działań, które podniosą jakość życia tych osób, zarówno na poziomie zaspokojenia potrzeb podstawowych jak i tych związanych np. z życiem kulturowym.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób objętych programami społecznymi (osoby)

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- sondaż diagnostyczny – ankieta

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej
w centralnej części Miasta Warta

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta
Podmioty prywatne

Zakres realizowanych zadań

Kamienice znajdujące się w centralnej części Miasta, wymagają gruntownych remontów. Naprawa i konserwacja elewacji, wymiana dachów, okien, rynien to prace niezbędne, które należy podjąć, aby przywrócić tym obiektom dawny blask.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

Rynek im. Wł. St. Reymonta, Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 4 000 000,00 PLN.
Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu
Wkład EFRR – 3 400 000,00 PLN
Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 600 000,00 PLN
Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt wpłynie na podniesienie jakości miejskiej tkanki mieszkaniowej. Zyskają zatem mieszkańcy, gdyż podwyższone zostaną warunki ich życia codziennego. Poczucie wpływu pozytywnych zmian w otoczeniu w jakim żyją mieszkańcy kamienic, może sprawić, że oni sami zaczną wykazywać większą aktywność w życiu społeczno-gospodarczym Miasta. Polepszenie warunków zamieszkania może przyczynić się do chęci zmiany innych aspektów życia, np. pracy, kształcenia się, uczestnictwa w życiu kulturalnym. Co istotne, wzrośnie poziom bezpieczeństwa mieszkańców, wzmocnione zostanie poczucie utożsamiania się z miejscem zamieszkania. Przestrzeń stanie się

estetyczna, bardziej przyjazna, przyciągająca uwagę samych mieszkańców jak i turystów, ale także przedsiębiorców. Projekt wpłynie zatem również na podwyższenie atrakcyjności turystycznej Miasta. Wzrosnąć może zainteresowanie tym obszarem jako celem podróży, ale także jako miejscem dla lokalizacji inwestycji.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- powierzchnia poddana rewitalizacji (ha)
- liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.)
- liczba zabytków nieruchomych, które zachowały dotychczasowe funkcje (szt.)
- powierzchnia budynków lub obiektów poddanych renowacji lub modernizacji (m²)
- powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewalizowanych terenów (ha)
- liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
- powierzchnia budynków objęta termomodernizacją (m²)
- liczba osób zamieszkujących na stałe w obiektach poddanych renowacji/adaptacji (osoby)
- liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych (szt.)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- poprawa jakości obiektów oraz podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w centrum Miasta
- poprawa wizerunku Miasta
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- dane z Urzędu Gminy i Miasta nt. liczby przedsiębiorstw
- dane z Urzędu Gminy i Miasta nt. liczby mieszkańców

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby dokonywanych rozbojów, napadów, przestępstw – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

W ramach projektu zaplanowano:

- wymianę stolarki okiennej

<ul style="list-style-type: none"> - wymianę pokrycia dachu na niezabytkowej części budynku - wymianę rynien i rur spustowych - naprawę kominów - malowanie elewacji
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
Rynek im Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta
Szacowana wartość projektu
<p>Szacowany koszt projektu to 200 000,00 PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu</p> <p>Wkład EFRR – 170 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 30 000,00 PLN</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2019.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
<p>Realizacja inwestycji przyczyni się do zachowania obiektu w należyтым stanie, zapewniającym trwałe zachowanie jego użyteczności publicznej i wpłynie pozytywnie na poprawę wizerunku otoczenia. Obecnie w budynku siedzibę ma Urząd Gminy i Miasta Warta. Jest to zatem z najważniejszych budynków gminnych, reprezentujących jednostkę, ale także miejsce, w którym mieszkańcy Gminy załatwiają wszelkie sprawy urzędowe. Dzięki realizacji projektu zwiększy się zatem jakość obsługi mieszkańców, dodatkowo w wyniku przeprowadzonych prac związanych z podwyższeniem efektywności energetycznej budynku, zmniejszy się ilość paliwa wykorzystywanego do ogrzewania budynku, co ma z kolei pozytywny wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego Gminy. Miejsce i warunki pracy mają olbrzymi wpływ na to, jak praca jest wykonywana. Złe warunki lokalowe i niekorzystny wygląd budynku nie tylko nie sprzyjają wykonywaniu pracy w sposób efektywny, ale także robią złe wrażenie na osobach chcących załatwić jakąś sprawę w Urzędzie. Należy zauważyć, że są to nie tylko mieszkańcy, ale także np. potencjalni przedsiębiorcy. Również położenie budynku na głównym Rynku Warty wymaga tego, aby jego wygląd był reprezentacyjny i nie obniżał jakości oraz nie burzył porządku przestrzeni.</p> <p><u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia budynków lub obiektów poddanych remontowi/renowacji lub modernizacji (m²) – liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.) – liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami (szt.) – powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²) <p><u>W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości obiektu oraz podwyższenie poziomu i jakości świadczonych usług – poprawa wizerunku Miasta Warta – poprawa wizerunku obiektu użyteczności publicznej
Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
<u>Wskaźniki rezultatu:</u>

- dokumentacja projektowa

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.

Podmioty realizujące projekt

Parafia Rzymsko-Katolicka św. Mikołaja w Warcie, ul. Kaliska 3, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Stan obecny

Zniszczone przez wilgoć odpadające tynki bramy, murszejące mury ogrodzenia i jego braki, zniszczone chodniki przykościelne.

Planowane prace

Remont okalających murów ogrodzenia kościoła, usunięcie zniszczonych chodników przykościelnych i wykonanie nowych z kamienia naturalnego.

Odwodnienie kościoła św. Mikołaja w Warcie oraz utwardzenie i zagospodarowanie otoczenia, poprzez utworzenie nowych trawników oraz nasadzeń (lipy), remont parkanu i bram wejściowych.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Kaliska 3, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 800 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 680 000,00 PLN

Wkład własny Parafii – 120 000,00 PLN

Parafia zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Duża wartość historyczna, artystyczna i społeczna zabytkowego kościoła i otoczenia uzasadniają celowość i konieczność planowanych prac remontowych. Realizacja tych prac przyczyni się do zachowania obiektu w należyłym stanie, zapewniającym trwałe zachowanie jego użyteczności i wartości, tak sakralnej jak i zabytkowej, wpłynie pozytywnie na jego walory architektoniczne i ekspozycyjne.

Projekt przyczyni się do odnowy dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Zachowane zostaną zabytkowe obiekty mające duże znaczenie dla mieszkańców Miasta. Projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności turystycznej przestrzeni publicznej w Warcie. Rozwój turystyki oraz wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu są celami wyznaczonymi w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020*.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- powierzchnia poddana rewitalizacji (ha)
- liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
- liczba zabytków nieruchomych, które zachowały dotychczasowe funkcje (szt.)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- poprawa jakości obiektów, zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby turystów – np. dane z GUS

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Stan obecny

Zniszczone tynki, dach wymagający generalnej naprawy wraz z instalacją odgromową, nieszczelne rynny.

Planowane prace

Naprawa dachu, obróbki blacharskie, instalacja odgromowa, remont elewacji.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Skarżyńskiego 12, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 200 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 170 000,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 30 000,00 PLN

Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017-2019.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Realizacja inwestycji przyczyni się do zachowania obiektu w należyтым stanie, zapewniającym trwałe zachowanie jego użyteczności publicznej i wpłynie pozytywnie na poprawę wizerunku otoczenia. Obecnie w budynku siedzibę ma: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warcie, koło

Wędkarskie Sandacz, świetlica środowiskowa oraz Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów. Dzięki realizacji projektu zwiększy się jakość obsługi mieszkańców korzystających z usług wymienionych instytucji. Jest to bardzo ważny projekt, albowiem jego realizacja umożliwi polepszenie jakości świadczonych usług. Miejsce i warunki pracy mają olbrzymi wpływ na to, jak praca jest wykonywana. Osoby korzystające z pomocy społecznej w dużej mierze, gdyby nie były zmuszone do tego, nie zgłaszałyby się z prośbą o wsparcie. Sytuacja i tak dla nich kłopotliwa, często wiążąca się z poczuciem upokorzenia oraz wstydu, wymaga możliwości rozmowy z pracownikiem MGOPS w przyjaznym otoczeniu. Osoby te powinny czuć, że Samorządowcy rozumieją ich sytuację i chcą pomóc, dzięki temu z pewnością łatwiej im będzie współpracować z pracownikami GOPS. Złe warunki lokalowe tworzą wrażenie bycia zepchniętym na tzw. „drugi plan”. Podobnie wygląda sytuacja osób korzystających ze świetlic środowiskowych. Wygląd i stan architektoniczny budynku wpłyną na zwiększenie poczucia dostępności i otwartości na problemy mieszkańców.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- powierzchnia poddana rewitalizacji (ha)
- powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanych terenów (ha)
- powierzchnia budynków lub obiektów poddanych renowacji lub modernizacji (m²)
- powierzchnia obszaru objęta ochroną przeciwpożarową w rewitalizowanych obiektach (m²)
- liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
- liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami (szt.)
- powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²)

W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:

- poprawa jakości obiektu oraz podwyższenie poziomu i jakości świadczonych usług
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- poprawa wizerunku obiektu użyteczności publicznej
- poprawa jakości życia mieszkańców (w wyniku znalezienia pracy, otoczenia członka rodziny specjalistyczną opieką, itp.)
- rozwój sfery gospodarczej Miasta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby nowopowstałych przedsiębiorstw – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby osób objętych opieką przez MGOPS
- monitorowanie liczby dzieci i młodzieży korzystających ze świetlicy środowiskowej

Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)
Podmioty realizujące projekt
Oddział PTT im dr E. Kaleniewicz w Warcie, ul. 20-Stycznia 26, 98-290 Warta
Zakres realizowanych zadań
Budynek powstał w poł. XIX w. w stylu klasycystycznym, mury są narażone na wilgoć, przez co tynki łatwo odpadają. Obecne mają ponad 30 lat i są bardzo słabe, częściowo uszkodzone. Wjazd do bramy wymaga przebudowy, gdyż gromadzi się w nim woda. Aby zapobiec dalszej dewastacji murów i tynków należy wykonać blokadę przeciwwilgociową, przebudowę wjazdu bramnego, zbici słabe i uszkodzone tynki, nałożyć nowe z boniowaniem, dla poprawy estetyki nałożyć farbę na cały budynek.
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
ul. 20 Stycznia 26, 98-290 Warta
Szacowana wartość projektu
Szacowany koszt projektu to 780 000,00 PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 663 000,00 PLN Wkład własny Oddziału PTTK w Warcie – 117 000,00 PLN Oddział PTTK w Warcie zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
„Zabytki archeologiczne pochodzą głównie z terenów zajętych obecnie przez zbiornik „Jeziorsko”. Z okresu brązu pochodzi unikatowa na ziemiach polskich waza datowana na VII-V wiek p.n.e., a pochodząca prawdopodobnie z ośrodka brązowniczego w Etruri-Bisenzio. Z dziedziny historii eksponowane są dokumenty oraz pamiętki cechów rzemieślniczych, działających w Warcie w XVII-XVIII wieku. Dużo miejsca w ekspozycji poświęcono sławnym ludziom związanym z Wartą, m.in.: Władysławowi Reymontowi i lotnikowi płk. Stanisławowi Skarżyńskiemu, mieszkańcowi Warty, który w 1933 roku dokonał, jako pierwszy z Polaków, samotnego przelotu przez Ocean Atlantycki. Ponadto są tu grafiki, projekty rzeźbiarskie i architektoniczne urodzonego w Warcie wybitnego artysty Stanisława Szukalskiego.” ³² Projekt przyczyni się zatem do odnowy dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Zachowane zostaną zabytkowe obiekty mające duże znaczenie dla mieszkańców Miasta. Projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności turystycznej przestrzeni publicznej w Warcie, dodatkowo wzmocniona zostanie pełniona przez budynek funkcja instytucji kultury. Dzięki realizacji projektu budynek, w którym działa Muzeum PTTK stanie się miejscem bardziej atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów. Rozwój turystyki oraz

³² Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, www.pttk.pl

wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu są celami wyznaczonymi w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020*. Projekt sprzyja ich realizacji. Wycieczki do Muzeum będą promowane w szkołach w Warcie, dzięki czemu uczniowie z obszaru rewitalizacji będą mieć okazję do lepszego poznania historii Miasta i okolic.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- powierzchnia poddana rewitalizacji (ha)
- liczba zabytków nieruchomych, które zachowały dotychczasowe funkcje (szt.)
- powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanych terenów (ha)
- powierzchnia budynków lub obiektów poddanych renowacji lub modernizacji (m²)
- liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
- liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami (szt.)
- liczba osób korzystających z odnowionej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej (osoby)
- powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- poprawa jakości obiektów, zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby turystów – m.in. dane z GUS

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem
(brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)

Podmioty realizujące projekt

Mniszki III Zakonu Regularnego św. Franciszka z Asyżu Siostry Bernardynki, ul. Klasztorna 7, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Stan obecny

Zniszczone przez wilgoć ściany fasady kościoła w partii przyziemia. Odpadające tynki bramy-dzwonnicy, murszejące mury ogrodzenia i jego braki, zniszczone chodniki przykościelne.

Planowane prace

Renowacja tynku zewnętrznego fasady kościoła do wysokości 1-2 metrów (skucie wtórnie położonych płytek ceramicznych, gruntowanie podłoża; okopanie fundamentów, oczyszczenie i zagruntowanie, nałożenie wysokoplastycznej izolacji; położenie nowej elewacji);

<p>Gruntowny remont zabytkowej bramy - dzwonnicy klasztornej i okalających murów ogrodzenia klasztornego, chodników przykościelnych (rozbiórka starych, pękających murów klasztornych i istniejących, niedostosowanych architektonicznie, tymczasowych murów z płyt betonowych; wzniesienie nowych murów dostosowanych do całości obiektu kościelnego, usunięcie zniszczonych chodników przykościelnych i wykonanie nowych z kostki brukowej) z zachowaniem zaleceń konserwatora zabytków.</p>
<p>Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)</p>
<p>ul. Klasztorna 7, 98-290 Warta</p>
<p>Szacowana wartość projektu</p>
<p>Szacowany koszt projektu to 300 000,00 PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 255 000,00 PLN Wkład własny Zakonu – 45 000,00 PLN Zakon zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.</p>
<p>Szacowana data realizacji</p>
<p>Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.</p>
<p>Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty</p>
<p>Duża wartość historyczna, artystyczna i społeczna zabytkowego kościoła i otoczenia (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia) uzasadniają celowość i konieczność planowanych prac remontowych. Realizacja tych prac przyczyni się do zachowania obiektu w należyтым stanie, zapewniającym trwałe zachowanie jego użyteczności i wartości, tak sakralnej jak i zabytkowej, wpłynie pozytywnie na jego walory architektoniczne i ekspozycyjne.</p> <p>Projekt przyczyni się do odnowy dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Zachowane zostaną zabytkowe obiekty mające duże znaczenie dla mieszkańców Miasta. Projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności turystycznej przestrzeni publicznej w Warcie. Rozwój turystyki oraz wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu są celami wyznaczonymi w <i>Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020</i>. Projekt sprzyja ich realizacji.</p> <p><u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia poddana rewitalizacji (ha) – liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.) – liczba zabytków nieruchomych, które zachowały dotychczasowe funkcje (szt.) <p><u>W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości obiektów, zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego – poprawa wizerunku Miasta Warta – rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta
<p>Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>
<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja projektowa <p><u>Rezultaty miękkie:</u></p>

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby turystów – dane z GUS

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem

Podmioty realizujące projekt

Klasztor oo. Bernardynów w Warcie, ul. Klasztorna 9, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Stan obecny

Zniszczone przez wilgoć odpadające tynki klasztoru, wietrzejące mury ceglanego wirydarza i jego braki, przeciekający dach, niesprawna instalacja odgromowa, brak parkingu.

Planowane prace

Remont dachów klasztoru oraz naprawa elewacji, założenie instalacji odgromowej, renowacja ceglanej elewacji wirydarza, wykonanie parkingu z elementów granitowych. Sporządzenie niezbędnych projektów budowlanych.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Klasztorna 9, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 1 800 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 1 530 000,00 PLN

Wkład własny Klasztoru – 270 000,00 PLN

Klasztor zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Duża wartość historyczna, artystyczna i społeczna zabytkowego kościoła i klasztoru oraz otoczenia uzasadniają celowość i konieczność planowanych prac remontowych. Realizacja tych prac przyczyni się do zachowania obiektu w należyłym stanie, zapewniającym trwałe zachowanie jego użyteczności i wartości, tak sakralnej jak i zabytkowej, wpłynie pozytywnie na jego walory architektoniczne i ekspozycyjne.

Projekt przyczyni się do odnowy dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Zachowane zostaną zabytkowe obiekty mające duże znaczenie dla mieszkańców Miasta. Projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności turystycznej przestrzeni publicznej w Warcie. Rozwój turystyki oraz wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu są celami wyznaczonymi w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020*.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- powierzchnia poddana rewitalizacji (ha)
- liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)

- liczba zabytków nieruchomych, które zachowały dotychczasowe funkcje (szt.)

W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:

- poprawa jakości obiektów, zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby turystów – dane z GUS

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Ulica Garncarska posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania całego odcinka ulicy.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Garncarska, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 350 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 297 500,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 52 500,00 PLN

Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Garncarską. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Uporządkowana zostanie ulica położona nieopodal Rynku, co bezpośrednio wpłynie na polepszenie jego dostępności oraz wzrostu konkurencyjności obszaru rewitalizacji. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.)
- zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc)

W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:

- podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Ulica Kaszyńskiego posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania całego odcinka ulicy.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Kaszyńskiego, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 310 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 263 500,00 PLN

Wkład własny Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 46 500,00 PLN

Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Kaszyńskiego. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.)
- zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Ulica Klasztorna posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania całego odcinka ulicy. Chodnik z płyt betonowych jest zniszczony (ubytki w płytach, nierówności) przez parkujące samochody oraz warunki atmosferyczne, wymaga wymiany na kostkę brukową. W ramach zadania przewidziano także budowę sieci kanalizacji sanitarnej o długości 215,6 m; kanalizacji deszczowej o długości 87,2 m z rur PCV i PP jako system zbiorczej kanalizacji w mieście Warta. Wykonana zostanie również sieć wodociągowa o długości 70,4 m.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
ul. Klasztorna, 98-290 Warta
Szacowana wartość projektu
<p>Szacowany koszt projektu to 680 000,00 PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu</p> <p>Wkład EFRR – 578 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 102 000,00 PLN</p> <p>Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
<p>Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Klasztorną. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Należy zwrócić uwagę, iż ulica Klasztorna znajduje się w pobliżu Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie oraz Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie, które również objęte są projektami w ramach PR, a więc projekty te uzupełniają się wzajemnie. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta oraz dostęp do obiektów zabytkowych. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. W wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony. Projekt ma także wpływ na poprawę jakości środowiska przyrodniczego, co wynika z budowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.</p> <p><u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.) – zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc) – długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji wodno-kanalizacyjnej (m) <p><u>W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców – poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego – poprawa wizerunku Miasta Warta – podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego – rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta
Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja projektowa, – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw; <p><u>Rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sondaż diagnostyczny – ankieta, – monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką –

<p>dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS, – monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji;</p>

Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej
Podmioty realizujące projekt
Gmina i Miasto Warta Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta
Zakres realizowanych zadań
Ulica Krótka posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania całego odcinka ulicy. Chodnik z płyt betonowych jest zniszczony (ubytki w płytach, nierówności) przez warunki atmosferyczne, wymaga wymiany na kostkę brukową. W ramach zadania przewidziano także budowę sieci kanalizacji sanitarnej o długości 15,1 m.
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
ul. Krótka, 98-290 Warta
Szacowana wartość projektu
<p>Szacowany koszt projektu to 133 500,00 PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 113 480,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 20 020,00 PLN Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
<p>Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Krótką. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Uporządkowana zostanie ulica położona nieopodal Rynku, co bezpośrednio wpłynie na polepszenie jego dostępności oraz wzrostu konkurencyjności obszaru rewitalizacji. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony. Projekt ma także wpływ na poprawę jakości środowiska przyrodniczego, co wynika z budowy sieci kanalizacyjnej.</p> <p><u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.) – zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc) – długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji wodno-kanalizacyjnej (m)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika
na ul. Mansjonarskiej

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Ulica Mansjonarska posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania całego odcinka ulicy. Chodnik z płyt betonowych jest zniszczony (ubytki w płytach, nierówności) przez parkujące samochody oraz warunki atmosferyczne, wymaga wymiany na kostkę brukową.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Mansjonarska, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu 250 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 212 500,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 37 500,00 PLN

Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Mansjonarską. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.)
- zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej

Podmioty realizujące projekt

Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Ulica Ogrodowa posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania całego odcinka ulicy. Chodnik z płyt betonowych jest zniszczony (ubytki w płytach, nierówności) przez parkujące samochody i warunki atmosferyczne, wymaga wymiany na kostkę brukową.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Ogrodowa, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 220 000,00 PLN.

<p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 187 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 33 000,00 PLN Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.</p>
<p>Szacowana data realizacji</p>
<p>Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.</p>
<p>Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty</p>
<p>Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Ogrodową. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony.</p> <p><u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.) – zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc) <p><u>W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców – poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego – poprawa wizerunku Miasta Warta – podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego – rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta
<p>Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>
<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja projektowa – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw <p><u>Rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sondaż diagnostyczny – ankieta – monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS – monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji
<p>Nazwa projektu rewitalizacyjnego</p>
<p>Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>
<p>Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta</p>
<p>Zakres realizowanych zadań</p>
<p>Ulica Prefektoralna na odcinku ok. 80 m posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się</p>

koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania na tym odcinku ulicy. Na dalszym odcinku tj. ok. 230 m posiada jezdnię o nawierzchni gruntowej naturalnej. Na tym odcinku należy wykonać jezdnię z asfaltobetonu oraz nowy chodnik z kostki brukowej. W ramach zadania przewidziano także budowę sieci kanalizacji sanitarnej o długości 77,5 m; kanalizacji deszczowej o długości 79,7 m z rur PCV i PP jako system zbiorczej kanalizacji w mieście Warta. Wykonana zostanie również sieć wodociągowa o długości 89 m.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

ul. Prefektoralna, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 606 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 515 100,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 90 900,00 PLN

Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Prefektoralną. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Należy zwrócić uwagę, iż ulica Prefektoralna znajduje się w pobliżu Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie oraz Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie, które również objęte są projektami w ramach PR, a więc projekty te uzupełniają się wzajemnie. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta oraz dostęp do obiektów zabytkowych. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony. Projekt ma także wpływ na poprawę jakości środowiska przyrodniczego, co wynika z budowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.)
- zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc)
- długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji wodno-kanalizacyjnej (m)

W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:

- podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja projektowa – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw <p><u>Rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sondaż diagnostyczny – ankieta – monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS – monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji
Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej
Podmioty realizujące projekt
Gmina i Miasto Warta Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta
Zakres realizowanych zadań
Ulica Przechodnia na odcinku ok. 60 m posiada jezdnię z kamienia polnego, na której: utworzyły się koleiny, powstały fale i zapadnięcia prostopadłe do kierunku jazdy, powstały zniekształcenia profilu jezdni. Jezdnia o tej nawierzchni wymaga przebrukowania na tym odcinku ulicy. Na tym odcinku należy również wymienić nawierzchnię chodnika z płyt betonowych na kostkę brukową. Na dalszym odcinku tj. ok. 170 m ulica posiada jezdnię o nawierzchni gruntowej naturalnej oraz gruntowej ulepszonej żużlem wielkopieczowym. Na tym odcinku należy wykonać jezdnię z asfaltobetonu. Przedmiotowa droga nie posiada oświetlenia ulicznego na odcinku ok. 120 m.
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
ul. Przechodnia, 98-290 Warta
Szacowana wartość projektu
Szacowany koszt projektu to 200 000,00 PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 170 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 30 000,00 PLN Gmina i Miasto Warta zamierza starać się również o dotacje z innych źródeł.
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017-2020.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w ścisłym centrum Miasta oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa osób poruszających się ul. Przechodnią. Zwiększona zostanie jakość życia mieszkańców Miasta Warta. Nastąpi poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji, dzięki czemu

zwiększy się liczba turystów, co będzie prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw. Poprawi się jakość zamieszkania na terenie Miasta Warta. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu polepszy się jakość powietrza, albowiem ruch samochodowy na ulicy zostanie upłynniony.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze (szt.)
- zmiana przepustowości (pojazdy / miesiąc)

W wyniku realizacji projektu pojawiają się również rezultaty miękkie:

- podwyższenie poziomu i jakości życia mieszkańców
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- podwyższenie jakości powietrza atmosferycznego
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta dot. liczby przedsiębiorstw

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby przedsiębiorstw zajmujących się działalnością związaną z turystyką – dane z Urzędu Gminy i Miasta Warta, GUS
- monitorowanie liczby wypadków na drogach – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego

Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury

Podmioty realizujące projekt

Warckie Centrum Kultury, ul. T. Kościuszki 9/11, 98-290 Warta

Zakres realizowanych zadań

Obecnie budynek charakteryzuje: zawilgocona i zniszczona elewacja, odpadające elementy łuków i gzymsów, przeciekający dach, zagięte elementy konstrukcji dachu, zniszczone kominy i ogniomury. Niezbędne są: uzupełnienie i naprawa elementów elewacji, malowanie, częściowa wymiana deskowania dachu i wymiana elementów konstrukcyjnych, pokrycie dachu papą termozgrzewalną lub blachą, przemurowanie kominów, wymiana pokrycia ogniomurów, wymiana instalacji odgromowej.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

Warckie Centrum Kultury, ul. T. Kościuszki 9/11, 98-290 Warta

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 50 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 42 500,00 PLN

Wkład własny WCK – 7 500,00 PLN

Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w 2017 roku.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
<p>Zwiększy się jakość obsługi mieszkańców korzystających z Warckiego Centrum Kultury. Projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności turystycznej przestrzeni publicznej w Warcie, dodatkowo wzmocniona zostanie pełniona przez budynek funkcja kulturowa. Dzięki realizacji projektu budynek WCK stanie się miejscem bardziej atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów. Remont budynku wpłynie na zwiększenie jego atrakcyjności oraz zachęci do korzystania z usług realizowanych przez WCK. Projekt przyczyni się zatem do odnowy dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Rozwój turystyki oraz wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu są celami wyznaczonymi w <i>Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 – 2020</i>. Projekt sprzyja ich realizacji. Oferta WCK będzie promowana wśród mieszkańców Miasta Warta, dzięki czemu mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą prawdopodobnie częściej uczestniczyć w życiu kulturowym Miasta.</p> <p><u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia poddana rewitalizacji (ha) – powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanych terenów (ha) – powierzchnia budynków lub obiektów poddanych renowacji lub modernizacji (m²) – liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.) – liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami (szt.) – liczba osób korzystających z odnowionej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej (osoby) – powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²) – liczba osób korzystających z oferty WCK (osoby) <p><u>W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości obiektu użyteczności publicznej – poprawa wizerunku Miasta Warta – rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta
Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja projektowa – wewnętrzna dokumentacja WCK <p><u>Rezultaty miękkie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sondaż diagnostyczny – ankieta – monitorowanie liczby turystów – dane z GUS

▽ Sondaż diagnostyczny - ankieta

Jednym ze sposobów mierzenia rezultatów jest ankietyzacja mieszkańców Warty. Poniżej zaprezentowano tabelę wskazującą, jaka liczebność próby jest niezbędna dla różnej wielkości grup,

by uzyskać 95-procentową pewność, że błąd próby nie przekroczy 5% przy wyniku pomiaru wynoszącym 50 procent.

Tabela 34 Liczebność próby potrzebna do uzyskania reprezentatywnych wyników przy założeniu 5-procentowego błędu próby i 95-procentowego poziomu ufności.

Wielkość populacji	10	30	60	80	110	170	210	320	550	1100	1700	2400	4000	8000	20000	100000
Wielkość próby	10	28	52	66	86	118	136	175	228	285	313	331	351	367	377	384
Wielkość próby do wielkości populacji [%]	100	93	87	83	78	69	65	55	41	26	18	14	9	5	2	0,4

Źródło: Paul HAGUE „Badania marketingowe. Planowanie, metodologia i ocena wyników (ISBN 83-246-0082-5).

Wybór próby z wielkości populacji mieszkańców Gminy i Miasta Warta

Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Warta na koniec 2014 roku (wg danych GUS) wyniosła 12 880 mieszkańców. Mieści się zatem w przedziale wielkości populacji pomiędzy 8 000 a 20 000 osób. Optymalna wielkość próby gwarantującej 95-procentowe prawdopodobieństwo, że pośród całej populacji od 47 do 53 procent osób potwierdza wynik badania, **zawiera się pomiędzy 367 a 377 osób.**

▽ Partnerstwo i partycypacja społeczna

W czasie obowiązywania Programu Rewitalizacji wszystkie podmioty działające w Gminie i Mieście mogą włączyć swoje projekty do Programu. W tym celu powinny złożyć propozycję projektu do Sekretariatu Urzędu Gminy i Miasta w Warcie określając:

- tytuł projektu (nazwa),
- wskazanie podmiotów realizujących projekt (listę podmiotów uczestniczących we wdrażaniu),
- opis projektu, zakres realizowanych zadań,
- lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu),
- cele projektu,
- harmonogram realizacji projektu,
- szacowaną wartość,
- prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Każdy zgłoszony projekt musi wpisywać się w cele i kierunki działania *Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 - 2022* i bezpośrednio wpływać na wskazany w PR obszar rewitalizacji.

Dopuszczane będą jednak również projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza wytyczonym w programie obszarem rewitalizacji, jeśli będą one służyły realizacji celów wynikających z Programu Rewitalizacji. Dotyczy to zwłaszcza inicjatyw społecznych. Projekty te będą jednak poddane szczególnej rozprawie i będą wymagały szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań

i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego. Decyzję o włączeniu projektu do Programu podejmuje Burmistrz w konsultacji z Komitetem ds. Rewitalizacji.

5.8. *Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym*

Zgodnie z „Wytycznymi ...” poniżej przedstawiono zbiorczy opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Wskazano obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

Grupa docelowa

Grupę docelową przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze uzupełniającym stanowią dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji – w przypadku projektu „Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży”, zaś w przypadku projektu „Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową” są to wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Zakłada się jednak, że z efektów projektu infrastrukturalnego, ze względu na jego charakter oraz nadane budynkowi funkcje, będą korzystać także mieszkańcy wiejskiego obszaru Gminy.

Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
Podmioty realizujące projekt
Gmina i Miasto Warta, Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta Organizacje pozarządowe mogą realizować projekty w partnerstwie z Miastem lub samodzielnie. Planuje się zaangażowanie w projekt Warckie Centrum Kultury.
Zakres realizowanych zadań
Współczesna szkoła powinna dbać przede wszystkim o wszechstronny rozwój osobowości ucznia, kształtując takie cechy jak: otwartość, aktywność, kreatywność i zaangażowanie. Świetnym polem do realizacji tego zadania mogą być zajęcia pozalekcyjne, będące przedłużeniem procesu dydaktyczno-wychowawczego, a zarazem formą rozwijającą zainteresowania i uzdolnienia ucznia, a także zagospodarowującą kulturalny wypoczynek i rozrywkę. Organizowane w szkole i poza nią zajęcia pozalekcyjne mają na celu ujawnianie zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz propagowanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, a w tym szczególnie: <ul style="list-style-type: none"> - stymulowanie postaw twórczych, swobodne wyrażanie siebie ruchem i komunikowanie się z innymi, dążenie do rozwijania własnej osobowości poprzez własną działalność w czasie zajęć; - wyzwalanie możliwości kreatywnych, zaspokajanie potrzeby twórczej aktywności, rozwijanie zdolności recytatorskich, aktorskich i muzycznych, wdrażanie do łatwiejszego nawiązywania kontaktów międzyludzkich i odnajdywania swego miejsca w grupie; - kształtowanie postaw proekologicznych, budzenie wrażliwości na piękno przyrody;

Zajęcia mają na celu wyrównanie szans edukacyjnych wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji. Każde dziecko ma otrzymać pomoc w kreowaniu własnych marzeń i zainteresowań. Poza tym potrzebna jest pomoc psychologiczna dla dzieci i ich rodzin.

Działania będą realizowane w sposób ciągły i dotyczyć będą obszaru rewitalizowanego. Projekt może stać się wzorcem działania, przykładem dobrych praktyk, na podstawie którego podobne działania będą obejmowały kolejne grupy dzieci i młodzieży z obszaru wiejskiego Gminy.

Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)

Działania będą realizowane w sposób ciągły i dotyczyć będą obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu

Szacowany koszt projektu to 1 500 000,00 PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFS w wysokości do 85% kosztów projektu

Wkład EFS – 1 275 000,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 225 000,00 PLN

W ramach realizacji planuje się również próbę uzyskania dofinansowania z innych źródeł, takich jak np. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.

Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty

Projekt wpłynie na wzrost poziomu edukacji wśród dzieci i młodzieży zamieszkałych na obszarze rewitalizacji. Promowane będą postawy obywatelskie, co ma budować społeczeństwo obywatelskie. W długim okresie czasu wzrost poziomu edukacji ma wpłynąć na spadek bezrobocia i wykluczenia społecznego. Również w długim okresie czasu, efekty projektu będą dostrzegalne poza obszarem rewitalizacji, na skutek rozprzestrzeniania się dobrych praktyk na obszarze wiejskim Gminy.

Proponowane wskaźniki rezultatu:

- liczba osób objętych programami edukacyjnymi (osoby)
- spadek bezrobocia (%)
- spadek przestępczości (%)

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- dane GUS
- monitorowanie liczby dokonywanych rozbojów, napadów, przestępstw – dane z Komendy Policji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową
Podmioty realizujące projekt
Gmina i Miasto Warta Rynek im. Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta
Zakres realizowanych zadań
Obecnie budynek pozostaje w złym stanie technicznym. W ramach prac planuje się wymianę: konstrukcji i poszycia dachu, instalacji, systemu grzewczego, stolarki okiennej, podłogi i posadzki. Dach zostanie wykorzystany pod obserwatorium astronomiczne, pomieszczenia na piętrze zostaną przeznaczone na salę konferencyjną, natomiast wyremontowane pomieszczenia na parterze zostaną przeznaczone na bibliotekę.
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)
ul. Tarnowskiego 10, Warta
Szacowana wartość projektu
Szacowany koszt projektu to 2 000 000,00 PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (RPO WŁ) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 1 700 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Warta – 300 000,00 PLN Jeżeli będzie to możliwe, planuje się uzyskanie dotacji także z innego źródła.
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2021.
Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji – prognozowane rezultaty
Zwiększy się jakość obsługi mieszkańców w zakresie infrastruktury kultury. Projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej w Warcie. Dzięki realizacji projektu budynek po starej remizie OSP stanie się miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów. Remont budynku wpłynie na zwiększenie jego atrakcyjności oraz zachęci do korzystania z usług zlokalizowanej tu biblioteki, sali konferencyjnej oraz obserwatorium astronomicznego. Projekt przyczyni się zatem do odnowy dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Oferta będzie promowana wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, dzięki czemu mieszkańcy będą prawdopodobnie częściej uczestniczyć w życiu kulturowym Miasta. Projekt wywiera także pozytywny wpływ na sferę gospodarczą obszaru rewitalizacji. Sala konferencyjno-szkoleniowa umożliwi prowadzenie warsztatów, spotkań, konferencji, w tym tych wpływających na rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji, podnoszących kompetencje mieszkańców.
<u>Proponowane wskaźniki rezultatu:</u>
<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia poddana rewitalizacji (ha) – powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanych terenów (ha) – powierzchnia budynków lub obiektów poddanych renowacji lub modernizacji (m²) – liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)

- liczba osób korzystających z odnowionej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej (osoby)

W wyniku realizacji projektu pojawią się również rezultaty miękkie:

- poprawa jakości obiektu użyteczności publicznej
- poprawa wizerunku Miasta Warta
- rozwój funkcji turystycznej Miasta Warta

Sposób oceny rezultatów i ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu:

- dokumentacja projektowa
- wewnętrzna dokumentacja biblioteki, obserwatorium oraz Urzędu Gminy i Miasta w Warcie

Rezultaty miękkie:

- sondaż diagnostyczny – ankieta
- monitorowanie liczby turystów – dane z GUS

5.9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Zgodnie z definicją rewitalizacji, działania podejmowane przez Gminę i Miasto Warta, odnoszące się do poszczególnych aspektów rewitalizacji, wymagają współpracy i włączenia w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy. Mowa tu zarówno o mieszkańcach, jak i stowarzyszeniach, organizacjach, wspólnotach mieszkaniowych, prywatnych inwestorach, itp.

Proponuje się więc podjęcie działań inwestycyjnych umożliwiających kompleksową przemianę przestrzeni publicznych, stworzenie miejsc przyjaznych aktualnym i potencjalnym mieszkańcom oraz turystom, co wzmocni atrakcyjność obszaru rewitalizacji. Działania wpłyną na podwyższenie jakości życia mieszkańców, ale także przyczyną się do rozwoju gospodarczego obszaru.

Program angażuje społeczność lokalną w proces rewitalizacji. W pierwszej kolejności na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji, a następnie poprzez aktywny udział mieszkańców w realizacji Programu, w poszczególnych, wytypowanych działaniach. Stąd przedstawiono w PR projekty stricte społeczne oraz projekty infrastrukturalne, które wywierają jednak ogromny wpływ na społeczeństwo zamieszkałe obszar rewitalizacji. Pożądane jest zaangażowanie i aktywny udział organizacji pozarządowych realizujących inicjatywy m.in. na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i wyrównywania szans, dzięki czemu wszelkie projekty o charakterze społecznym będą realizowane w sposób profesjonalny, zgodny z potrzebami mieszkańców obszaru, co również uwzględniono w PR.

Wytypowane w Programie projekty rewitalizacyjne wykorzystują dostępne zasoby, a ich realizacja ma przebiegać w oparciu o dostępne instrumenty finansowe, które mają ułatwić przeprowadzenie procesu rewitalizacji w obszarze rewitalizacji Gminy i Miasta Warta.

W związku z tym, w przygotowanie i realizację projektów zaangażowana jest: Gmina i Miasto Warta, Parafia Rzymsko-Katolicka św. Mikołaja w Warcie, Oddział PTTK im dr E. Kaleniewicz w Warcie, Mniszki III Zakonu Regularnego św. Franciszka z Asyżu Siostry Bernardynki, Klasztor oo. Bernardynów w Warcie, Warckie Centrum Kultury. W projektach będą brać czynny udział mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

W związku z możliwościami finansowania poszczególnych projektów, na niektóre z nich planuje się pozyskanie dofinansowania z RPOWŁ, POWER. W realizację projektów będą zaangażowane także fundusze m.in.: Warckiego Centrum Kultury, Zakonu, Klasztoru i Parafii. czy Parafii (patrz: Tabela Kompleksowość i komplementarność projektów rewitalizacyjnych – planowane – rozważane źródła finansowania).

▽ Kompleksowość

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017 – 2022 przedstawia projekty rewitalizacyjne kompleksowo – uwzględnia ich współfinansowanie z różnych źródeł, w tym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, wskazuje również na możliwość wyboru innych programów pomocowych, jeżeli tylko dany projekt będzie spełniał przedstawiane kryteria. Do źródeł wsparcia należy np. PFRON, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. Program przewiduje także możliwość finansowania projektów z środków prywatnych, jedynym wymaganiem jest, by proponowane projekty przedstawiały wymagane w niniejszym Programie informacje.

Ponadto projekty przedstawione w PR uwzględniają działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a zatem nie pomijają żadnego z obszarów. Nie są to działania punktowe, a takie które wywierają wpływ na cały obszar rewitalizacji, często również oddziaływanie projektów będzie widoczne w długim okresie czasu w dalszej części Gminy Warta.

Projekty są różnorodne, ale jednocześnie są ze sobą powiązane, dzięki czemu oddziałują synergicznie na obszar rewitalizacji. Przyczyniają się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców, z jednej strony polepszają warunki zamieszkania, z drugiej przyczyniają się do zwiększenia aktywności zawodowej osób bezrobotnych, aktywizacji osób starszych, niepełnosprawnych. Służą aktywizacji społeczeństwa z obszaru rewitalizacji, podniesieniu jakości życia mieszkańców tego obszaru, odnowie przestrzeni publicznej, wywierają silny wpływ na funkcję kulturową i turystyczną obszaru. Efekty realizacji projektów są ze sobą powiązane, nie tylko poprzez oddziaływanie na codzienne życie mieszkańców w sferze zamieszkania, pracy, kultury, rozrywki i nauki, ale także poprzez odnowę przestrzeni publicznej. Projekty mają na celu osiągnięcie długotrwałych efektów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. W ten sposób wszystkie projekty wykorzystują efekty realizacji innych, zachodzi synergia na etapie ich realizacji oraz synchronizacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową.

Tabela 35 Kompleksowość i komplementarność projektów rewitalizacyjnych – źródła finansowania

nazwa projektu / planowane – rozważane źródła finansowania*	GiM Warta	EFS	MEN / MSiP	PFRON	RPO WŁ	podmioty prywatne	Zakon - Siostry Bernardynki	Oddział PTTK w Warcie	Parafia św. Mikołaja w Warcie	Klasztor oo. Bernardynów w Warcie	WCK	PUP	inne
Warta – bo tylko tu warto żyć	X	X	X										
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą	X	X										X	
Integracja i aktywizacja seniorów	X	X		X									
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta	X				X	X							X
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie	X				X								
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem					X				X				X
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie	X				X								X
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)					X			X					X
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)					X		X						X
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem					X					X			X
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej	X				X								X
Przełożenie nawierzchni jezdni na	X				X								X

nazwa projektu / planowane – rozważane źródła finansowania*	GiM Warta	EFS	MEN / MSiP	PFRON	RPO WŁ	podmioty prywatne	Zakon - Siostry Bernardynki	Oddział PTTK w Warcie	Parafia św. Mikołaja w Warcie	Klasztor oo. Bernardynów w Warcie	WCK	PUP	inne
ul. Kaszyńskiego													
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej	X				X								X
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej	X				X								X
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej	X				X								X
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej	X				X								X
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej	X				X								X
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej	X				X								X
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury					X						X		
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	X	X	X										
Przebudowa starej Remizy OSP	X				X								X

nazwa projektu / planowane – rozważane źródła finansowania*	GiM Warta	EFS	MEN / MSiT	PFRON	RPO WŁ	podmioty prywatne	Zakon - Siostry Bernardynki	Oddział PTTK w Warcie	Parafia św. Mikołaja w Warcie	Klasztor oo. Bernardynów w Warcie	WCK	PUP	inne
w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową													

* GiM Warta - Gmina i Miasto Warta

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

MEN / MSiT - Ministerstwo Edukacji Narodowej / Ministerstwo Sportu i Turystyki

WCK – Warckie Centrum Kultury

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu

RPO WŁ - Regionalny Program Operacyjny województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020

Zakon - Siostry Bernardynki - Mniszki III Zakonu Regularnego św. Franciszka z Asyżu Siostry Bernardynki

Parafia św. Mikołaja w Warcie - Parafia Rzymsko-Katolicka św. Mikołaja w Warcie

Tabela 36 Kompleksowość projektów rewitalizacyjnych – sfery występowania i współwystępowania negatywnych zjawisk, wskazanie, na które sfery projekt oddziałuje, wzajemne powiązania oraz synergia projektów; komplementarność problemowa

nazwa projektu	sfery występowania negatywnych zjawisk				
	społeczna	gospodarcza	środowiskowa	przestrzenno-funkcjonalna	techniczna
Warta – bo tylko tu warto żyć	X	X			
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą	X	X			
Integracja i aktywizacja seniorów	X	X			
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta	X		X	X	X
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie	X		X	X	X
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.	X			X	X
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarzyńskiego w Warcie	X		X	X	X
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)	X		X	X	X
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)	X			X	X
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem	X		X	X	X

nazwa projektu	sfery występowania negatywnych zjawisk				
	społeczna	gospodarcza	środowiskowa	przestrzenno-funkcjonalna	techniczna
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej	X	X	X	X	
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego	X	X	X	X	
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej	X	X	X	X	
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej	X	X	X	X	
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej	X	X	X	X	
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej	X	X	X	X	
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej	X	X	X	X	
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej	X	X	X	X	
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury	X	X	X	X	X
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	X	X			
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową	X	X		X	

▽ Komplementarność problemowa

Przedstawione w Programie projekty uzupełniają się tematycznie, dzięki czemu Program będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym). Powiązania zachodzą pomiędzy projektami społecznymi, skierowane są one ku różnym grupom wiekowym (dzieci, młodzież, seniorzy, osoby dorosłe), ale i różnym grupom społecznym (osoby bezrobotne, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym, dotknięte ubóstwem). Powiązania zachodzą również pomiędzy projektami społecznymi i projektami infrastrukturalnymi, które poza rezultatami twardymi oddziałują również na sferę społeczną, np. w wyniku rewitalizacji kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta, polepszą się warunki zamieszkania ludności, dodatkowo zachowane zostanie dziedzictwo kulturowe i historyczne obszaru, wzmocni się atrakcyjność turystyczna obszaru rewitalizacji, wzrośnie jego konkurencyjność w oczach potencjalnych przedsiębiorców.

Zadbano również o to, by realizowane były zarówno projekty społeczne jak i projekty infrastrukturalne, a zatem nie dopuszczono do tego, by działania były fragmentaryczne i dotyczyły np. tylko sfery technicznej. Opis każdego z planowanych projektów zawiera informację o stanie pożądanym, jaki zamierza się osiągnąć dzięki jego realizacji.

Wskazano również proponowane wskaźniki rezultatu oraz sposoby ich zmierzenia (rozdział 5.7 i 5.8). Projekty zawarte w niniejszym PR wpisują się w *Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Warta na lata 2012 - 2022. Wizję Gminy Warta, planowaną do osiągnięcia do 2020 roku jest wypracowanie statusu rozpoznawalnego w Polsce centrum turystyki opartej o zasoby wody, natury i kultury. Podstawą do kreowania tego wizerunku będzie odpowiednie zagospodarowanie turystyczne występujących na terenie Gminy zasobów wody oraz wykorzystanie walorów naturalnych Gminy i jej bogatej historii.* Wizja Miasta zawarta w PR jest spójna z przytoczoną. Proponowane projekty rewitalizacyjne przyczyniają się do realizacji celów strategii, zaś zawarte w PR cele są w szczególności spójne z następującymi celami Strategii:

„Głównym celem strategicznym rozwoju Gminy Warta, który powinien stanowić filar Strategii i jej koło zamachowe, jest rozwój turystyki w oparciu o potencjał przyrodniczy i krajobrazowy.”

Cel strategiczny 1: Rozwój turystyki bliskiej naturze

Cele operacyjne:

- d. Zagospodarowanie turystyczne zbiornika Jeziorsko i rzeki Warty
- e. Stworzenie i promocja zintegrowanej oferty turystycznej
- f. Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel strategiczny 2: Pobudzanie aktywności Lokalnej

Cele operacyjne:

- c. Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości
- d. Wsparcie potencjału sektora rolno - spożywczego

Cel strategiczny 3: Wykorzystanie potencjału wynikającego z bogatej kultury regionu

Cele operacyjne:

- d. Odnowa i promocja istniejącego dziedzictwa kulturowego

- e. Stworzenie oferty wydarzeń/imprez kulturalnych
- f. Zagospodarowanie infrastruktury kulturalnej

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia

Cele operacyjne:

- e. Poprawa bezpieczeństwa
- f. Rozwój infrastruktury drogowej i okołoturystycznej
- g. Cyfryzacja Gminy
- h. Rozwój sportu i rekreacji

Cel strategiczny 5: Rozwój osadnictwa

Cele operacyjne:

- d. Zagospodarowanie przestrzenne na potrzeby rozwoju osadnictwa
- e. Przygotowanie infrastruktury dla rozwoju osadnictwa
- f. Stworzenie i promocja oferty inwestycyjnej

Szerzej komplementarność dokumentów została opisana w rozdziale 2.1 Nawiązanie do lokalnych i regionalnych dokumentów strategicznych. W tymże rozdziale wyjaśniono także powiązania PR z innymi dokumentami strategicznymi / planistycznymi.

Cały rozdział 2 niniejszego PR poświęcono na wykazanie komplementarności Programu z dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

▽ Komplementarność przestrzenna

Zaproponowane w Programie Projekty dobrano w taki sposób, aby efektywnie oddziaływały na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach, jak zaznaczono w „Wytycznych ...”), projekty dopełniają się przestrzennie, zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii, co wyjaśniono już powyżej.

Projekty społeczne przedstawione w Programie obejmują obszar rewitalizacji, ale zakłada się, że będą one stanowiły projekty wzorcowe, na podstawie których, podobne działania będą mogły być prowadzone poza obszarem rewitalizacji (nie zostały one wskazane w programie). Zakłada się silne oddziaływanie projektów w samym obszarze rewitalizacji, ale także poza jego granicami, co stanowi z kolei wartość dodaną projektów i będzie przynosić korzyści na terenie całej Gminy i Miasta Warta. Dzięki takiemu podejściu, nie dopuszcza się do przenoszenia problemów na inne obszary oraz zapobiega się powstaniu niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Zaproponowane projekty, w tym również o charakterze infrastrukturalnym, mają doprowadzić do podwyższenia jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co nie znajdzie odzwierciedlenia w obniżeniu jakości życia osób spoza wyznaczonego obszaru rewitalizacji. PR dąży do wyrównania dysproporcji i szans pomiędzy mieszkańcami Miasta i Gminy Warta, kładąc nacisk na realizację projektów w obszarze rewitalizacji, wzmacniając tym samym kapitał społeczny zarówno obszaru rewitalizacji jak i pośrednio – całej Gminy i Miasta.

W miarę upływu czasu, możliwości finansowych oraz aktywności społecznej, PR będzie uzupełniany o inne projekty, tak aby efekty realizacji PR jeszcze mocniej wpływały na rozwój obszaru rewitalizacji

i jego mieszkańców. Kluczowy stanie się monitoring prac i ich efektów oraz reagowanie na zachodzące zmiany, co zostało opisane w kolejnych rozdziałach. Konieczna jest także weryfikacja działań prowadzonych poza obszarem rewitalizacji (np. wynikających ze strategii rozwoju Gminy i Miasta Warta), tak aby nie zagrażały one działaniom podejmowanym na obszarze rewitalizacji, a wręcz przeciwnie, uzupełniały się. Nie dopuszcza się jednak możliwości zagrożenia obszarowi rewitalizacji, albowiem wszystkie działania na obszarze Gminy i Miasta są koordynowane przez Burmistrza, który czuwa nad ich prawidłową realizacją.

▽ **Komplementarność źródeł finansowania**

Niniejszy PR zapewnia komplementarność źródeł finansowania, co w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty rewitalizacyjne w nim zawarte, zakładają wykorzystanie wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania (rodzaj źródeł finansowania projektów opisano przy każdym z projektów). Dzięki takiemu podejściu PR prowadzi do uzyskania korzystnych efektów dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji, jednocześnie realizując zasadę dodatkowości środków UE. Źródła finansowania przedstawia tabela: *Kompleksowość i komplementarność projektów rewitalizacyjnych – źródła finansowania*, powyżej.

Zachodzi również koordynacja i synergia projektów, szczególnie w zakresie projektów finansowanych w ramach EFRR i EFS. Projekty mają na celu osiąganie długotrwałych efektów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Projekty o charakterze społecznym mają na celu wyrównanie szans mieszkańców w dostępie do nauki, rekreacji, pracy. Budują wysokiej jakości kapitał społeczny, tak potrzebny dla prawidłowego rozwoju obszaru rewitalizacji. Projekty te mają również na celu budowę bądź przywrócenie umiejętności i kwalifikacji mieszkańców, mają jednoczyć, pomagać tworzyć więzi społeczne, budować przywiązanie do miejsca zamieszkania. Projekty infrastrukturalne tworzą zaś podstawy dla podwyższenia jakości życia mieszkańców, zwiększają dostęp do dóbr kultury, zwiększają również estetykę przestrzeni oraz poprawiają jakość środowiska przyrodniczego, dzięki czemu warunki zamieszkania, pracy, nauki i rekreacji stają się lepsze, wzrasta komfort użytkowania przestrzeni publicznej. W ten sposób wszystkie projekty wykorzystują efekty realizacji innych, zachodzi synergia na etapie ich realizacji oraz synchronizacja efektów oddziaływania.

PR dopuszcza, a wręcz promuje włączenie w realizację Programu prywatnych źródeł finansowania, co jest jednak w zupełności uzależnione od inwestorów prywatnych. Połączenie prywatnych i publicznych źródeł finansowania, umożliwi jeszcze większą dynamikę wprowadzania zmian, oczywiście przy odpowiednim nadzorze wdrażanych w ten sposób projektów.

▽ **Komplementarność proceduralno-instytucjonalna**

Zgodnie z „Wytocznymi ...” „Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.” System ten przedstawiono w kolejnych rozdziałach PR.

▽ Komplementarność międzyokresowa

W ramach polityki spójności 2007 – 2013 Gmina i Miasto Warta zrealizowała projekt rewitalizacyjny, którego krótki opis przedstawiono poniżej. Niniejszy program rewitalizacji służy m.in. uzupełnieniu tego przedsięwzięcia projektami komplementarnymi realizowanymi w latach 2017 – 2022, wyróżnionymi w niniejszym PR. W ten sposób zostaje zachowana ciągłość programowa, która w procesie rewitalizacji ma kluczowe znaczenie. Powiązania zachodzące pomiędzy projektami z dwóch wskazanych okresów programowania Funduszy Europejskich dowodzą zachowania komplementarności międzyokresowej. Zachodzi spójność celów pomiędzy projektem, a wytyczonymi w ramach PR celami i kierunkami działania. Projekty uzupełniają się - podczas realizacji jednych wykorzystywane są efekty i wyciągane wnioski z tych już przeprowadzonych.

Projekt pt. „**Rewitalizacja Miasta Warta-etap I**” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. Oś priorytetowa VI. Odnowa Obszarów Miejskich, Działanie VI.I Rewitalizacja obszarów problemowych.

Wartość całkowita inwestycji: 1 363 433,85 zł; dofinansowanie: 1 143 618,77 zł.

W ramach projektu trwającego od czerwca 2011 r. do grudnia 2012 r. wykonane zostały prace polegające na:

- Rewitalizacji Rynku im. Wł. St. Reymonta z przyległymi ulicami,
- Modernizacji budynku Warckiego Centrum Kultury w Warcie,
- Utworzeniu zielonego skweru z placem zabaw w Warcie przy ulicy Skarżyńskiego,
- Adaptacji starego przedszkola na budynek administracyjno-socjalny.

5.10. *Planowane wskaźniki osiągnięcia celów*

Rewitalizacja wyznaczonego obszaru Gminy jest działaniem komplementarnym do programu uprzednio obowiązującego. Kierunek, jaki powinna przyjąć zatem rewitalizacja historycznej części Miasta to ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój turystyki, promocja i wspieranie przedsiębiorczości lokalnej, a także aktywizacja zawodowa różnych grup społecznych, zwłaszcza tych zagrożonych wykluczeniem oraz długotrwałym bezrobociem.

Realizacja Programu Rewitalizacji powinna przyczyniać się zarówno w krótszej jak i dłuższej perspektywie do osiągnięcia:

- Rozwoju kultury regionalnej i lokalnej – wzrostu znaczenia lokalnych imprez kulturalnych;
- Wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego Miasta Warta – wzrostu inwestycji zewnętrznych w mieście, spadku przestępczości, wzrostu liczby turystów odwiedzających region;
- Dalszego rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, wprowadzających innowacje gospodarcze lub powodujących transfer technologii – wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach;

- Poprawienia stanu infrastruktury technicznej i drogowej w celu realizowania nowych inwestycji gospodarczych;
- Poprawy stanu środowiska naturalnego oraz promocji zasobów przyrodniczych, w tym ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do środowiska naturalnego oraz prowadzenie monitoringu źródeł i wielkości zanieczyszczeń;
- Wyrównywania szans oraz integracji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych – skutecznego włączania seniorów w działania lokalnych społeczności;
- Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez tworzenie nowych i utrzymaniu istniejących miejsc pracy.

Dla projektów przewidzianych w Programie Rewitalizacji określa się listę wskaźników, na podstawie której weryfikowane będą osiągnięcia założonych celów. Lista będzie rozszerzana i uzupełniana w trakcie opracowywania kolejnych projektów na dalsze lata realizacji Programu. Poniżej przedstawiono listę przykładowych wskaźników, które mogą być wykorzystywane na potrzeby Programu.

Wskaźniki produktu	Jednostka miary
Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha
Liczba obiektów, które uzyskały nowe funkcje w wyniku rewitalizacji	szt.
Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów małej architektury	szt.
Liczba utworzonych / zmodernizowanych miejsc rekreacji i terenów zielonych	szt.
Długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji elektrycznej	m
Długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji ciepłowniczej	m
Długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji gazowej	m
Liczba wybudowanych systemów przeciwpożarowych i przeciwwłamaniowych w rewalizowanych obiektach	szt.
Liczba wybudowanych systemów monitoringu w celu podniesienia bezpieczeństwa publicznego	szt.
Liczba zmodernizowanej istniejącej infrastruktury sieciowej	szt.
Liczba zbudowanych/przebudowanych/doposażonych obiektów	szt.
Liczba obiektów mieszkaniowych poddanych renowacji	szt.
Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.
Liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej	szt.
Powierzchnia terenów rewalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę	m ²
Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	szt.
Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	m ²
Liczba systemów zabezpieczeń w obiektach dziedzictwa kulturowego	szt.
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	m ²
Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	m ²
Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	km

Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	m ²
Wskaźniki rezultatu	
Powierzchnia poddana rewitalizacji	ha
Liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze	szt.
Powierzchnia obszaru objętego systemem monitoringu	ha
Liczba przystosowanych zabytków nieruchomości do nowych funkcji	szt.
Liczba zabytków nieruchomości, które zachowały dotychczasowe funkcje	szt.
Powierzchnia odbudowanych budynków lub obiektów	m ²
Powierzchnia budynków lub obiektów poddanych remontowi/renowacji lub modernizacji	m ²
Powierzchnia terenów przygotowanych pod realizację nowych inwestycji gospodarczych	ha
Powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanych terenów	ha
Liczba zrewitalizowanych obiektów	szt.
Powierzchnia obszaru objęta ochroną przeciwpożarową i przeciwwłamaniową w rewitalizowanych obiektach	m ²
Liczba osób zamieszkujących na stałe w obiektach poddanych renowacji/adaptacji	osoby
Powierzchnia obiektów poddanych renowacji/adaptacji	m ²
Powierzchnia budynków objęta termomodernizacją	m ²
Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektu	MW/rok
Długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji wodno-kanalizacyjnej	m
Liczba przestępstw w mieście	szt.
Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%
Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym	szt.
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.
Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt.
Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych	szt.
Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	szt.
Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana	m ²
Liczba nowych przedsiębiorstw	szt.
Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych	szt.
Liczba osób korzystających z wybudowanych / przebudowanych ciągów pieszo-rowerowych / ścieżek rowerowych	osoby
Zmiana przepustowości	pojazdy / miesiąc
Liczba osób korzystających z oferty WCK	osoby
Wskaźniki oddziaływania	
Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych	szt.
Liczba pożarów, włamań do obiektów zabytkowych	szt.
Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.
Stale miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki	szt.

Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym	szt.
Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie 2 lat)	szt.
Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)	szt.

6. Indykatywne ramy finansowe realizacji – plan finansowy Programu Rewitalizacji

Środki finansowe stanowiące wsparcie dla przeprowadzenia projektów rewitalizacyjnych Gmina i Miasto może – w zależności od charakteru projektu – uzyskać z różnych źródeł.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 -2020 są to działania obejmujące następujące priorytety inwestycyjne:

CELE TEMATYCZNE ORAZ PRIORYTETY INWESTYCYJNE
Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP
3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy

inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

W ramach krajowych programów operacyjnych możliwe jest uzyskanie wsparcia do projektów z poniżej wymienionych priorytetów inwestycyjnych:

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania

	nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.
--	---

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Dodatkowo, projekty w ramach programu rewitalizacji mogą być finansowane z Inicjatyw UE typu JESSICA, środków budżetowych Gminy, Środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, środków instytucji sektora publicznego oraz w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

Plan finansowy projektów rewitalizacyjnych (kwoty podano w tys. PLN):

Projekt	rok 2017			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne
Warta – bo tylko tu warto żyć	380	323	57	0
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą	250	212,5	37,5	0
Integracja i aktywizacja seniorów	380	323	57	0
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta	1000	850	150	0
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie	50	42,5	7,5	0
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.	200	170	30	0
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie	50	42,5	7,5	0
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)	200	170	30	0
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)	75	63,75	11,25	0
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem	350	297,5	52,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej	90	76,5	13,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego	85	72,25	12,75	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej	170	144,5	25,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej	28,50	24,22	4,28	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej	60	51	9	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej	55	46,75	8,25	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej	150	127,5	22,5	0
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej	50	42,5	7,5	0
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury	50	42,5	7,5	0
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	380	323	57	0
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową	400	340	60	0

cd.

Projekt	rok 2018				rok 2019			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne	ogółem	środki UE	środki własne	inne
Warta – bo tylko tu warto żyć	380	323	57	0	380	323	57	0
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą	250	212,5	37,5	0	250	212,5	37,5	0
Integracja i aktywizacja seniorów	380	323	57	0	380	323	57	0
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta	1000	850	150	0	1000	850	150	0
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie	75	63,75	11,25	0	75	63,75	11,25	0
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.	200	170	30	0	200	170	30	0
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarzyńskiego w Warcie	50	42,5	7,5	0	100	85	15	0
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)	200	170	30	0	200	170	30	0
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)	75	63,75	11,25	0	75	63,75	11,25	0
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem	350	297,5	52,5	0	350	297,5	52,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej	90	76,5	13,5	0	90	76,5	13,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego	85	72,25	12,75	0	85	72,25	12,75	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej	170	144,5	25,5	0	170	144,5	25,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej	35,00	29,75	5,25	0,00	35,00	29,75	5,25	0,00
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej	60	51	9	0	60	51	9	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej	55	46,75	8,25	0	55	46,75	8,25	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej	150	127,5	22,5	0	150	127,5	22,5	0
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej	50	42,5	7,5	0	50	42,5	7,5	0
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury	0	0	0	0	0	0	0	0
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	380	323	57	0	380	323	57	0

Projekt	rok 2018				rok 2019			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne	ogółem	środki UE	środki własne	inne
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową	400	340	60	0	400	340	60	0

cd.

Projekt	rok 2020				Rok 2021			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne	ogółem	środki UE	środki własne	inne
Warta – bo tylko tu warto żyć	360	306	54	0	0	0	0	0
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą	250	212,5	37,5	0	0	0	0	0
Integracja i aktywizacja seniorów	360	306	54	0	0	0	0	0
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta	1000	850	150	0	0	0	0	0
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie	0	0	0	0	0	0	0	0
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.	200	170	30	0	0	0	0	0
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)	180	153	27	0	0	0	0	0
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)	75	63,75	11,25	0	0	0	0	0
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem	750	637,5	112,5	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej	80	68	12	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego	55	46,75	8,25	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej	170	144,5	25,5	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej	35,00	29,75	5,25	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej	70	59,5	10,5	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej	55	46,75	8,25	0	0	0	0	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	156	132,6	23,4	0	0	0	0	0

Projekt	rok 2020				Rok 2021			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne	ogółem	środki UE	środki własne	inne
na ul. Prefektoralnej								
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej	50	42,5	7,5	0	0	0	0	0
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury	0	0	0	0	0	0	0	0
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	360	306	54	0	0	0	0	0
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową	400	340	60	0	400	340	60	0

cd

Projekt	suma			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne
Warta – bo tylko tu warto żyć	1500	1275	225	0
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą	1000	850	150	0
Integracja i aktywizacja seniorów	1500	1275	225	0
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta	4000	3400	600	0
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie	200	170	30	0
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.	800	680	120	0
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie	200	170	30	0
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)	780	663	117	0
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)	300	255	45	0
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem	1800	1530	270	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej	350	297,5	52,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego	310	263,5	46,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej	270	229,5	40,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej	125	106,25	18,75	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej	250	212,5	37,5	0
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej	220	187	33	0
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej	350	297,5	52,5	0
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej	200	170	30	0
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury	50	42,5	7,5	0

Projekt	suma			
	ogółem	środki UE	środki własne	inne
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	1500	1275	225	0
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową	2000	1700	300	0

7. Mechanizmy włączania podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy i Miasta Warta w proces rewitalizacji

▽ KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

▽ Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne są niezwykle ważnym elementem procesów rewitalizacyjnych. Dlatego na terenie Gminy i Miasta Warta zorganizowano spotkania dla mieszkańców, które dotyczyły polityki rozwojowej w latach 2016 – 2022. Celem spotkań było pokazanie możliwości udziału społeczeństwa w procesach rozwojowych, w tym rewitalizacyjnych. To właśnie udział społeczeństwa jest najważniejszy w efektywności działań rozwojowych. Mieszkańcy muszą rozumieć uwarunkowania prawne, finansowe oraz swoim działaniem wspierać te procesy.

Już 13.09.2016 roku w Warckim Centrum Kultury odbyło się spotkanie Rady Osiedla Warta. Spotkanie miało na celu zapoznanie wszystkich członków z planami inwestycyjnymi i rozwojowymi Gminy. Dnia 09.11.2016 roku w sali konferencyjnej Urzędu Gminy i Miasta Warta odbyło się spotkanie dla wspólnoty mieszkaniowej w Mieście Warta. Dyskutowano o problemach, planach, wyzwaniach stojących przed Wspólnotą. Oba spotkania były niezwykle ważne, ponieważ organizowane w obszarze o wyjątkowej kumulacji problemów społecznych i gospodarczych. Również 09.11.2016 roku w Warckim Centrum Kultury (sala widowiskowa) odbyło się spotkanie dla wszystkich mieszkańców Gminy. Tematem były możliwości wsparcia inwestycji (również prywatnych) w okresie do 2020 roku. Przedstawiono również możliwości finansowania inwestycji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013 – 2020. Zajęcia miały również charakter praktyczny. Miały przygotować mieszkańców do samodzielnej realizacji projektów.

Gotowy program rewitalizacji zostanie upubliczniony wszystkim mieszkańcom. Każdy będzie mógł wypowiedzieć się o nim. Wszystkie uwagi, sugestie będą wzięte pod uwagę.

▽ Uwarunkowania współpracy

Fundamentem ideowym wyznaczającym podstawy współpracy państwa, w tym samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych jest zasada subsydiarności, zapisana w preambule Konstytucji RP. Zakłada ona, że państwo bierze na siebie tylko te zadania, których nie są w stanie rozwiązać obywatele i ich wspólnoty. Praktyczną konsekwencją przyjęcia tej zasady jest decentralizacja państwa i przekazywanie władzy lokalnej wspólnotom samorządowym. Bardzo

ważnym krokiem na tej drodze jest przeniesienie znacznej części kompetencji rządu centralnego samorządom: powiatom i województwom. Obok tego procesu powinien się dokonywać proces przekazywania części kompetencji państwa obywatelom dobrowolnie zrzeszającym się dla rozwiązywania zadań społecznych. Przemawiają za tym nie tylko względy ideowe, ale i praktyczne. Nie chodzi tylko o to, że obywatele mają prawo sami definiować swoje problemy i liczyć na pomoc państwa w ich rozwiązywaniu, ale także o to, iż w wielu dziedzinach organizacje te szybciej i taniej potrafią rozwiązać problemy niż administracja rządowa i samorządowa.

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe, choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolnie) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokajanie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji. Zrozumienie tego, skądinąd oczywistego faktu, nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym, komu służy. Świadomość misji, nadanie podmiotowości ludziom uruchamia proces uwłaszczenia obywateli, przywrócenia im podmiotowości poprzez tworzenie możliwości wpływania na własne sprawy. Jednym z nurtów takiego procesu uwłaszczenia obywateli jest budowanie współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, które pełnią funkcję uspołeczniania życia zbiorowego.

Organizacje, o czym była już mowa, powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działania samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, a nie tylko łagodzić ich skutki. Jest to skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu do rzeczywistych źródeł problemów, spojrzenia ponad codziennością. Wiele organizacji, które w tym właśnie upatrują swoją rolę, stara się docierać do źródeł problemów i rozwiązywać je, i to zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnopolskiej.

Nie jest to również łatwe dla samorządowców, którzy bardzo często przygnieceni są problemami dnia codziennego: dziurawymi jezdniami czy brakiem pieniędzy na wypłatę zasiłków z pomocy społecznej. Ale także wśród nich istnieje wiele przykładów starań o patrzeć na problemy w dłuższym horyzoncie czasowym i określanie celów, które odnoszą się do źródeł problemów, a nie tylko do ich skutków - w myśl twierdzenia, że lepiej zapobiegać niż leczyć. Przykładem takiego podejścia do określania celów działania są strategie w wielu gminach w Polsce.

Świadomość tego, że w działaniu najważniejsze są rezultaty wiąże się ściśle ze świadomością misji, celów. Myślenie w kontekście rezultatów podejmowanych działań wymaga planowania i to w dłuższym horyzoncie czasowym. Finansować należy nie działania, ale ich rezultaty. Dobrze znane są sytuacje,

w których pewne rezultaty można osiągnąć bardzo prostymi, tanimi sposobami. Nie da się ich jednak zastosować, trzeba wybrać sposób droższy i niekoniecznie gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów, tylko dlatego, że tak mówią przepisy. To bardzo często problem administracji, którego rozwiązaniem mogą być organizacje pozarządowe, elastyczne i - między innymi dzięki temu - skuteczne w działaniu.

Władza samorządowa z mocy prawa jest gospodarzem w swojej gminie. Dobry gospodarz to nie zawsze ten, który sam wszystko potrafi zrobić najlepiej, ale przede wszystkim ten, który potrafi dobrze kierować innymi. Władze samorządowe powinny przede wszystkim tworzyć warunki do współpracy, z wszystkimi tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje potrafią osiągać założone rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obciążone administracją i skrzępowane przepisami. Jest to również, a może nawet przede wszystkim, ważne z jednego jeszcze powodu. Ludzie wtedy są szczęśliwi, gdy czują w pełni, że ich potrzeby są zaspokajane, gdy się ich nie wyręcza, ale daje się możliwość decydowania o zaspokajaniu własnych potrzeb. Jedną z form takiego uczestnictwa jest właśnie współpraca z organizacjami pozarządowymi, które reprezentują interesy obywateli.

Innym elementem świadomości współpracy jest uświadomienie sobie ról, jakie pełnią obaj partnerzy. Oczywiście jest, że podstawą dla określania tych ról jest stan obecny, co nie oznacza, że nie można dążyć - w ramach obowiązujących reguł - do jego zmiany. Władze lokalne, w ramach bycia gospodarzem w swojej gminie, zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. W przeciwieństwie do nich, organizacje tworzone są dobrowolnie, same określają to co robią. W określeniu ról pomaga zidentyfikowanie i przekonanie się nawzajem o swoich atutach. Samorząd, na przykład ma możliwość kreowania warunków i regulacji dotyczących różnych sfer życia publicznego, posiada zasoby i środki na prowadzenie działań na rzecz mieszkańców, ma dostęp do różnych źródeł informacji. Organizacje natomiast są elastyczne, nie są bowiem skrzępowane tyloma przepisami co samorząd, mogą być zatem znacznie bardziej innowacyjne, mają lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Dobre poznanie siebie nawzajem, określenie własnych atutów i słabości pozwala precyzyjnie określić role obu partnerów. Różnice w ich możliwościach działania i w tym, czym dysponują stanowią siłę współpracy, w której obaj partnerzy mogą uzupełniać się, pomnażając efekty współdziałania.

▽ **Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego**

Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności (lub jej grup). To powoduje, że dla samorządu organizacje stanowią znakomity „pas transmisyjny”, którym przepływają informacje zarówno od ludzi do samorządu, jak i od samorządu do społeczeństwa. Organizacje jako reprezentant społeczności powinny mieć zatem możliwość wypowiedzenia się w sprawach ważnych dla społeczności i współuczestniczyć w podejmowaniu istotnych dla mieszkańców decyzji. Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współudział w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Organizacje świadczą również, o czym była już mowa, pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców

społeczności lokalnej. Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd.

Główna forma współpracy: kontraktowanie usług organizacjom przez samorząd. Organizacje obok wykonywania zleczanych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Pełnią funkcję innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, przede wszystkim inspirując działania innowacyjne i wspierając ich realizację.

Główne formy współpracy to: programy dotacji i inne formy wspierania organizacji.

Organizacje pozarządowe spośród innych partnerów samorządu terytorialnego wyróżniają następujące cechy:

- łączenie funkcji usługowej i reprezentacji;
- bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych;
- elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów/adresatów działań organizacji;
- potencjał, przede wszystkim ludzki;
- aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej;
- możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów;
- elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

Programy współpracy najczęściej przewidują następujące formy współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi:

- konsultowanie decyzji podejmowanych przez władze samorządowe z organizacjami pozarządowymi, najlepiej w ustalonym wspólnie trybie i formie;
- zaproszenie organizacji pozarządowych do współtworzenia strategii rozwoju lokalnego, szczególnego znaczenia nabiera w tworzeniu regionalnych planów rozwoju nowych województw samorządowych;
- określenie zasad i procedur ubiegania się przez organizacje pozarządowe o dotacje z budżetu samorządowego na realizację innowacyjnych projektów służących mieszkańcom danej społeczności lokalnej;
- uwzględnianie organizacji pozarządowych w przetargach na wykonywanie zadań publicznych;
- stanowienie prawa lokalnego (uchwały Rad Samorządów), które w sposób kompleksowy określają cele, zasady, mechanizmy i formy współpracy samorządu i organizacji pozarządowych.

Różne formy wspierania działań organizacji, na przykład:

- możliwość korzystania z infrastruktury posiadanej przez samorząd; organizacje bezpłatnie lub na zasadach preferencyjnych mogą korzystać z lokali, sal na szkolenia i konferencje, środków transportu;
- możliwość korzystania z informacji posiadanych przez samorząd;
- możliwość korzystania z wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych;

- możliwość korzystania z kanałów promocyjnych Gminy i Miasta;
- możliwość korzystania z kontaktów zagranicznych Gminy i Miasta,
- możliwość udzielania przez Gminę i Miasto rekomendacji dla organizacji pozarządowych;
- możliwość korzystania ze szkoleń i to zarówno w zakresie merytorycznych zagadnień, jak i w zakresie rozwoju organizacyjnego, jak też dotyczących funkcjonowania władz samorządowych, Urzędu Gminy i Miasta, etc.³³.

8. System wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta

Burmistrz Gminy i Miasta Warta po uchwaleniu Programu Rewitalizacji powoła Zespół ds. Rewitalizacji, którego Członkami staną się przedstawiciele interesariuszy programu rewitalizacji. Zespół ds. Rewitalizacji stanowić będzie trzon współpracy i dialogu interesariuszy z organami Urzędu Miasta. Będzie czuwać nad przygotowaniem, prowadzeniem i oceną programu rewitalizacji przy współpracy z Burmistrzem.

Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu PR towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Program rewitalizacji jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Programu wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładany PR jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim był budowany. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Interesariusze	Działania
mieszkańcy obszaru rewitalizacji	- organizacja cyklicznych spotkań dla mieszkańców mających na celu przedstawienie celów Programu oraz poszczególnych projektów (przynajmniej raz w roku) - organizacja spotkań dla mieszkańców podczas realizacji projektów (mieszkańcy będą mogli włączyć się w proces projektowania i organizacji przestrzeni, projektowania szkoleń itp.) - organizacja konsultacji indywidualnych (przynajmniej raz w roku)

³³ Wykorzystano: Tomasz Schimanek, „Organizacje pozarządowe w Polsce”

	- powiadamianie o ważnych wydarzeniach związanych z wdrażaniem Programu (na stronie internetowej Gminy i Miasta Warta)
przedsiębiorcy z obszaru rewitalizacji	- organizacja konsultacji indywidualnych (m.in. spotkań na temat wsparcia UE dla lokalnych przedsiębiorstw) – przynajmniej raz w roku, lub na prośbę przedsiębiorców - powiadamianie o ważnych wydarzeniach związanych z wdrażaniem Programu (na stronie internetowej Gminy i Miasta Warta)
organizacje pozarządowe	- organizacja indywidualnych spotkań z organizacjami na temat możliwości włączenia się w procesy rewitalizacyjne (konsultacja programów edukacyjnych, społecznych)
jednostki edukacyjne (szkoły, przedszkola)	- aktywizacja jednostek edukacyjnych w celu realizacji projektów edukacyjnych, które mają kluczowe znaczenie dla procesów edukacyjnych - udział przedstawiciela odpowiedzialnego za edukację w Komitecie koordynującym
slużby porządkowe	- indywidualne spotkania z policją (konsultacja projektów mających na celu poprawę bezpieczeństwa)

Realizacja PR uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie PR odpowiedzialny będzie Urząd Gminy i Miasta Warta.

▽ Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację PR będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Prace Zespołu będą przebiegać wg utworzonego regulaminu. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Dokumentu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach PR,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji PR,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania PR,
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji PR.

▽ Instytucja wdrażająca Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta.

Urząd Gminy i Miasta, jako instytucja wdrażająca PR, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,

- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w PR w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku PR, kluczową postacią w procesie jego realizacji i monitoringu jest Burmistrz. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania PR, jego wdrażania, jak również oceny jego realizacji. Do najważniejszych zadań Burmistrza w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem PR oraz wyznaczenie koordynatora jego realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Dokumentu odgrywać powinien koordynator PR jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań w nim wyznaczonych i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w Mieście i Gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji PR;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację PR, w tym uwzględnienie partycypacji społecznej w monitorowaniu procesu rewitalizacji;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji PR;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

▽ HARMONOGRAM

Poniżej przedstawiono harmonogram wdrażania programu rewitalizacji w oparciu o przedstawione wcześniej projekty rewitalizacyjne. Harmonogram będzie ulegać zmianom według bieżących potrzeb, możliwości finansowania, a także w przypadku pojawienia się nowych projektów.

Harmonogram

	2017	2018	2019	2020	2021
Warta – bo tylko tu warto żyć					
Warsztaty dla bezrobotnych oraz planujących założyć własną działalność gospodarczą					
Integracja i aktywizacja seniorów					
Rewitalizacja kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części Miasta Warta					
Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta w Warcie					

	2017	2018	2019	2020	2021
Remont i odnowa kościoła św. Mikołaja w Warcie wraz z otoczeniem.					
Remont budynku administracyjno-socjalnego przy ulicy Skarżyńskiego w Warcie					
Zabezpieczenie przed wilgocią, tynkowanie i malowanie zabytkowego budynku poczty konnej (obecnie Muzeum PTTK)					
Odnowa fasady Kościoła Sióstr Bernardynek w Warcie wraz z otoczeniem (brama-dzwonnica, mury ogrodzenia, chodniki przykościelne)					
Remont (odnowa) Kościoła i Klasztoru oo. Bernardynów w Warcie wraz z otoczeniem					
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Garncarskiej					
Przełożenie nawierzchni jezdni na ul. Kaszyńskiego					
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Klasztornej					
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Krótkiej					
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Mansjonarskiej					
Przełożenie nawierzchni jezdni oraz wymiana nawierzchni chodnika na ul. Ogrodowej					
Przełożenie nawierzchni jezdni wraz z wymianą chodnika oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na ul. Prefektoralnej					
Przełożenie istniejącej nawierzchni jezdni oraz wykonanie nowej nawierzchni na dalszym odcinku jezdni, wymiana nawierzchni chodnika, dobudowa linii oświetlenia ulicznego na ul. Przechodniej					
Remont elewacji oraz dachu biblioteki Warckiego Centrum Kultury					
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży					
Przebudowa starej Remizy OSP w Warcie z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę konferencyjno-szkoleniową					

9. Sposoby monitorowania, oceny i promocja Programu Rewitalizacji

▽ Monitorowanie

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu czy programu rewitalizacji i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania PR oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania PR i jego realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie PR. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie zatem następująco:

- Burmistrz Gminy i Miasta Warta,
- Skarbnik Gminy
- Koordynator Zespołu
- Przedstawiciel Rady Gminy

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu Gminy i Miasta Warta. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji PR w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całego PR w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i PR z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem PR, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. styczniu 2022 roku) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Programu. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami PR, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy i Miasta w Warcie.

∇ Ocena skuteczności działań, ewaluacja, wprowadzanie modyfikacji w reakcji na zmiany zachodzące w otoczeniu programu

W procesie monitorowania Programu przewidziano następujące fazy:

∇ Ocenę wstępną

Rozpoczęcie programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programu i projektów.

∇ Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

∇ Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron;
- oszacowanie możliwości i ograniczeń;
- usprawnienie zarządzania;
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego;
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności;
- wsparcie alokacji zasobów finansowych;
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć

finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w PR cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

∇ Promocja Programu Rewitalizacji

Gmina i Miasto Warta będą upowszechniać informacje o projektach i jego efektach przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje o projektach i o PR będą również upowszechniane na terenie Polski. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcenie do współpracy.

Działania promocyjne będą zgodne z wymogami Rozporządzenia w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów umożliwiających efektywne wdrażanie PR oraz ocenę działań promocyjnych. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace i działania promocyjne. Celem ewaluacji działań promocyjnych jest odpowiedź na pytanie, czy wszyscy mieszkańcy regionu mają wystarczającą wiedzę o działaniach realizowanych przez Urząd Gminy i Miasta? W przypadku problemów z promocją, działania powinny być korygowane w miarę zapisów projektu. Innym celem jest zapewnienie efektywnej promocji przy jednoczesnym obniżeniu jej kosztów.

W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Programu Rewitalizacji.